

Martonvásár Térségi Helyi Cselekvési Terv 2019-2022

A társadalmi kohézió erősítése Martonvásár térségében
TOP-5.3.1-16-FE1-2017-00016

Martonvásár, 2019. április

Tartalomjegyzék

1. A helyi cselekvési terv célterülete	3
2. Az érintettek bevonásának folyamata.....	5
3. Helyzetértékelés	7
3.1. A közösségi interjúk összegzése	7
3.2. A közösségi beszélgetések összefoglalása	20
3.3. A közösségi felmérés eredményei	24
4. A közösségfejlesztés célcsoportjai	48
5. A helyi közösség jövőképe és céljai	53
6. A közösségfejlesztési célok térségi és helyi szinergiái.....	55
7. Beavatkozások.....	59
7.1. A Helyi Cselekvési Terv TOP-5.3.1 program szerinti beavatkozásai	59
7.2. A Helyi Cselekvési Terv TOP-5.3.1 programon kívül tervezett beavatkozásai.....	69
7.3. A beavatkozások ütemezése	73
8. Rendezvénynaptár	74
9. Indikátorok	74
10. Mellékletek.....	74

1. A helyi cselekvési terv célterülete

A projekt célterülete a 2018-ban 5672 fő állandó lakossal rendelkező Martonvásár város, valamint Vál (2454 fő) és Kajászó (1072 fő) községek teljes közigazgatási területe. A három település Fejér megye északi részén helyezkedik el Pest megye szomszédságában, ezért a fővárossal és agglomerációjának településeivel minden területen igen szoros a kapcsolatuk. Elérhetőségük kedvező, Martonvásár közvetlenül a 30a számú vasúti fővonalon és az M7-es autópálya mellett helyezkedik el, de a rajta keresztülhaladó 7-es számú főútvonal is kiemelt szerepkörű a város életében. Vál és Kajászó, illetve a Váli-völgy forgalma ezekhez a hálózati elemekhez Baracskánál csatlakozik, míg Martonvásárnál a Szent László-völgy forgalma (Gyúró, Tordas, Ráckeresztúr) kapcsolódik hozzájuk.

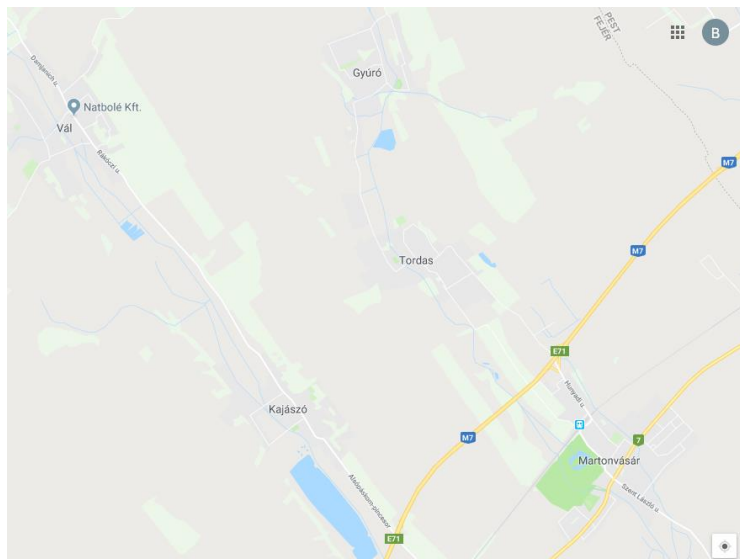
A térszerkezeti jellemzők, a területhasználati módok és az elérhetőségi szempontok alapján 11, karakterében, jellegében és fejlesztési elképzeléseiben jól elkülöníthető városrész alkotja Martonvásárt. A város központját a Brunsvik-kastély és az Emlékezés terének környezete alkotja, amely az itt élők legfontosabb élettere és találkozási helye. A kettős városközponthoz további 6 városrész kapcsolódik bel- és 3 külterületen. A városrészek együttesen alkotják a fejlesztés célterületét Martonvásáron, továbbá Vál és Kajászó karakteres településrészekre fel nem osztott közigazgatási területei, egyúttal a három településen élők jelentik az elsődleges célcsoportját a Martonvásár Térségi Helyi Cselekvési Tervben meghatározott közösségfejlesztési programnak. A martonvásári városrészek lehatárolásánál, de Vál és Kajászó falurészei esetében is fontos szempont volt, hogy a köztük lévő kapcsolatok bővüljenek és erősödjenek a fejlesztések révén, a települési szintű területi és társadalmi integráció javuljon, és a fejlesztések úgy valósuljanak meg a jövőben, hogy a különféle funkciók egymást nem zavarják.

A megvalósítás során legalább 2400 főt vonunk be a célterület meghatározott 8 célcsoportjának tagjai közül (intézményi, kulturális, civil, igazgatási és lakossági központi mag, továbbá cselekvőképes fiatalok, hátrányos helyzetűek, illetve helyi és térségi lakosság), akik aktívan vesznek részt a közösségi programokon, rendezvényeken, kompetencia-fejlesztéseken, eseményeken, a folyamatos munkában és az eseti akciókban. A programba bevontak mintegy 3 százaléka, minimum 70 fő lesz kifejezetten hátrányos helyzetű helyi lakos.

1. ábra A Martonvásári járás települései és ezek elhelyezkedése Fejér megyében

2. ábra Martonvásár, Vál és Kajászó elhelyezkedése

3. ábra Martonvásár bel- és külterületi városrészei

2. Az érintettek bevonásának folyamata

A helyi cselekvési tervek (HCST) elkészítésének tartalmi és módszertani követelményei kapcsán a vonatkozó Irányító Hatóság, a „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” kiemelt projekt (EFOP-1.3.1-15-2016-00001) és más szakmai szervezet sem tett közzé egységes útmutatót. Ennek hiányában a kiemelt projekt során a helyi közösségek TOP-5.3.1 és TOP-6.9.2 konstrukciókban támogatott cselekvő programjai megvalósításának segítéséhez kiadott Közösségfejlesztési Módszertani Útmutató releváns, valamint a stratégiai és az operatív programozás általános elveit és ajánlásait téma-specifikusan alkalmazzuk. Kiemelt figyelmet fordítva arra, hogy a tervezett helyi fejlesztések, a közösségfejlesztési irányok, akciók összhangban legyenek Martonvásár, Vál és Kajászó helyi esélyegyenlőségi programjával (HEP), a térségi vidékfejlesztést megalapozó Völgy Vidék Vidék Helyi Fejlesztési Stratégiával (VVK HFS), valamint a helyi-térségi és ágazati fejlesztési dokumentumokkal, stratégiákkal. A megalapozó munka során összegyűjtöttük és másodelemeztük ezeket a dokumentumokat, két alkalommal kérdeztük meg kérdőíves módszerrel a lakosság véleményét és feltártuk fejlesztési javaslataikat, 30 közösségi interjú készült, valamint 10 alkalommal teremtettünk közösségi fórumot, valósítottunk meg közösségi beszélgetést, összesen 500 főt megszólítva.

1. táblázat A helyi cselekvési terv közösségi tervezési folyamatának főbb részvételi fórumai

Bevonás módszere	Alkalmazott eszköz	Részvevők köre	Részvevők száma (fő)	Helyszín	Időpont
Közösségi beszélgetés	kerekasztal	önkormányzati és hivatali vezetők, városfejlesztők és -szépítők	30	PMH, Martonvásár	2018.09.04.
Közösségi beszélgetés	kerekasztal	faluszépítők, hagyományőrök, néptáncosok	15	könyvtár, Vál	2018.09.20.
Közösségi interjú	mélyinterjú	közösségek és klubok vezetői, kisebbségi vezetők, intézményvezetők	30	PMH, műv. ház, könyvtár, egyéb közösségi tér 3 településen	2018.09-12.
Közösségi beszélgetés	workshop	BBK, önkormányzat, hagyományőrök, mentősök	15	PMH, Kajászó	2018.10.25.
Közösségi beszélgetés	kerekasztal	vidékfejlesztők, önkormányzat, tűzoltók	18	LEADER iroda, Vál	2018.11.08.
Közösségi beszélgetés	kerekasztal	kézművesek, szabadidős közösségek	24	művelődési ház, Kajászó	2018.12.04.
Közösségi beszélgetés	workshop	hagyományőrök, művészek, MFE, kézművesek, művésztkedvelők	46	BBK nagyerem, Martonvásár	2019.01.24.
Közösségi felmérés I.	kérdőívezés	lakosság	100	magánházak, közösségi pontok	2019.01-02.
Közösségi beszélgetés	workshop	filmklub, színtársulat, szabadidős közösségek	20	BBK kisterem, Martonvásár	2019.02.07.
Közösségi beszélgetés	kerekasztal	nyugdíjasok, hölgyklub, MKE	32	könyvtár, Martonvásár	2019.03.05.
Közösségi felmérés II.	kérdőívezés	lakosság	170	magánházak, online	2019.03-04.
Összesen:			500		

A moderált közösségi tervezési folyamat során kialakult a vélemények és javaslatok megfogalmazásának és dokumentálásának a szabályozott módja, a nyilvánosságot biztosító intézkedések, a visszacsatolás mechanizmusai, amelyek együttesen modellértékűen formálták meg a helyi cselekvési terv beavatkozásainak nyers változatát.

3. Helyzetértékelés

3.1. A közösségi interjúk összegzése

Mintaválasztás és módszertan

Martonvásár Város Önkormányzata, a martonvásári Brunszvik-Beethoven Kulturális Központ, Vál Községi Önkormányzat és Kajászó Község Önkormányzata konzorciumában megvalósuló TOP-5.3.1-16-FE1-2017-00016 azonosítószámú projekt első mérföldkövének teljesítéséhez, egyúttal a Helyi Cselekvési Terv elkészítéséhez, annak megalapozásához kapcsolódóan **30 db közösségi interjú készült** a helyi közösségek vezető személyiségei, a közösségi folyamatokat helyben a legjelentősebb mértékben alakító, formáló csoportok (5 féle) tagjai között. A félig strukturált mélyinterjúkat az érintett települések lakosságszáma alapján arányosan osztottuk el, így **Martonvásáron 15, Válon 10 és Kajászon 5 db** mélyinterjút rögzítettünk.

Az interjúk alanyai és a számukra feltett kérdésköröket – amely utóbbiak kérdéseit minden esetben hozzáigazítottunk kisebb-nagyobb mértékben a csoportjellemzőkhöz – egy előzetes szakmai egyeztető, felmérő munka során különítettük el. Az előkészületek során figyelembe vettük a „Cselekvő Közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” c. EFOP-1.3.1-15-2016-0001 azonosítószámú központi projekt strukturált interjú-kérdőívének kérdéseit és előre felkínált válaszlehetőségeit a megyei mentor bevonása mellett.

Alapvetően **önkormányzati** képviselők és **hivatali vezetők** (5 fő), oktatási-nevelési, kulturális, vallási vagy sport célú **intézmények** és szervezetek **vezetői** (6 fő), kulturális és marketingkommunikációs területen meghatározó státusban vagy **véleményformálóként**, önkéntes hangadóként tevékenykedők (4 fő), valamint **civil szervezeti elnökként** (6 fő) vagy szakmai **közösségvezetőként**, klubvezetőként (5 fő) tevékenykedők voltak a megkérdezettek. Mind az öt előzetesen meghatározott kategóriából arányosan készültek interjúk: Martonvásáron 3-3, Válon 2-2 és Kajászon 1-1 darab. A megkérdezettek 35 és 75 év közötti (2 fő nyugdíjas) közép- vagy felsőfokú, illetve posztgraduális végzettségű helyben (26 fő), vagy a szomszédos települések valamelyikén élő lakosok (4 fő) voltak, 53-47% arányban nők és férfiak.

Az interjúalanyok kiválasztása során **gyűjtőmódszert alkalmaztunk**, amely során a kapcsolatépítés első lépése azoknak a személyeknek a megkeresése volt, akiket a helyi közösségi élet és a települések vezetői jelentős helyi polgároknak, véleményformálóknak, az eddigi helyi közösségformálásban fontos szerepet betöltőknek tartottak, és neveztek meg. Az interjúkészítők minden esetben bevont helyi szereplők, a közösségfejlesztők, kulturális szakemberek és a lokális központi mag önkéntesei (közösségi szerepvállalásban, közösségi cselekvésben aktív helyi

lakosok) voltak. A mélyinterjúk végén mindig feltették a kérdést, hogy a megkérdezett szerint kiket érdemes még felkeresni és megkérdezni a településen, a helyi közösségekben. E módszer alkalmazásával végezetül a kör előbb-utóbb záródott, és így találtuk, illetve kérdeztük meg a közösségi folyamatok elsődleges kezdeményezőit Martonvásáron, Kajászón és Válban. A feltáró munka során az érintett települések lokális közösségi hálózatai is plasztikusan kirajzolódtak.

A **félig strukturált mélyinterjúk** felvételének folyamata 2018. szeptembere és decembere között zajlott le a három érintett településen, amely során egy mélyinterjú-vázlat segítségével, közösségi munkamódszerrel gyűjtöttük össze a primer adatokat (*1. melléklet*). Első lépésként az interjúkészítő személyesen, e-mailben vagy telefonon felkérte a kiválasztott személyt egy egyéni tematikus beszélgetésre, miután ismertette a felkeresés célját, az érintendő témaköröket, és a felkért azt minden esetben elfogadta. Mindig egy előre megbeszélte helyen és időpontban találkoztak a mélyinterjúk érintettjei és történt meg az adatfelvétel. Nem volt olyan személy a megkeresettek közül, aki nemet mondott volna a megkeresésre, így minden mélyinterjú – minden körülmény tekintetében – az előre eltervezettek szerint készülhetett el.

Az interjúkészítők egy előre elkészített – és esetenként külön kérésre előzetesen megküldött – mélyinterjú-vázlaton szereplő, csoportosított kérdések részletesen kifejtett megválaszolását kérték az interjúalanyoktól. A mélyinterjúk eredményeinek rögzítése papír alapon történt részben a jegyzetelések azonnali feldolgozása, részben a hangfelvételek későbbi visszahallgatása és az elhangzottak leírása alapján, mely során az anonimitás megőrzése és az adatvédelmi szabályok betartása kiemelt szerepet kapott.

Tematikus kérdéscsoportok

Helyi identitás és kötődés

A martonvásári megkérdezettek a Brunszvik-Dreher kulturális örökségre, a Beethoven-hagyományokra, múzeumra és koncertekre, a Brunszvik-kastélyra és kertjére, a korabeli épületekre (Postakocsi Étterem, Járási Hivatal, Gyermekkert, Pápay iskola stb.), az Óvodatörténet gyűjteményre, az MTA Agrártudományi Kutatóintézetére és a nemzetközileg elismert agrártudományi K+F+I eredményekre, a Pápay iskolában zajló munkára, a civil összefogásra, a Magyar Népdal Napjára, valamint a Százszorszép Néptáncgyűttesre és a tehetséggondozás eredményire a **legbüszkébbek** az említések alapján.

Válon a Vajda Jánosra, a Vajda-emplékházra és a Vajda Napokra, az Ürményi-kastélyra és kertjére, Kokas Ignácra, a Dreher-örökségre, a tűzoltó hagyományokra, az újjáépített tűzoltó múzeumra és a bővített, felújított tűzoltó-laktanyára, az új egészségháza, a régi műemlékekre, mint pl. a

nagytemplomra (Fejér megye legnagyobb és az ország 9. legnagyobb katolikus temploma) és környezetére a plébániával és a gótikus csonkatoronnyal a legbüszkébbek a megkérdezettek.

Míg Kajászón a református templomra, iskolára és paplakra, az alkotói galériára (Mindenki Galériája) és a helytörténeti gyűjteményre, a nyugodt, csendes táji környezetre és a lovardákra, Czánik Béla helytörténeti munkásságára, a felújított Farádi-Vörös-Végh-kastélyra (ma borudvarház), a földvárra, a jezsuita temetőre a zsidó síremlékekkel, valamint a hősi emlékművekre.

Martonvásáron a lehangoló településképet, az átmenő kamionforgalomból származó nagymérvű zajt, rezgést és állandósult veszélyérzetet, a belső utak rossz állapotát, a munkaerőhiányt, valamint a gazdasági és a lakóterületek szűkös voltát élik meg **negatívumként** a megkérdezettek. Válon az Ürményi-kastély és a templom, illetve a környezeteik leromlott állapotát, a szűk körben igénybe vehető helyi szolgáltatásokat, a leromlott állapotú közterületeket, az előző polgármester és jegyző tevékenységét, a lakossági széthúzást, míg Kajászón a hiányos települési infrastruktúrát és szolgáltatásokat és a lakossági érdektelenséget.

Változtatás terén a megkérdezettek elsődlegesen a lakókörnyezeti és infrastruktúra-fejlesztéseket, út- és járdafelújításokat, a parkolási lehetőségek javítását, a természeti környezet állapotát javító intézkedéseket, virágosítást, a közbiztonság fokozását, a lakossággal történő kommunikáció javítását, valamint a közösségi kezdeményezések támogatását emelték ki.

Amikhez azzal tudnának **hozzájárulni** (az alapvetően helyi vezetői pozíciókban lévők), hogy konkrét fejlesztési javaslatokat tesznek, jobban összehangolják a tervezői, szervezői és megvalósítói munkát, a lakókörnyezet állapotának javítását célzó intézkedéseket fogalmazzák meg és támogatnak, a közterületek rendben tartását és szépítését kiemelt ügyként kezelik, új kétoldalú kommunikációs csatornákat építenek ki a lakosság irányába, gyakoribbá teszik a tájékoztatást jobban építve a közösségi médiumokra, ösztönzik a helyi termékek előállítását és közvetlen eljuttatását a lakossághoz, összegyűjtik és közzéteszik a szellemi és tárgyi hagyatékot, jobban bevonják a lakosságot a döntés-előkészítésbe, közbiztonságot javító intézkedéseket készítenek elő (pl. kamerarendszer, polgárőrség támogatása, lakossági figyelő szolgálat), előmozdítják a közösségek önszerveződését és programszervezését, kitiltják az átmenő forgalmat (ez 2019 elején meg is valósult), új beruházási területeket alakítanak ki és ösztönzik a beruházásokat.

A megkérdezettek Martonvásár és Vál **demográfiai trendjei** kapcsán egy lassú növekedést, míg Kajászón a legtöbben stagnálást vélelmeztek az elmúlt 5 év távlatában. A változások okaként a beköltözések számának ingadozását, a beköltözéseknek a kiköltözések átlagos számához képest történő időnkénti megemelkedését, az alacsony gyermekvállalási kedvet és a magas szintű

elhalálózást jelölték meg, mivel tapasztalataik szerint és a helyi lapok vonatkozó rovatainak adatközlései alapján jelezték, hogy szinte minden hónapban többen halnak meg, mint ahányan születnek. Az elmúlt 5 év **változásainak oka**, hogy azért mérsékelt a vándorlási egyenleg, mert egyik településen sincsenek szervezett többlakásos lakóingatlan fejlesztések, ezért a meglévő lakásállomány lassú változásai, cserélődési, megújulási folyamatai adnak csak lehetőséget a betelepülésre némi új, településenként évi 4-5 új építés mellett. Továbbá az alacsony születésszám, az alacsony gyermekvállalási kedv és a magas szinten állandósult halálozás a természetes szaporodás oldaláról.

A **beköltözések** számának növekedését – a megkérdezettek szerint – az óvoda és iskolaválasztás nagyban befolyásolja a tanévkezdések környékén, valamint korlátozza a felszabaduló ingatlanok nagyfokú családon belül tartása. Ez is az egyik eszköze a fiatalok helyben való megtartásának, mivel tanulmányaik végeztével az elköltözésük mindenhol gondot okoz. A lakónépesség száma az albérleti piac hiánya és egyéb okok (pl. kevés önkormányzati bérlakás, nem létező önkormányzati bérlakásépítés) miatt gyakorlatilag alig változik. Martonvásáron azonban egy új kutatóintézet létrehozásával az MTA területén valószínűleg igény jelenik majd meg helyi lakásokra, amire terület-előkészítéssel már most számolnak ingatlanfejlesztési szinten.

A megkérdezettek szerint az itt élők főként azért kötődnek ide, mert nagyjából itt születtek és itt nőttek fel, itt él a családjuk, a rokonaik és a barátaik. Ez jelenti a legerősebb **kötődést**. Ennél lazább kötődést jelent a munkahely vagy egyéb okok (pl. házasodás, ingatlanszerzés, környezet) miatt történő ideköltözés a korábbi évtizedekben, amely elsősorban Martonvásáron öltött jelentősebb méreteket az 1960-1990-es évtizedek között is, és tart azóta is, míg Válon és Kajászón inkább a 2000-es évek eleje óta tart egy beköltözési hullám. Így Válon és Kajászón erősebb a lakosság települési kötődése, a szomszédságinál meghatározóbbak és nagyon fontosak a családi-rokonsági kötelékek (a megkérdezettek becslése szerint itt 50%-nál némileg többen lehetnek a tősgyökeresek, mint a beköltözők), mint Martonvásáron, ahol a lakosságon belül a – jórészt korábbiakban – beköltözők vannak kb. 3/5-öd arányú többségben.

Identitás terén azonban teljesen más a helyzet, mivel a jelentős helyi építészeti és kulturális örökség ápolásának és időnkénti felelevenítésének (pl. rendezvények, programok formájában) több évtizedes hagyományai vannak Martonvásáron (részben az akadémiai intézet helyi kultúraformáló hatásának köszönhetően). Ez jó kitapintható közösségfejlődést, példa értékű lakossági összefogást hívott életre és tart fenn a mai napig is a kisvárosban. Mindez jól működő szomszédságokat, szomszédsági és munkahelyi közösségeket, területi alapú lakossági összefogásokat is kialakított (pl. belváros, lakópark, kastélykert lakói, akadémiai dolgozók, Erdőhát és Kismarton, vasúton túliak).

Az interjúalanyok véleménye szerint a tősgyökeresek és a beköltözők között nincsenek jelentősebb **konfliktusok**, de ha vannak is, akkor azok az intézmények szintjéig nem jutnak el, hanem lakossági szinten maradnak és rendeződnek. Inkább a markánsan eltérő igényszinteknek történő együttes megfelelés jelent kihívást a közszolgáltatások szervezése, a helyi szolgáltatások száma és színvonala, illetve kulturális és marketingkommunikációs területen. Gyakorlatilag ez egy markánsan eltérő, kettős megfelelési kényszert jelent, amely az alapszolgáltatások színvonalának emelését, kapacitás- és intézményi bővítéseket, a piaci és a kulturális kínálat változatosabbá tételét hozza, amely főként Martonvásáron érhető tetten, de kisebb mértékben Válon és Kajászón is jelen van.

Mindhárom településen kedvezőnek tartják a megkérdezettek a fiatalok, az idősek, a beköltözők, a hátrányos helyzetű lakossági csoportok és a kisebbségek helyzetét és lehetőségeit, mivel mindenhol hangsúlyost helyeznek az **egyenlő esélyek** szempontjaira. Martonvásáron enyhe és közepesen sérült értelmi fogyatékosok készségfejlesztő iskolája és szakiskolája, gyermek- és diákotthona működik, és – együttműködésben a tordasi értelmi fogyatékos otthonnal – olyan foglalkoztatók vannak jelen mindhárom településen, amelyek nagyobb számban alkalmaznak sérült embereket.

A válaszadók jelezték, hogy a szóba került csoportok egy részének támogató szervezete vagy klubja működik a településen (fiataloknak és idősek), emellett több hátrányos helyzetű csoportnak is (pl. látás- és hallássérültek, nagycsaládosok, mozgáskorlátozottak). A beköltözőket a polgármesteri hivatalokban, a helyi intézményekben és különféle internetes tájékoztatási fórumokon információkkal segítik. A kisebbségek lehetőségei nem korlátozottak, a településeken integrált módon élnek és vesznek részt a közösségi életben (németek Válon és romák Martonvásáron), elkülönült érdekszervezetekkel nem rendelkeznek a megkérdezettek megállapításai szerint.

Társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek

A megkérdezettek szinte mindegyike szerint Martonvásár és Vál **gazdasági helyzete** inkább javult az elmúlt öt évben, míg Kajászóé a legtöbbször szerint néhány szempontból javult és romlott is (két fő jelezte, hogy nem változott). Javulás Martonvásáron főként az új jelentős gazdasági beruházások, új telephelyek, telephelybővítések és eszközfejlesztések, valamint egy ipari park kialakítása és egy ipari terület betelepítésének megkezdése miatt érzékeltek, míg Válon inkább a közösségi beruházások révén. A fizikai **infrastruktúra** állapotát mindegyik településen kivétel nélkül javulónak ítélték meg a megkérdezettek köszönhetően az e téren bekövetkezett fejlesztéseknek, amik kapcsán a leggyakrabban elnyert pályázati támogatásokból megvalósított konkrét beruházásokat említettek (közösségi épületek felújítása, csatornázás, út- és

járdafelújítások, parkosítások és egyéb közterület rendezések, energetikai rendszerek korszerűsítése, megújuló energia-hasznosító berendezések telepítése).

A **munkalehetőségeket** Martonvásáron és Kajászáron kifejezetten kedvezőnek ítélték meg, szemben Vállal, ahol nem túl sok helyben lévő munkahelyet jeleztek. Megemlítették azt is azonban, hogy a munkahelyek nagyobb részét nem helyiek töltik be, mivel azok sokszor olyan speciális szakképzettségeket igényelnek, amelyekkel a helyiek nem, vagy csak részben rendelkeznek (pl. faipari szakmunkás, agrárkutató, fémfeldolgozó, hegesztő, esztergályos, nyomdász, autószerelő, börtönőr, állattenyésztő, hivatali ügyintéző, gyógypedagógus), emiatt a helyiek nagyobb arányban ingáznak főként Budapestre és a környező más településekre dolgozni.

A **dolgozni eljáró** helyi lakosok arányát Válon és Kajászáron 70-80%, Martonvásáron 50-60% körülire tették. A megkérdezettek szerint több képzettség nélkül végezhető vegyes, kereskedelmi, szervezési-adminisztrációs, helyi szolgáltatási vagy betanított ipari munkahelyre lenne szükség a településeken annak érdekében, hogy a helyiek nagyobb arányban kaphassanak helyben munkát. Bár szerintük önmagában ez az ingázást még nem feltétlenül csökkentené, mivel Budapesten és környezetében ugyanazon elvégzett munkáért jóval, akár 25-30%-kal nagyobb fizetések érhetőek el, amelyek már kompenzálják az ingázással együtt járó forintosított konfliktusokat, problémákat (pl. utazási idővesztés, utazási költségek, családi feszültségek, stressz, környezetszennyezés). A **munkanélküliség** ezért a meglátások szerint egyáltalán nem jelent problémát ezeken a településeken, sőt a helyi munkaadók is komoly munkaerőhiánnyal küzdenek.

Közösségi szolgáltatások

A megkérdezettek a **gazdasági szolgáltatások** települési helyzetét más hasonló településekkel való összevetésben összességében **átlagosnak** ítélték: Martonvásáron 3 fő szerint átlagon felüli, Kajászáron és Válon pedig 2 illetve 3 fő szerint átlagon aluli. A martonvásári megkérdezettek 87%-a szerint a gazdasági szolgáltatások **száma** inkább **bővült** az elmúlt 5 évben (13 fő), 2 fő szerint nem változott a helyzet. Akik szerint bővült, ők legnagyobb részben a kereskedelem, javítás (pl. TESCO, autómosó nyílt), a vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás (pl. Postakocsi Étterem újrainyitása, közösségi szálláshely kialakítása, Lipóti pékség nyitása, új szolgáltatóház megnyitása), az ingatlanügyletek és gazdasági szolgáltatások (új kutató-fejlesztő csoportok, jogi és mérnöki tanácsadók), valamint a pénzügyi közvetítés (új ügynöki tevékenységek megtelepedése) terén látják a legnagyobb javulást, visszaesést pedig a személyi szolgáltatások terén jeleztek. Válon és Kajászáron a válaszadók zöme szerint nem változott a helyzet (Kajászáron 1 fő a nem tudja választ). Válon, akik szerint inkább javult a helyzet (3 fő), ők azt jelezték, hogy a helyi vendéglátás és

szálláshely szolgáltatás terén volt visszaesés (pl. pizzéria és kifőzde bezárása) és a kereskedelem, javítás terén bővülés az utóbbi időben (boltok, autómosó nyílt, szerviz bővült).

A martonvásári megkérdezettek a **társadalmi szolgáltatások** települési helyzetét más hasonló településekkel való összevetésben **átlagon felülinek** ítélték 2/3-ad részben, míg 5 fő csak átlagosnak. Kajászón és Válon átlagosnak, 3 és 2 fő átlagon alulinak, 1-1 fő kifejezetten rossznak. A martonvásári és a kajászói megkérdezettek szerint a társadalmi szolgáltatások **száma** inkább **bővült** az elmúlt 5 évben (2 fő szerint Martonvásáron és 1 fő szerint Kajászón nem változott érdemben a helyzet). Akik szerint bővült, ők legnagyobb részben az egészségügyi és az egyéb közösségi szolgáltatások terén látják a legnagyobb javulást (Martonklinik megnyitása, új múzeumi, kiállítási, könyvtári szolgáltatások Martonvásáron és Kajászón), visszaesést pedig egyértelműen mindkét helyen az oktatás terén jeleztek. Válon a válaszadók zöme szerint nem változott a helyzet (2 fő szerint inkább javult a helyzet, 1 fő pedig a nem tudja választ adta). Akik szerint inkább javult a helyzet Válon, ők az egészségügyi és szociális ellátás terén jeleztek bővülést (pl. óvodabővítés, egészséges és egészséges életmódra nevelő életmódprogramok szervezése).

Mindhárom település megkérdezettjei a **közzolgáltatások** települési helyzetét más hasonló településekkel való összevetésben **átlagon felülinek** ítélték (Válon és Kajászón 1-1 fő átlagosnak és 1-1 fő nem tudja a választ). A martonvásári 15 válaszadó közül 14 fő, míg Kajászón minden válaszadó szerint a közzolgáltatások száma inkább bővült az elmúlt 5 évben (1 fő szerint nem változott Martonvásáron a helyzet). Akik szerint bővültek a közzolgáltatások Martonvásáron, ők legnagyobb részben az óvodabővítést, az iskolabővítést és az iskola-felújítást, az új egészségház kialakítását, valamint a kormány- és járási hivatali, illetve a közművelődési szolgáltatások terén jeleztek nagymérvű javulást, ez utóbbit mondták Kajászón is, míg visszaesésről senki nem tudott említést tenni. Válon a válaszadók zöme szerint nem változott a helyzet (2 fő a nem tudja választ adta, 1 fő szerint az önkormányzati szolgáltatások bővültek).

Társadalmi részvétel, civil aktivitás

Kulturális szolgáltatások terén a martonvásári megkérdezettek mindegyike a jelenlegi helyzetet **átlagon felülinek** ítélte a más hasonló településekkel való összevetés alapján, és ezt jelezték nagyobb részben Válon (8/10 fő) és Kajászón (4/5 fő) is, csak néhányuk véleménye nem tért el az átlagos értékeléstől. Az előzőhöz hasonló volt a válaszarány az elmúlt öt év változásainak megítélése kapcsán. Martonvásáron a rendezvény- és programszervezés, a múzeumi és a könyvtári szolgáltatások terén érzékelték nagyobb mérvű javulást (pl. Magyar Népdal Napja országos rendezvény, az Óvodamúzeum új modern épületbe költözött a főtérre, a városi könyvtár átköltözött a Gyermekkert épületébe). Válon a rendezvény- és program szervezés és a könyvtári szolgáltatások

(pl. Váli-Völgyi Vigasságok, KarneVál, a könyvtár új helyszínen bővített szolgáltatásokkal), míg Kajászón a kiállítási és könyvtári kulturális szolgáltatások terén. Visszaesésről egyetlen terület vonatkozásában sem egyik településen sem adtak számot.

A **tehetséggondozás feltételeit** Martonvásáron és Válon **kiváló**nak értékelték a megkérdezettek, jelezvén, hogy a martonvásári művészeti iskola, mint térségi tehetségpont kiemelt figyelmet szentel a gyerekek és a fiatalok zenei, nép- és képzőművészeti fejlődésének, és folyamatosak a (nép)művészeti képzések, szakkörök, workshopok is. Mindhárom településen számos amatőr és művészember alkotó él, akik kézműves és művészeti termékei helyben és a térségi, olykor egyes országos vásárokon, bemutatókon is elérhetőek, és alkotásaikkal részt vesznek számos helyi, térségi és országos állandó és időszakos kiállításon is. A népi és úri hagyományok ápolásának, felelevenítésének, a kézműves és művészeti tevékenységeknek, illetve a készségfejlesztésnek mindhárom településen komoly eredményei, állandó időszakonként megrendezett bevett rendezvényei és rendszeres közösségi programjai vannak a megkérdezettek szerint.

A **közösségi színterek és infrastruktúra**, valamint ugyanígy a **közművelődési infrastruktúra** állapotát is mindenki **átlagos**nak ítélte **Kajászón, Válon** a legtöbb **átlagon alulinak** (7/10 fő) és 3 fő átlagosnak gondolja, míg **Martonvásáron** 14/15 fő mindegyik vonatkozást **átlagon felülinek** nevezte (1 fő átlagosnak). Fontos közösségi térszínként emelték ki Martonvásáron az Emlékezés terét, közművelődési infrastruktúráként a nemrégiben ugyanitt kialakított új Brunszvik-Beethoven Kulturális Központot kültérre is nyitható színpaddal, rendezvény- és kiállítótérrel, valamint a szintén itt és újonnan létrehozott Óvodatörténeti Múzeumot, amely a felújított műemlék Gyermekkert épületéhez csatlakozik, ahová a városi könyvtár költözött. Továbbá fontos közösségi színtér az MTA által használt Brunszvik-kastély és parkja (a hagyományos Beethoven-koncerteknek helyt adó szigettel), amelynek főtér közeli része 2018 végén Brunszvik-kertként újult meg és vált nyitottá a város lakói és az ide érkezők számára is új köztérként. A szintén a kastélyban működő Beethoven Emlékmúzeumot és szakkönyvtárat emelték még ki közösségi színtérként, az megújított járási hivatalt, a leromlott állapotban lévő Pápay iskolát, a 2018-ban új épületszárnyal bővített általános iskolát, a művészeti iskolát, amely két éve a megújított egykori uradalmi malomépületbe költözött. Továbbá a két óvodát (az egyik nemrégiben bővítve és felújítva), a városi sportlétesítményeket (új sportcsarnok, felújított sportközpont, új ifjúsági park), a játszótereket, az egyéb városi parkokat és közterületeket, a városszéli erdőket, valamint a templomokat és az egyházi közösségi házakat.

Válban az Ürményiek és Dreherek épületegyütteseit tartják kiemelten fontosnak, egyúttal leromlott állapotúnak (Ürményi-kastély, templom és plébániaház, mauzóleum, csonka-torony, mariannapusztai Dreher-birtok). Továbbá jó állapotúnak a Vajda-emlékházat és környezetét a

vadaskerttel, illetve a nemrégiben felújított Tűzoltó Múzeumot és Emlékházat, a tűzoltó laktanyát, az új egészségházat, a megújított könyvtárat és közösségi házat, mint jó állapotban lévőknek ítélt közművelődési infrastruktúrát, a sportpályát és egyes közterületeket (pl. sétány, Szent István tér, Kossuth u.) mondták. Kajászon az emlékpark, az egykori iskola többfunkciós tere, mint közművelődési térszín, a ref. templom és az egyházi közösségi ház számítanak kiemelt, átlagos állapotú és infrastruktúrájú közösségi térszíneknek a megkérdezettek szerint.

A **közösségi szinterek látogatottságát** Martonvásáron átlagosan 4500 főre tették havi szinten (3500-6000 fő), Válon 1500 főre, míg Kajászon 800 főre. A **közművelődési intézményekét** 1500, 600 és 200 főre, a **muzeális intézményekét** 2000, 250, 100 főre, a **könyvtárakét** pedig 400, 150 és 80 főre. A látogatottságot Martonvásáron 5 fő stagnálónak, 5 fő enyhén és 5 fő dinamikusán emelkedőnek ítélte az elmúlt 5 év vonatkozásában a közösségi szinterek kapcsán, a közművelődési intézmények esetében 10 fő stagnálónak és 5 fő enyhén emelkedőnek, a muzeális intézményekét 12 fő enyhén és 3 fő dinamikusán emelkedőnek, a könyvtárakét 13 fő stagnálónak, 2 fő enyhén emelkedőnek. Válon és Kajászon ugyanebben a sorrendben 8 és 3 fő enyhén emelkedőnek, 2-2 fő stagnálónak (közösségi szinterek), továbbá 6 és 3 fő enyhén emelkedőnek, 4 és 2 fő stagnálónak (közművelődés), továbbá 0 és 2 fő dinamikusán, 0 és 1 fő enyhén emelkedőnek, 8 és 3 fő stagnálónak, 7 és 0 fő enyhén csökkenőnek (muzeális), továbbá 3-3 fő enyhén emelkedőnek, 7 és 1 fő stagnálónak, valamint 0 és 1 fő enyhén csökkenőnek (könyvtár) ítélte a látogatottságokat.

A **látogatottsági adatok változásait** alapvetően az alábbiakkal magyarázták a megkérdezettek:

- ✓ infrastruktúrájában megújult és új helyszínek (Martonvásár – közösségi szinterek, közművelődés, muzeális, könyvtár; Vál – könyvtár; Kajászó – közművelődési, muzeális);
- ✓ növekvő igénybevétel érdeklődés változása, új beiratkozók, népességnövekedés miatt (Martonvásár, Vál – közösségi szintér; Vál – könyvtár, Kajászó – muzeális);
- ✓ stagnálás változó lakossági igények miatt (Martonvásár, Kajászó – könyvtár, közművelődési; Vál – közművelődési, muzeális, Kajászó – közösségi szintér);
- ✓ csökkenő igénybevétel internet alapú tartalmak és online lehetőségek terjedése miatt (Martonvásár, Vál, Kajászó – könyvtári).

A megkérdezettek szerint a következő társadalmi csoportok **veszik** elsősorban **igénybe** a közösségi szintereket, közművelődési, muzeális és könyvtári létesítményeket (a kérdés megítélésében az egyes települések megkérdezettjei között nem volt figyelemre méltó eltérés):

- ✓ közösségi szinterek – helyi lakosság, térségi lakosok, más településről ide érkezők, mindenki;

- ✓ közművelődési létesítmények – fiatalok, idősek, nyugdíjasok, gyerekek, gyerekcsoportok, családok, közösségek csoportjai és tagjai, közösségi ügyek után érdeklődők, szabadidős közösségek tagjai, kikapcsolódni vágyók, önkéntes segítők, szervezők, fellépők/előadók;
- ✓ muzeális létesítmények – gyermek-, diák- és nyugdíjas csoportok, idősek, családok, párok kettesben;
- ✓ könyvtári létesítmények – diákok, idősek, gyerek- és diákcsoportok, szabadidős közösségek tagjai, kutatók és szakmai érdeklődők, olvasni szerető és könyvbarát egyéni látogatók.

A válaszadók közül Martonvásáron 2/15-en soknak, 3/15-en inkább soknak, 8/15-en elégségesnek, 2/15-en inkább kevésnek tartják a **kulturális rendezvények számát** Martonvásáron, 6/10-en elégségesnek és 3/10-en inkább kevésnek és 1 fő kevésnek Válban, illetve 2/5-en elégségesnek, 2/5-en inkább kevésnek és 1 fő kevésnek Kajászáron.

A megkérdezettek közül Martonvásáron 1 fő soknak, 3 fő inkább soknak, 6 fő elégségesnek és 5-an inkább kevésnek tartják a **közösségi programok számát** Martonvásáron, 7-en elégségesnek, 2 fő inkább kevésnek és 1 fő kevésnek Válban, illetve 2 fő elégségesnek, 2 fő inkább kevésnek és 1 fő kevésnek Kajászáron. Több kulturális programra/eseményre, ismeretterjesztő előadásra és egyéb szabadidős programokra/eseményekre lenne szükség a martonvásári megkérdezettek 87%-a szerint, valamint 1-1 fő szerint közösségi rendezvényekre és részvételi lehetőségek működtetésére is nagyobb hangsúlyt kellene fektetni. A váli válaszadók szerint ugyanezek mellett 2 fő a rendszeres nyilvánossági fórumokat is kiemelte és 1 fő a helyi hagyományok felelevenítését. Kajászáron több, a közösségi eredmények bemutatásához kötődő eseményre lenne szükség a több kulturális program/esemény és közösségi rendezvény mellett. Kevesebb közösségi programigényt 2 fő fogalmazott meg Martonvásárról a részvételi lehetőségek kialakítása, működtetése és a kulturális programok, események közösségi programtípus kapcsán.

A megkérdezettek többsége szerint a települése **kellő hangsúlyt fektet a hagyományok őrzésére** és bemutatására, mert óvják a műemléki és a helyi értékeket, főként, ha azok közösségi tulajdonban vannak és a költségei reálisan viselhetők vagy megszerezhetők (pl. az Ürményi-kastély vagy a martonvásári magtár vagy malom esetében ez évtizedek óta nincs így). És sok az ilyen típusú közösségi program, vagy erre épülő kulturális rendezvény is (pl. martonvásári Magyar Népdal Napja, váli Vajda Napok, martonvásári Beethoven koncertek). 5 fő jelezte viszont ennek éppen az ellenkezőjét (2 martonvásári és 1 váli megkérdezett), mert szerintük sok olyan feltáratlan hely- és családtörténeti érték, használati és egyéb eszköz, dokumentum van a lakosoknál vagy a levéltárakban, amelyeket célszerű lenne kutatni, feltárni és közzé tenni.

Társadalmi fejlődés, közösségek, közösségi élet

A **civil szervezetek működését** minden megkérdezett alapvetően **pozitívnak értékelte**, de a legtöbben azt is jelezték (kizárólag a martonvásári megkérdezettek közül 6 fő), hogy a bejegyzett szervezeteknek csak kb. a fele-harmada mondható helyben aktívnak, a többi vagy máshol fejti ki tevékenységét vagy nincs különösebb tevékenysége, esetleg fedő- vagy alvószervezetként funkcionál. Az előzőek részbeni alátámasztásaként a civil szervezetek működését az alábbi **szempontok szerint** a következőképp értékelték a válaszadók (adott iskolai osztályozatok átlaga): cél 4,3; irányítás és szervezeti felépítés 3,8; valós közösségi igényekre alapozás/építés 4,2; szakmai munka 3,5; programok/aktivitás 4,6; felelősség 3,7, kommunikáció 4,1; részvétel 4,2.

A **leginkább fontos helyi civil szervezetekként** a következőket nevezték meg (zárójelben a történeti fejlődésben [T] és/vagy a jelenkori közösségfejlesztési folyamatokban [J] betöltött szerep megjelölésével, ha releváns):

- ✓ Martonvásár – Martonvásári Kulturális Egyesület (T, J); Martonvásári Fúvószenesi Egyesület (J), Forum Martini Polgárőr Egyesület (J); Martonvásári Kertbarát Egyesület (T, J), Szent László Völgye Lovas Egyesület (J), Brunszvik Teréz Szellemi Hagyatéka Alapítvány (T), Százszorszép Alapítvány (T, J), Martonvásárért Alapítvány (T, J), Martonvásár Sportjáért Alapítvány (T), Zöld Alapítvány Martonvásárért (T), Martonvásári Tehetséggondozó Alapítvány (T, J), Martonvásári Gyermekkert Alapítvány (T), Nemzeti Óvodamúzeum Alapítvány (T),
- ✓ Vál – Váli Faluszépítő Egyesület (T, J), Váli Tűzoltó Egyesület (T, J), Szülőföldem Vál Alapítvány (J), Vál Községi Sportbarátok Egyesülete (T, J), VÉKA (J), Völgy Vidék Közösség (J), Váli ÚT Egyesület (J), Táncos Lábak Alapítvány (J),
- ✓ Kajászó – Kajászóért Egyesület (J). Kajászói Polgárőr Egyesület (J) és Kajászói Sportegyesület (J).

A megkérdezettek legfőbb **elvárásai a közösségekkel, a közösségfejlesztési folyamatokkal szemben** a következők az említések szerint:

- ✓ átlátható működés,
- ✓ helyi közösségi programok gyakoribb szervezése,
- ✓ aktív részvétel a helyi rendezvényeken, közösségi programokon,
- ✓ közösségek összefogása és orientálása,
- ✓ lakossági csoportok érdekeinek, közös érdekeknek a képviselése s érvényre juttatása,
- ✓ elesettek, hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felkarolása,

- ✓ támogatások átlátható felhasználása,
- ✓ a bevont lakosok számának növelése,
- ✓ kommunikációs alkalmak számának és minőségének növelése,
- ✓ helyi nyilvános felületek számának, használatának és minőségének javítása,
- ✓ helyi lakosok közti kapcsolatok fejlesztése,
- ✓ újabb csoportok, közösségek létrehozásának segítése,
- ✓ professzionális működés,
- ✓ fejlesztési javaslatok megfogalmazása,
- ✓ forrásszerzés helyi fejlesztések megvalósítására,
- ✓ forrásgyűjtés és abból helyi kezdeményezések támogatása,
- ✓ állampolgári felelősség növelése,
- ✓ új interaktív részvételi formák létrehozása,
- ✓ meglévő részvételi formák megújítása,
- ✓ közösségi terek szépítése és élettel való megtöltése,
- ✓ településszépítési és egyéb akciók megvalósítása,
- ✓ új lakossági kezdeményezések létrehozásának elősegítése.

A megkérdezettek szerint **az önkormányzatok** összességében **inkább tisztában vannak a helyi lakosok közösségfejlesztési igényeivel** mindhárom településen (18 fő), minthogy kevésbé vagy egyáltalán ne ismernék azokat. Martonvásáron 3-an a 'teljes mértékben tisztában van', továbbá Martonvásáron, Válon és Kajászón 2-2 fő a 'tisztában van, meg nem is' megjelölést, továbbá Martonvásáron és Válon 1-1 fő az 'inkább nincs tisztában' megjelölést, 1 váli megkérdezett pedig az 'egyáltalán nincs tisztában' előre helyben megadott opciót választotta.

Az **intézmények kapcsán** ugyan némileg ennél is magasabb volt az 'inkább tisztában vannak' vele megjelölés (21 fő), de az ellenkező szélsőség itt jobban érvényre jutott. Martonvásáron 4 fő, Válon 1 fő a közepes értéket választotta, továbbá Martonvásáron 4 fő, Válon 2 fő és Kajászón 1 fő 'inkább a nincsenek tisztában' kitételrel értettek egyet. Markánsan megjelent viszont az 'egyáltalán nincsenek tisztában' megjelölés is (Martonvásár 4 fő, Vál, 2 fő, Kajászó 1 fő). Többen hozzá is tették a beszélgetések során (főleg az önkormányzati és hivatali vezetői csoport megkérdezettjei), hogy az intézményeknél megjelenő közösségfejlesztési igények, ugyan csak áttételesen (például szűrten vagy torzulva), illetve előbb vagy csak utóbb, de az önkormányzatoknál is megjelennek.

Az önkormányzat és a lakosság kapcsolatát a nagyon jó és nagyon rossz közötti, helyben előre megadott 5 fokozatú skálán átlagosan 4,3-es értékkel jellemezték a megkérdezettek, amely a

martonvásári 4,2-es, a váli 4,4-es és a kajászoói 4,5-ös értékekből alakult ki. Csoportszinten az önkormányzati és intézményvezetők értékelték a legjobbra kapcsolatokat 4,6-os értékkel szemben a civil szervezeti képviselők 4-es átlagával. Ehhez a kérdéshez kapcsolódóan értékelhető leginkább a megkérdezetteknek a véleménye azon további kérdés kapcsán, hogy a **településen élők közössége mennyire tudja érvényesíteni az érdekeit és miért**. A megkérdezettek 20%-a szerint 'teljes mértékben tudja' érvényesíteni, 30-30%-a szerint 'inkább tudja' vagy 'tudja is meg nem is', további 20%-a szerint pedig 'inkább nem tudja' (az 'egyáltalán nem tudja' előzetesen megadott kitévelt senki nem választotta; valamint településenként és válaszadó csoportonként sem volt szignifikáns az eltérés ettől).

A **kulturális intézmények és a civil szervezetek hatékonysága** kapcsán a legtöbbször az hangzott el, hogy lenne min és lenne mit javítani rajta, továbbá, hogy az alacsony közalkalmazotti bérek és a bizonytalan finanszírozás gyenge munkahatékonysággal társul, amit minden oldal kénytelen elfogadni és tolerálni annak ellenére is, hogy a megállapítások szerint ez nagyon nincs rendjén. A civil szervezetek kapcsán a működési terület jellegéből, a szakmai kontra közösségi alapú szerveződésből, az irányítási sajátosságokból, a vezetők kapcsolatrendszereiből, az alapítók/létrehozók sajátosságaiból adódó jelentősebb mértékű hatékonysági eltérésekre is utalt több megkérdezett.

A **társadalmi részvételi lehetőségek számával** a martonvásári megkérdezettek 80%-ban 'teljesen elégedettek' vagy 'inkább elégedettek' (12 fő) és 20%-ban 'elégedettek is meg nem is' (3 fő). Válon ugyanerre a kérdésre a válaszok megoszlása 60 és 30% volt, de 1 fő az 'inkább nem elégedett' kategóriát jelezte (10%), míg Kajászon 40-40-20% volt a hasonló arány. A **lakosság bevonásának ösztönzése** kapcsán a 40-40-20% elégedettségi arány alakult ki átlagosan a fenti válaszkategóriák között, amelyben nem voltak jelentősebb települési eltérések. A **bevonás alkalmazott formáival és eszközeivel** 100%-ban 'teljesen egyetértenek' vagy 'inkább értenek egyet' a megkérdezettek, amellet, hogy a válaszon belül Martonvásáron a 'teljes egyetértés' eléri csaknem a 90%-ot, ami Válon és Kajászon csak 50 és 60%.

Az előző kérdésekhez kapcsolódóan a következő **hiányolt társadalmi részvételi lehetőségeket** nevezték meg a megkérdezettek: együttműködő folyamat és átruházott döntés. A **hiányolt közösségi aktivitási formák** közül a közösségi beszélgetést, a szomszédolást, a társasági összejöveteleket, a piacozást, a petíciót, a tanulókört, az aktív kikapcsolódási formákat és az aláírásgyűjtést adták meg. Arra a kérdésre pedig, hogy **a közösségfejlesztési folyamatok milyen hatással vannak a közösségi szerepvállalás alakulására** a településen, a legtöbben a 'serkentik a társadalmi aktivitást' választ adták (27 fő) az előre megadott opciók közül, szemben a 'nincs hatásuk a társadalmi aktivitásra' (1 fő) vagy a 'csökkentik a társadalmi aktivitást' (0 fő). Nem tudta

vagy nem adott választ 2 fő Válról és Kajászóról. Ugyanez a típusú kérdés **a társadalmi aktivitásra** vonatkozóan a 29-1-0 fő megoszlását hozta a válaszoknak.

3.2. A közösségi beszélgetések összefoglalása

A közösségi beszélgetések alapvetően a közösségek kollektív tapasztalatainak, a helyi értékeknek és a közösségi problémáknak a nyilvánosságra hozatalát, közösségivé tételét és megbeszélését jelentették 8 alkalommal (4 Martonvásáron, 2-2 Váiban és Kajászón), minden esetben több – állandó és ad hoc – témakört felölelve, 2018. szeptembere és 2019. márciusa között. Állandó témakörök voltak: helyi identitás, közösségi élet, szakmai tevékenységek, kulturális élet, helyi nyilvánosság és részvételi lehetőségek, városi fejlesztések, problémák, ifjúság és idősök helyzete, foglalkoztatás, együttélés, kisebbségek helyzete, esélyegyenlőség. A közösségi beszélgetések a közösségvezetők, a közösség tagjai és az általuk bevont, ismerősök, érdeklődők körében történt közösségfejlesztői moderálással, 24 bejegyzett szervezet és közösség (15+9) körében a 3 településről.

Az összejöveteleken átlagosan 20 fő vett részt (13-31 fő), amely kedvező fogadtatásként értékelhető, amit az is alátámaszt, hogy a résztvevők több mint 90%-a aktívan vett részt a beszélgetéseken, akár többször is hozzászólt. Néhányan jelezték csak, hogy inkább, mint érdeklődők hallgatóként vannak jelen. Jellemzően mindenki megosztotta a tapasztalatait, elmondta az élményeit, véleményét az egyes témakörök kapcsán, vázolta az elképzeléseit és javaslatait is, és, hogy mivel tudná segíteni a közösségi munkát, miben venne szívesen részt. A formalizált kérdéssoron történő teljes körű végighaladás sosem valósulhatott meg, mivel az jóval több, 3-4 alkalmat is igényelt volna, hiszen 20-25 fő, ha megosztja egy-egy témában az elképzeléseit, akkor ott repül az idő kellő moderálás mellett is. Főként, hogy általában a régóta összejáró tősgyökeres helyi lakosok voltak a résztvevők, akik sokszor éltek a lehetőséggel, hogy a panaszukat sorolják, amikről nehéz volt őket eltántorítani, mindig vissza-visszatért. A beszélgetéseken készült jegyzetek alapján, az állandó témakörök mentén megjelentetett tipikus idézetek megadásával végezzük el a feldolgozást.

„Itt születtem és itt él a családom, a rokonság nagy része, a legtöbb barátom is. Habár nagyon sokan Pestre járnak, nem csak munka miatt.”

„Martonvásár fejlődő kisváros, innen eljárnak dolgozni az emberek, sokan csak aludni járnak haza, hétvégén meg pihennek vagy elutaznak.”

„Vál mindig is agrárfalu volt, de az utóbbi időben nagyon sokat fejlődött. Jó itt élni.”

„Kajászóról eljárnak az emberek dolgozni Budapestre, nyugodt, csendes falu.”

„Csendes, természetközeli hely, nagyon sok a zöldterület, itt van angolpark és most már a Brunszvik-Kert is a város közepén”.

„Szükség lenne több munkahelyre, mert nincs elég a városban.” „Innen mindig is eljártak az emberek dolgozni, még ha a rendszerváltás előtt több munkalehetőség is volt a faluban.”

„Sok közösség van, összetartóak az itt élők.”

„Szükség lenne egy közösségi épületre vagy klubházra, amit egymást váltva vagy akár egymással párhuzamosan is használhatnának a közösségek.”

„Több közösségi tárolókapacitásra lenne szükség, mert minden máshol, másnál van.”

„A parkolás Válon nem megoldott a faluközpontban, egy-egy összejövetel alkalmával a polgármesteri hivatalban, életveszélyes arrafelé menni, mert az út mindkét oldalán megállnak, nagyon le kell lassítani.”

„Martonvásáron nagyon sok parkoló épült az utóbbi időben, például a Szent László utcában végig vagy a vásarközpontban, ha kinézek éppen most is az épül itt mellettünk. Az is nagyon jó, hogy kitilották a kamionokat, tavaly több halálos baleset is volt a városközpontban miattuk, mert a 0-ás felújítása miatt erre jöttek, de most már nem tehetik, figyelmeztető tábla van kint az autópályán is és a lámpás kereszteződésnél súlykorlátozás, hogy sem Ercsi felé, sem a 7-esen sem tudnak tovább menni Budapest felé, csak Baracska irányába maximum.”

„A közterületek rendezettek Válon, nagyon sok park van, szépen rendben tartottak. A faluszépítő egyesület sokat tesz az emlékek megőrzéséért, helyreállításáért.”

„Voltak időszakok, amikor sok volt a betörés, néhány éve, meg évközben Karácsony előtt főleg. Amióta meg vannak a kamerák, azóta nyugodtabb a helyzet.”

„A klub jól működik, sok összejövetelünk van meghívott vendégekkel, előadókkal.”

„A hagyományokat nagyon sok szervezet ápolja Martonvásáron. Több évtizedes múltja vana közösségi életnek, még az akadémiai klub keretei között indultak beszélgetések, koncertek, tudományos előadások az 1970-es években. Ezeket nagyon sokan látogatták.”

„Több kisebb programot kellene megvalósítani Kajászon.”

„Martonvásáron nagyon sok program van és sok rendezvény, önkénteskedni is mindig szoktam a Magyar Népdal Napján és máskor is, ha tehetem, de nem mindig érek rá, sokszor közbeszól a család, valami más program.”

„Válon főleg az utóbbi négy-öt évben van egyre több és színvonalasabb kisebb program, de a fiataloknak ez kevés.”

„Kevés a zenés műsor, nincsenek koncertek, bálók, műsoros estek, de a MASZK színházi előadásai kiválóak.”

„A közösségeink kommunikációban gyengék, az emberek egyre nehezebben mozdulnak ki, gyakorlatilag minden tartalmat elérnek otthonról.”

„Jó lenne a régi családok történetét, a grófok, nemesi családok itteni életét, mindennapjaikat jobban megismerni, akár kis kiadványok vagy célirányos előadássorozat formájában, aztán kiadni, eljuttatni a lakossághoz. A régi martonvásári épületeket elkezdték digitalisan felépíteni, ennek eredményeit közössé kellene tenni vagy 3D-s makettként felépíteni. Voltak a lakosság anyagaiból összeadott kiállítások, de főleg művészeti jellegűek, festmények, fotók, kézimunkák, a Brunszvikokról, a Dréherekről, a háborúkról stb., viszont egy állandó helytörténeti kiállításra is összejönne anyag, persze ennek méltó helye a kastélyban lenne.”

„Olyan közösségi civil nap is lehetne, ahol nem csak közösen főzünk, bulizunk vagy sportolunk, hanem mindenki bemutatkozna, bemutatná az eddigi eredményeit, hogy ismerjük meg, mert nagyon sok új beköltöző van, akik nem ismerik a múltat, és lehet, hogy őket is érdekelné.”

„30 körüli bejegyzett civil szervezet van a városban, amik egy részéről, nagyjából a feléről nem is hallottunk. Viszont legalább 50 aktív kisközösség van, akik legalább 80 csoportban tartanak foglalkozásokat, összejöveteleket heti rendszerességgel a város több közösségi helyszínén, például a sporttermekben, az iskolában, óvodában, közösségi házakban, művészeti iskolában, stb. Ezekről minden év elején készül és a Forum Martini 2. vagy 3. számában meg is jelenik egy aktualizált közösségi összejöveteli naptár elérhetőségekkel, időpontokkal.”

„Kajászó kis település, de azért ehhez mérten van civil aktivitás, a művelődési házban, illetve a könyvtárban 4-5 közösségnek, fiataloknak és időseknek egyaránt, heti szinten vannak állandó programjaik, például a kézműveseknek, a dalkörnek, a nyugdíjas klubnak és a szabadidős csoportoknak, mint a társasjátékosok, a tolasozók vagy a ping-pongosok.”

„Válon aktívak a közösségek, az önkormányzat sokat segít nekik. Ha teheti, kisebb összegekkel anyagilag is támogat minket. Több tanfolyamot, faluakadémiát, társastáncot is indítottak mostanában, és ezeken a település vezetői, a képviselők jó példával járnak elől. A könyvtárban is sok esemény van.”

„Nagyfokú az emberekben az érdektelenség. Nem lehet olyat kitalálni, ami mindenkit érdekel, nem is kell, de amire azt gondoljuk, hogy sokakat vonz, az általában nem így lesz, amiről meg azt, hogy csak réteget mozgat meg, oda meg dőlnek az emberek, úgyhogy kicsit átalakult a kulturális terület”.

„Olyan jelentős beruházások valósultak meg, amelyekre az 1940-50-es évek, az újjáépítések óta nem volt példa.”

„A településen nincs roma probléma, kevesen élnek itt, néhány család, de veük nincs sok gond.”

„Büszke vagyok a Brunszvik-Dreher örökségre, az egykori uradalmi épületekre, a Beethoven-relikviákra, a mezőgazdasági kutatási eredményekre.”

„Vál épített értékeire vagyok büszke, a nagytemplomra, a puszták épületeire, Kokas Ignácra, a Vajda-émlékekre és az ezekre épülő közösségi programjainkra.”

„Kajászón a két éve elhunyt Czanik Béla munkássága kiemelkedő (sajnos nemrégiben Sárka, a felesége is meghalt), és nagyon jó, hogy van egy helytörténeti gyűjteményünk, aminek az anyagát nagyobb részben a falu régi lakói adták össze.”

3.3. A közösségi felmérés eredményei

A martonvásári, váli és kajászó közösségi felmérések módszertana

Közösségi felméréssel, 'ajtótól ajtóig' történő közösségfejlesztő aktivizáló módszerrel, két alkalommal szólítottuk meg, vontuk be Martonvásár, és egy alkalommal Vál és Kajászó lakosságát a helyi cselekvési tervet megalapozó felmérésekbe, mellyel a közjóért cselekvők köre a lehető legjobban kiszélesedett.

Célunk volt ezzel, hogy a helyi lakosságot valóban érdeklő ügyekről széles körű vélemény-halmazt gyűjtsünk össze, továbbá, hogy felmérjük a közösség tagjainak cselekvési hajlandóságát és cselekvési kapacitását. Ezáltal olyan martonvásári és térségi lakosok is állást foglalhattak, véleményt nyilváníthattak, akik ezt eddig például azért nem tették meg, mert személyesen, szóban nem volt rá alkalmuk vagy kedvük hozzá más részvételi fórumokon, csatornákon keresztül.

A primer kutatás kérdőíves adatfelvételei során 22 és 35, főként összetett nyitott kérdést tettünk fel egy-egy önkitöltős kérdőívben (ebből 18 és 32 volt tartalmi kérdés a demográfiai blokk kérdésein túl), amelyekre **nem reprezentatív mintaként 100 és 170 fő válaszolt**. A második felmérésben a 32-ből 4 kérdés kifejezetten a városfejlesztéshez kapcsolódott, melyek eredményei a Helyi Cselekvési Tervben nem jelennek meg. **A kérdőíveket kizárólag helyi lakosok töltötték ki**, akik egyúttal az alapsokaságot jelentették mindegyik településen (Martonvásár, Vál és Kajászó). Az elsőt a martonvásári, kajászó és váli lakosok közül sorrendben 40, 30 és 30 fő töltötte ki, a másodikat kizárólag martonvásáriak.

Módszertanilag az adatfelvétel az első esetben **gyűjtőmódszerrel** zajlott véletlenszerű kiválasztás mellett, mely során a közösségi beszélgetésekben érintettek közül önkéntesek, a Brunszvik-Beethoven Központ és a váli, illetve kajászó közösségfejlesztő munkatársak, valamint a közösségfejlesztők szervezte civil aktivisták kisebb, 3-5 darabos csomagokra bontva a lakóközösségükbe, a szomszédságaikba juttatták el papír alapon a kérdőíveket, ügyelve arra, hogy lehetőleg minden korcsoportot és a települések minden településrészét arányosan fedjük le.

A második felmérés minden martonvásári háztartásra kiterjedt, mivel a Forum Martini c. önkormányzati lap mellékleteként minden városi háztartásba eljutott a **kérdőív papír alapon (2200 példány)**. Ezen túlmenően készült egy **online kitölthető verzió is** a Google Űrlapok segítségével (bit.ly/marton-kerdoiv). Az online verzió esetében a kérdőív elején egy választó kérdés biztosította azt (jelenleg ön Martonvásáron él?), hogy csak helyi lakosok tölthessék ki a kérdőívet. A 170 kitöltött kérdőívből 49 papír alapon és 121 online érkezett vissza. Az 5672 fős martonvásári lakónépességre vetített 170 kitöltött kérdőív 3%-os visszaküldési arányt jelent, amely

kifejezetten kedvező aránynak számít a hasonló típusú megkérdezések, felmérések tapasztalatai alapján (főként, ha az adatokat a 14 év feletti lakónépesség számára vetítjük – 3,5%).

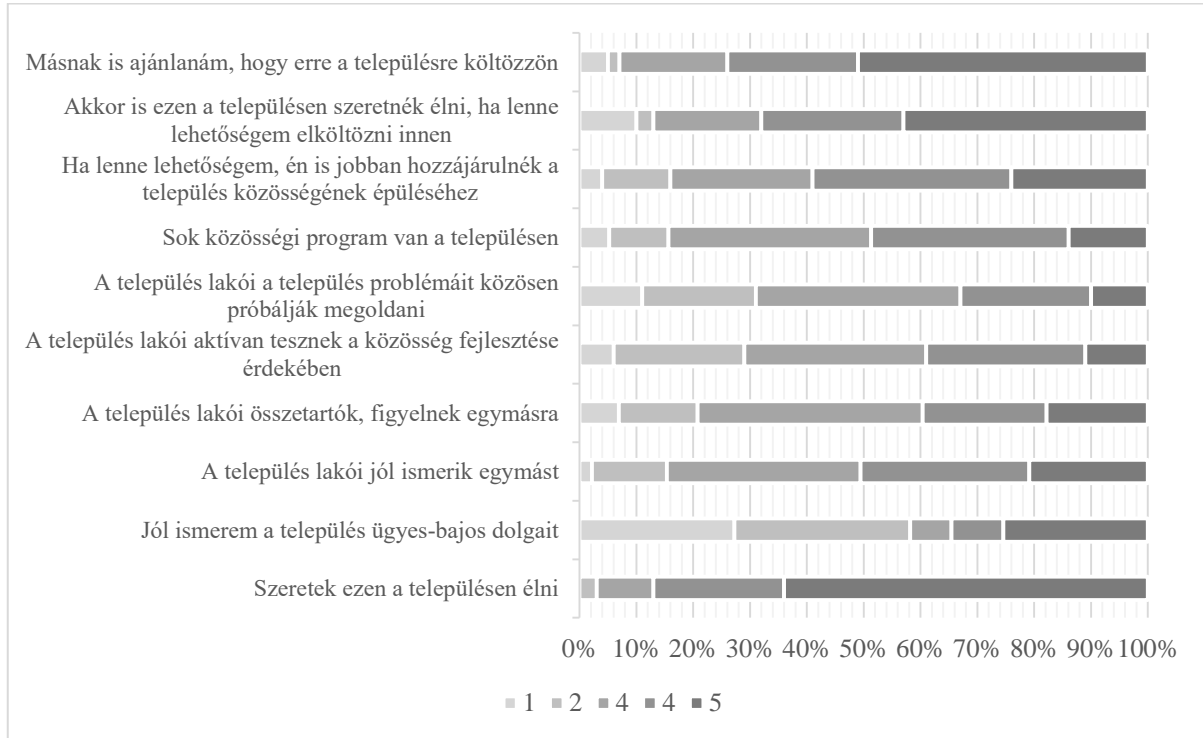
Az első felmérésre 2019. január-február hó folyamán került sor, míg a másodikra 2019. márciusa és áprilisa között. Az első felmérés a Cselekvő Közösségek kiemelt projekt támogatásával zajlott, ahol elsődleges cél a közösség szerepvállalás felmérése volt, míg a második felmérés elsődlegesen a HCST megalapozást szolgálta a kulturális és közösségi programokkal kapcsolatos járásközponti lakossági vélemények megismerésének céljával. A kérdéssorokban minimális volt az átfedés, amely lehetőséget teremtett arra, hogy egy átfogóbb, több oldalról történő rátekintéssel alkothassunk képet a helyi közösségek közügyekkel való elégedettségéről, közhangulatáról, cselekvőképességéről.

A grafikus elemzéseket a kérdőívek kérdéseinek sorrendjében közöljük. A szemléltető ábrákról egy egyszerű értékelést bárki könnyedén leolvashat, ezért ezeket külön-külön nem jelezzük. Az eredményeket megvilágító háttértényezőkre, az ok-okozati összefüggésekre, valamint az első kérdőív esetében az átlagostól jelentősebben eltérő települési eredményekre ugyanakkor szükség szerint rávilágítunk.

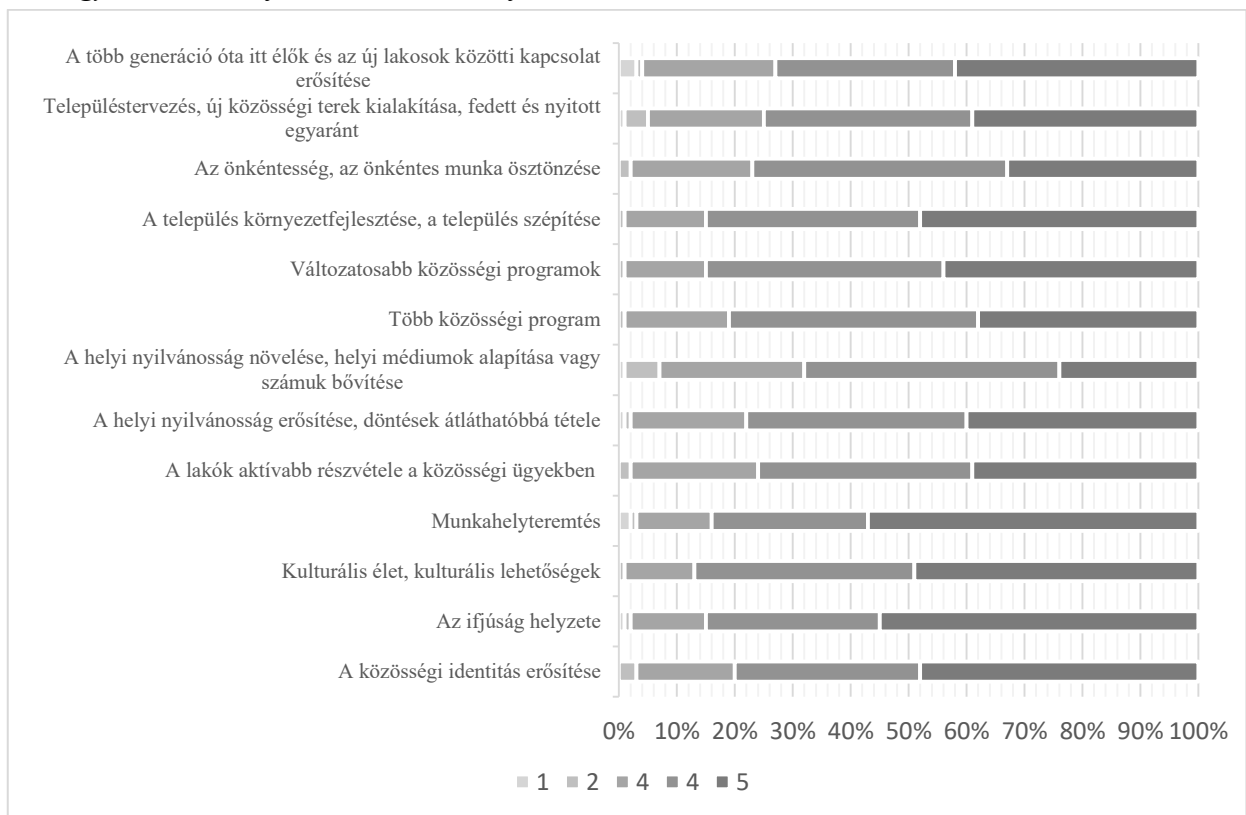
Az első felmérés eredményei

A kitöltők közel $\frac{3}{4}$ -e nő volt (71%), 69%-ban közép- (25-59 éves) és 31%-ban időskorú (24 év alatti fiatal egyáltalán nem volt köztük). Legmagasabb végzettség szerint 39%-uk járta ki a középiskolát, 33%-uk pedig felsőfokú végzettséget szerzett (7% általános iskolai, 21% szakmunkás végzettségű). A megkérdezettek 66%-a volt foglalkoztatott és 27%-a nyugdíjas, a fennmaradó 7% pedig állást keresett vagy egyéb okból nem dolgozott (pl. háztartásbeli, GYES stb.), illetve – a korösszetétellel nagyjából összefüggésben – nem volt közöttük tanuló. 34%-uk jár el napi rendszerességgel a településről dolgozni, tanulni vagy más okból. A demográfiai blokk adatai alapján **a minta a magasabban kvalifikált középkorú helyben foglalkoztatott vagy nyugdíjas nők irányába mutat jelentősebb mérvű torzulást**, amely csak korlátozottan enged lehetőségeket messzemenő következtetések levonására, amelyet az eredmények értékelésénél figyelembe vesszük.

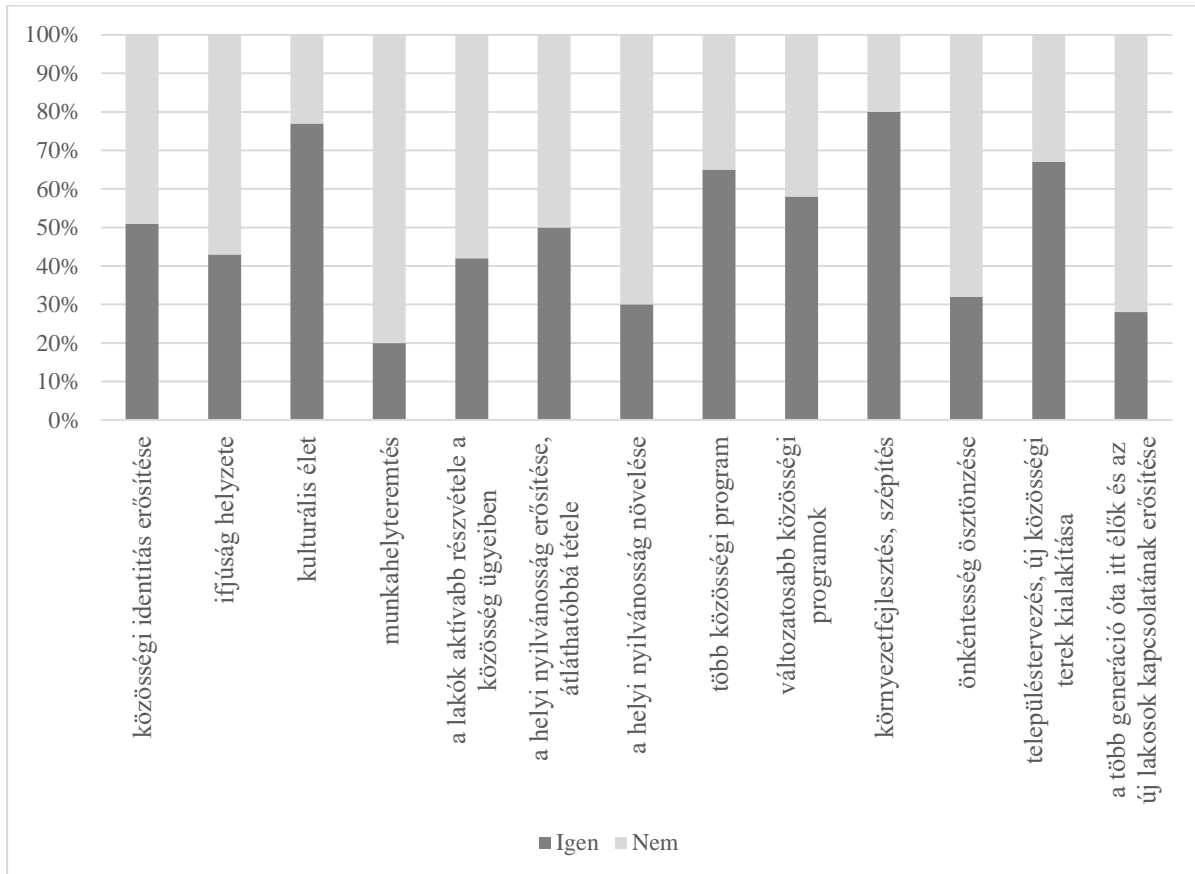
1. Mennyire ért egyet? 1-5, egyáltalán nem értek egyet - teljesen egyetértek

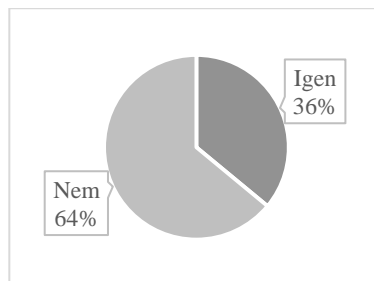
2. A következő területek közül melyek azok, melyeken fontos lenne a fejlesztés az Ön településén? 1-5, egyáltalán nem fontos - különösen fontos

3. Véleménye szerint történt-e fejlesztés az elmúlt fél évben a következő területeken?

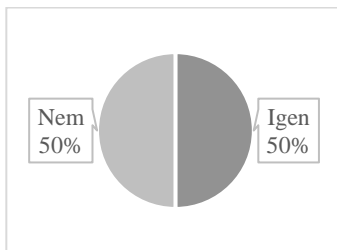

4. Ön hallott róla, hogy a települése részt vesz a 'Cselekvő Közösségek – Aktív közösségi szerepvállalás' projektben?

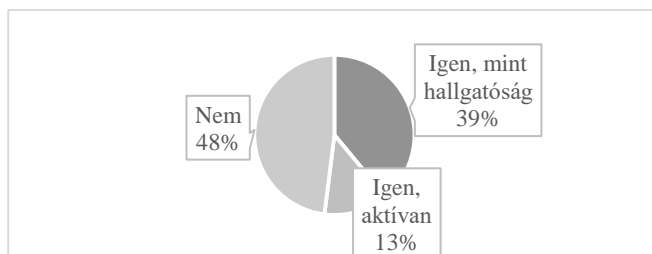
Fontos kiegészítő kérdés lehetett volna a válasz értelmezéshez, hogy honnan hallott róla (?), hogy kiderüljön, hogy a kommunikáció milyen formáin (pl. lokális – központi, offline – online stb.) és eszközein (pl. TV, internet, hirdetés, rendezvény stb.) keresztül jutott el a válaszadókhöz az információ. Az eredményeken belül a kajászói válaszadóknak mindössze a 16,6%-a hallott róla, amely felhívja a figyelmet a helyi eredménykommunikáció erősítésére. A TOP-5.3.1 projektben erre is van forrás elkülönítve.

5. Hallotta, hogy települése részt vesz TOP pályázatban?

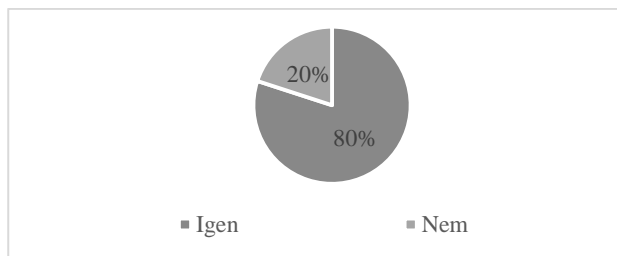
Az eredményeken belül a kajászói válaszadóknak mindössze a 16,6%-a hallott a TOP projektekről, amely szintén felhívja a figyelmet a helyi eredménykommunikáció erősítésére az EU támogatásokból megvalósuló fejlesztésekkel összefüggésben (az arány a martonvásáriak körében is csak 57,5%-os). A TOP-5.3.1 projektben erre is van forrás elkülönítve.

6. Vett Ön részt az elmúlt 1-2 évben közösségi beszélgetésen, amelynek témája a településen élők közösségi életének fejlesztése volt?

Bevezető kérdés nélkül, például, hogy emlékezete szerint hány alkalommal volt közösségi beszélgetés az elmúlt 1-2 évben (?), a válasz abszolút értelemben nehezen értékelhető (mivel a pozitív válaszokból deduktív módon csak feltételezhető, hogy voltak ilyen alkalmak, és a pozitívan visszajelzők egyfelől jól emlékeznek a meglátogatott események típusaira, másfelől a témáira, és nem keverik azokat). A résztvevők és azon belül az aktív résztvevők aránya kifejezetten alacsonynak tekinthető annak fényében, hogy a megkérdezettek kiválasztásában szerepe volt a helyi közösségi beszélgetéseknek, a közösségfejlesztési folyamatnak és a közösségfejlesztőknek, valamint a gyűjtőmódszernek.

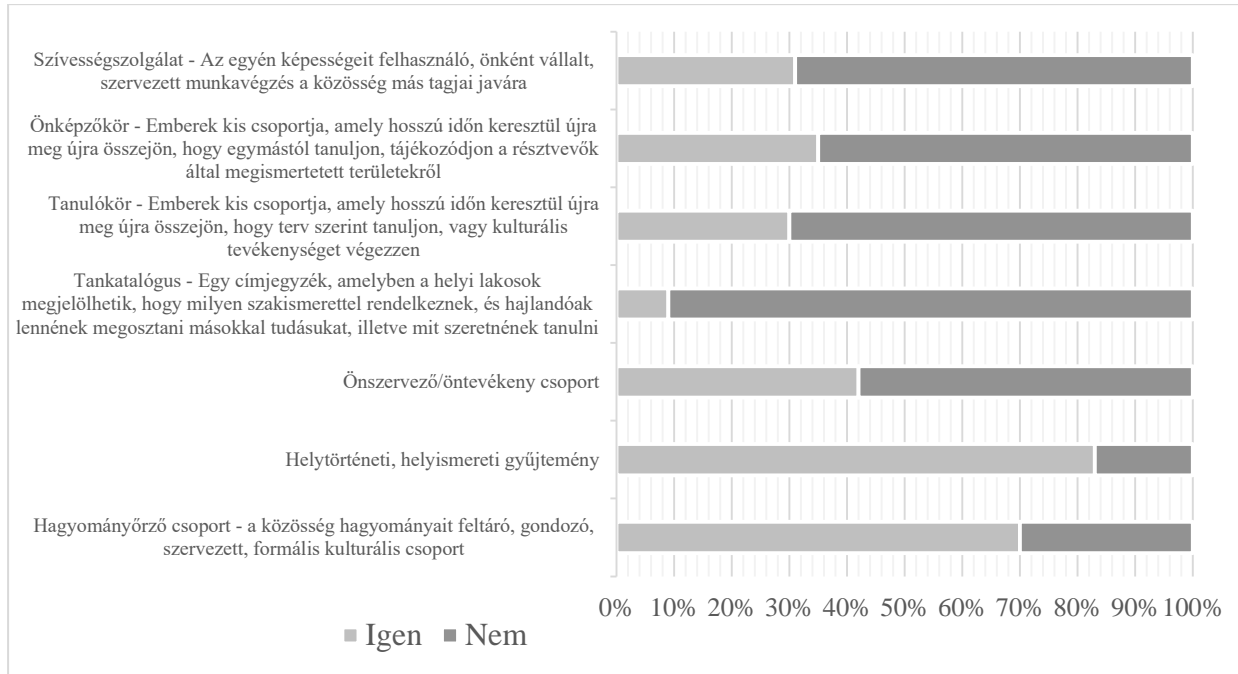
7. Részt venne-e olyan beszélgetéseken, ahol a település közösségi életének fejlesztése a téma?

A 7. kérdésre adott pozitív válasz mellett, mely szerint a lakosok jobbra részt vettek az elmúlt években a közösségi élet fejlesztését érintő témájú beszélgetéseken, lényeges, hogy továbbra is nyitottak, és van igényük az ilyen irányú kommunikációra (80%-os részvételi hajlandóság). A

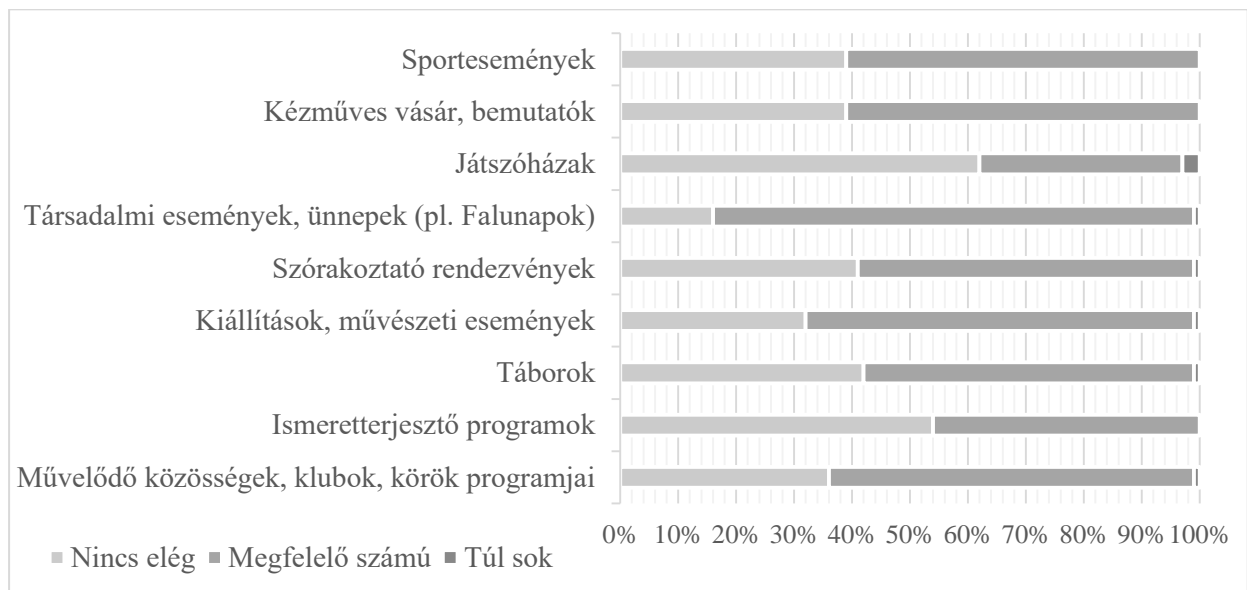
közösségi részvételi lehetőségek szélesítése, meglévő eszközeinek bővítése a lakosságot, a közösségeket érintő kérdések átbeszélésében, egy igen fontos megoldandó feladatként jelentkezik. Annak tudatában is, hogy a jelzett szándék még nem jelent cselekvést, valós részvételt.

8. Egy helyi közösség lehetséges közös tevékenységi formái - tud ilyenről a településén?

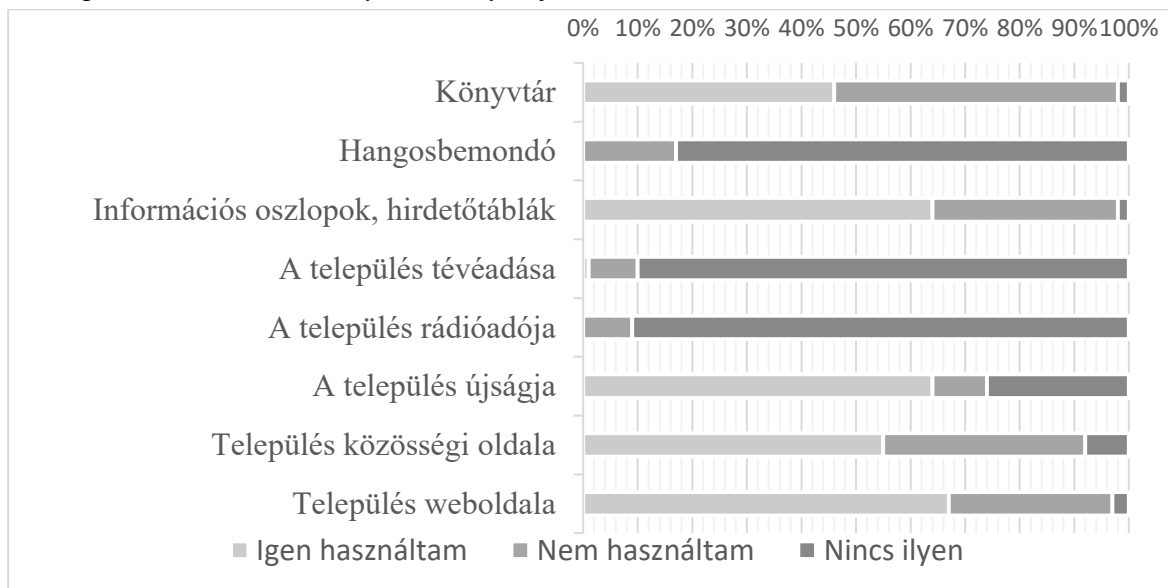
A válaszok jellemzője, hogy a válaszadók a felsorolt egyes közös tevékenységi formák közül leginkább a megszokottakat, a helyben is működőket inkább ismerik, mintsem a nem szokványos, éppen ezért kellő magyarázattal ellátott újszerű, modern formákat. Ugyanakkor nagyjából ezekről is hallottak (esetleg más néven), de használatuk még nem elterjedt, melynek okai között vélhetően a jó gyakorlataik ismeretének hiánya is szerepel más számba vehető okok mellett (pl. bizalmatlanság, ismeret vagy érdeklődés hiánya). Célszerűnek tűnik ezen a téren tapasztalatcseréket, a más településeken, más közösségekben történő jó működések megosztását kezdeményezni (tankatalógus, tanuló- és önképzőkörök, szívességszolgálat).

9. *Közösségi események - az Ön véleménye szerint településén ilyen vajon nincsen elegendő - megfelelő számú van - túl sok van?*

Egyértelműen több szórakoztató rendezvényre, ismeretterjesztő és gyerek-programokra lenne nagyobb igény a lakosság körében szemben az ünnepi és sporteseményekkel, a falunap-szerű 'össznépi' rendezvényekkel vagy a kiállításokkal, művészeti eseményekkel.

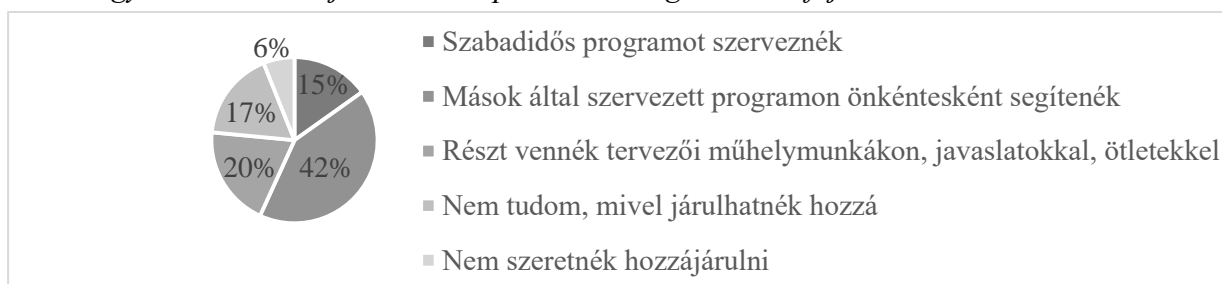
10. *A település életének eseményeiről milyen formában értesül?*

Az önkormányzati újságok, a települések web- és közösségi oldalai és a hagyományos hirdetőtáblák információs szerepe a leginkább meghatározó (ahol ilyenek vannak és elérhetők), szemben a könyvtáréval vagy egyéb formákkal. A kapott adatok a kitöltők átlagos demográfiai adataival nem állnak különösebb összefüggésben (főként foglalkoztatott és nyugdíjas középkorú nők), illetve ráirányítják a figyelmet az online tartalomfogyasztás terjedésére az idősebbek között

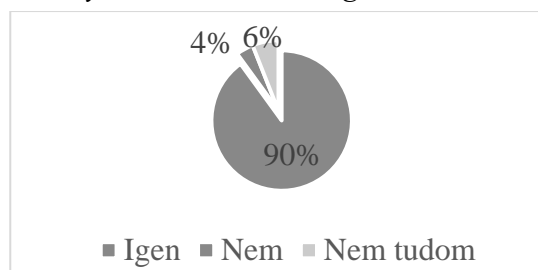
is, ami mára már a helyben megszokott hagyományos formák egyértelmű versenytársa lett, de szerepüket azért nem szorította háttérbe.

11. Ön hogyan tudna hozzájárulni a település közösségi életének fejlődéséhez? Több válasz is lehet.

A közösségfejlesztési folyamat szempontjából fontos és hasznosítható információ, hogy a megkérdezettek több, mint 3/4-e aktív szerepvállalással járulna hozzá Martonvásár, Vál és Kajászó közösségi életének fejlődéséhez. Ez azt is jelenti, hogy van mire alapozni és van kire számítani a közösségi tevékenységek megújításában.

12. Egyet ért azzal, hogy lakókörnyezetünk életminőségéért az ott élők tehetik a legtöbbet?

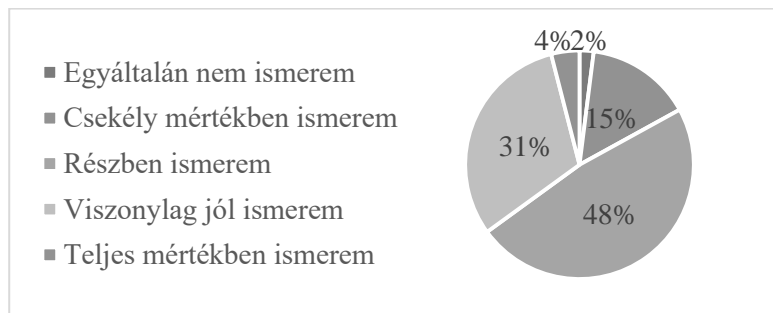
13. Véleménye szerint, mely programokkal lehet a helyi közösséget aktivizálni?

A nyitott kérdésre 23 féle megkülönböztethető csoportba sorolható válasz érkezett, amelyek a következők:

79x	Nincs válasz, nincs javaslatom vagy nem gondolkodtam még ezen
6x	Gyerekprogramok
4x	Bál, zenés előadások
4x	Színházi előadások, kulturális programok, kiállítás
3x	Koncertek, szabadtéri rendezvények, fesztiválok, falunap
3x	Fiataloknak szórakozó helyek, kulturális programok, disco
3x	Nyugdíjas programok
3x	Családi programok
3x	Sportprogramok
3x	Ismeretterjesztő előadások
3x	Kézműves programok, kirakodóvásárok
3x	Életmódprogram, egészségprogram
2x	Hagyományőrző, helytörténeti klubok, körök, foglalkozások
2x	Kirándulások, természet közeli programok
2x	Gasztronómiai programok, főzőverseny, közös főzés
1x	Önkéntes programok, településszépítés

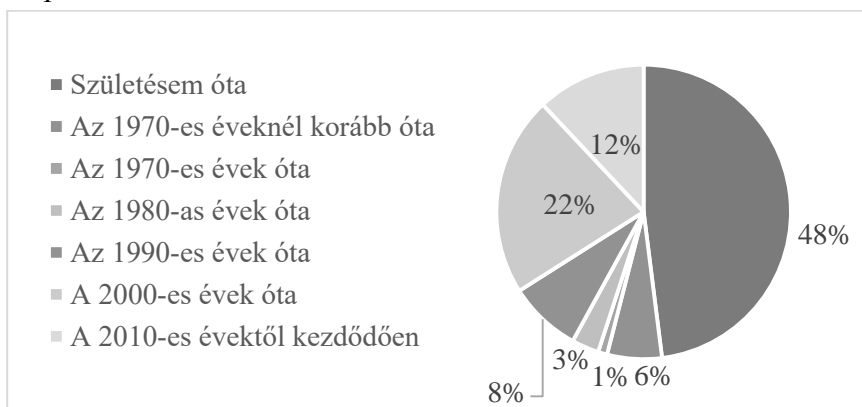
A válaszok alapján az rajzolódik ki, hogy sokkal inkább vennének részt az emberek szabadtéri koncerteken, fesztiválokon, családi és gyermekprogramokon, egészségnapokon, mintsem a hagyományos települési rendezvényeken, falunapokon vagy ünnepélyes alkalmakon. Nagymértékben hiányolják továbbá a fiataloknak szóló kikapcsolódási és kulturális lehetőségeket, az ismeretterjesztő előadásorozatokat, valamint a zenés-táncos eseményeket.

14. Mennyire érzi úgy, hogy ismeri a települése történetét?

A válaszadó lakosság több mint harmada ismeri legalább viszonylag jól a lakóhelye történetét, így a településtörténettel, helytörténettel kapcsolatos programoknak, fejlesztéseknek, kiadványoknak fontos helye kell, hogy legyen a közösségfejlesztési folyamatban, mivel feltételezhetően nagy az igény a helyi, közösségi múlt megismerésére, feltárására.

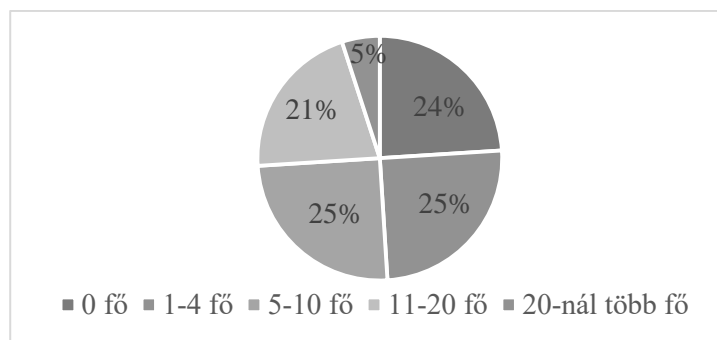
15. Mióta él a településen?

A megkérdezettek közel fele a születése óta él Martonvásáron, Válon vagy Kajászón, de a többség (52%) egykori vagy új beköltöző. A válaszadók 42%-a a rendszerváltozást követően érkezett az elmúlt mintegy 30 évben. Ez a helyi társadalom kettősségére utal: részben egy masszív tősgyökeres magra és egy folyamatosan megújuló, vélhetően az összetételében is változó, de szintén igen széles bázisú, arányaiban inkább 'gyütt-ment' (nemrégiben beköltöző), mint 'gyütt-maradt' (évtizedek óta itt élő) rétegre. Ebből adódóan a közösségfejlesztési folyamatoknak is markánsan kettős irányultságúnak kell lennie a megszólítás, a közösségbe vonás, az alkalmazott eszközök, a programszervezések stb. terén.

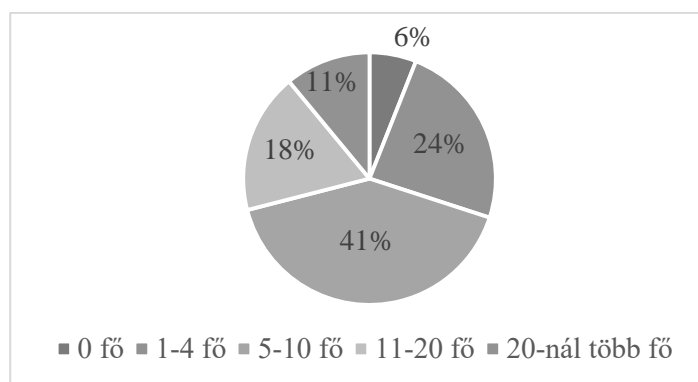

16. Hány rokona él a településen? (Becsülje meg.)

Tíznel több rokona a megkérdezettek 26%-ának él a településeken, ami egyrészt összefüggést mutat az előző kérdésre adott válaszokkal, mivel vélhetően a régebb óta itt élők kiterjedtebb helyben élő rokonsággal rendelkeznek, másrészt utal arra, hogy arányaiban magas a rokonságát máshol tudó új vagy régebbi beköltöző.

17. Az előző napon hány személlyel beszélgetett a településen? Becsülje meg, a saját háztartásában élőket ne számolja bele.

Az ismeretségi bázisra, a helyi beágyazottság szerepére, a szomszédsági viszonyokra, a helyi aktivitásra, cselekvő- és szervezőkészségre, mozgósítási lehetőségekre utaló kérdés szerint a lakosok több, mint 2/3-a kevesebb, mint tíz emberrel (ennek fele is inkább csak 3-4 emberrel), és csak 1/3-a több, mint 10 lakossal tart napi szintű kapcsolatot. Ez megerősíti az alapvetően kisközösségi szinten történő társadalmi működést, interakciókat és ráirányítja a figyelmet az ezen a szinten történő, ezt megcélzó közösségfejlesztési folyamatok szükségességére és fontosságára egy városban is.

A második felmérés eredményei

A 170 visszaérkezett kérdőív martonvásári kitöltői 40-60%-os arányban voltak férfiak és nők, 12 és 10%-ban idős- illetve fiatalok (60 év feletti és 24 év alattiak), 78%-ban aktív középkorúak (25-59 évesek). 19%-uk rendelkezik több diplomával (!), 46%-uk felsőfokú (!), 29%-uk középfokú végzettségű, míg az érettségi nélküli középfokú és az alacsonyabb fokú végzettségűek aránya

3-3%. **A minta a kifejezetten magas végzettséggel rendelkező aktív korú nők irányába torzult.** Ez részben az aktív és nyugdíjas korú női önkéntesek nagyobb arányú bevonásának az eredménye a kitöltésre történő ösztönzési folyamatokba, ami a nyugdíjasklubok, idősödő női ismeretségi kör tagjai részéről történő nagyobb számú kitöltést hozott. Részben a 'családi jellegű' kitöltések esetén (háztartásokba történő eljuttatás) a konkrét kitöltésben és a személyi jellegű adatszolgáltatásban a nők nagyobb arányú részt vállalásának, válaszadási hajlandóságának is a függvénye lehet. Mindezek alapján korlátozott érvényességű következtetések levonására van csak lehetőség, amit az eredmények értékelésénél figyelembe veszünk.

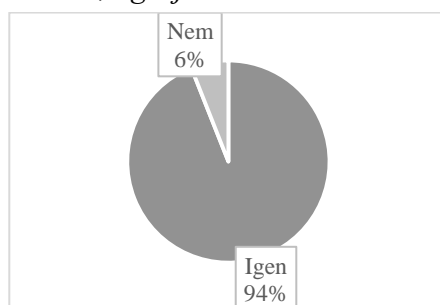
1. Jelenleg ön Martonvásáron él? Születése óta Martonvásáron él? Adja meg az évszámot is, hogy mióta él itt.

Az első kérdés kizárólag az online felületen szerepelt, mint választókérdés, hogy csak azok számára nyíljon meg a kérdőív, akik jelenleg is valóban a városban élnek, mivel leginkább ők azok, akik az aktuális közösség- és városfejlesztéssel kapcsolatos kérdésekről valós képet tudnak alkotni. Ez alapján 12 fő (9%) nem kapott lehetőséget a kitöltésre.

A kitöltők 30%-a születése óta él Martonvásáron, míg a 70%-a beköltöző, tehát a nem tősgyökeresek véleménye jóval nagyobb arányban jelenik meg a válaszok között, mint a születésük óta itt élők. Ez közelítő egyezőséget mutat a település e szempont szerinti – tősgyökeresek kontra beköltözők – társadalmi rétegződésével, arányával.

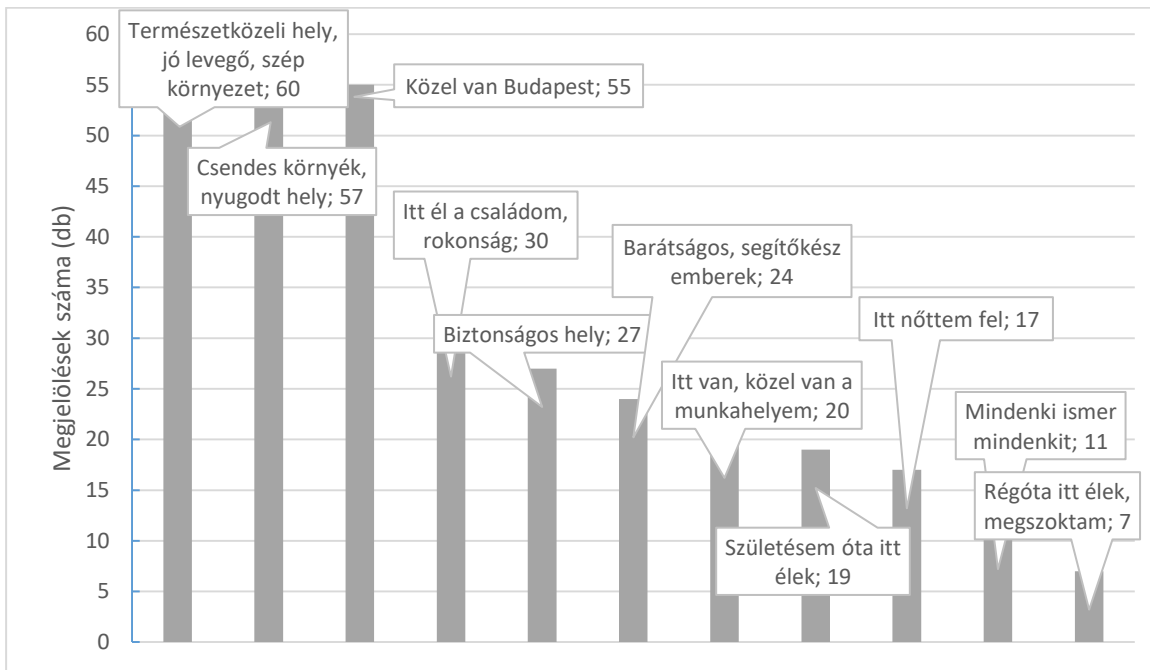
A kiegészítő kérdés szerint a megkérdezettek mintegy 1/3-a 2010 óta él Martonvásáron (34%), 28%-uk 2000-2009 között költözött ide, 19%-uk 1990-1999 között, 12 és 7%-nyian pedig az 1980-as és az 1970-es években. A legrégebb óta martonvásárinak az 1946, 1955, 1958 (2 fő) és 1959 óta itt élő kitöltők számítanak, akik vélhetően a koruk alapján is a legidősebb válaszadók közé tartoznak (70+ évesek).

2. Szeret Martonvásáron élni? Ha nem, ugorjon a 4. kérdésre.

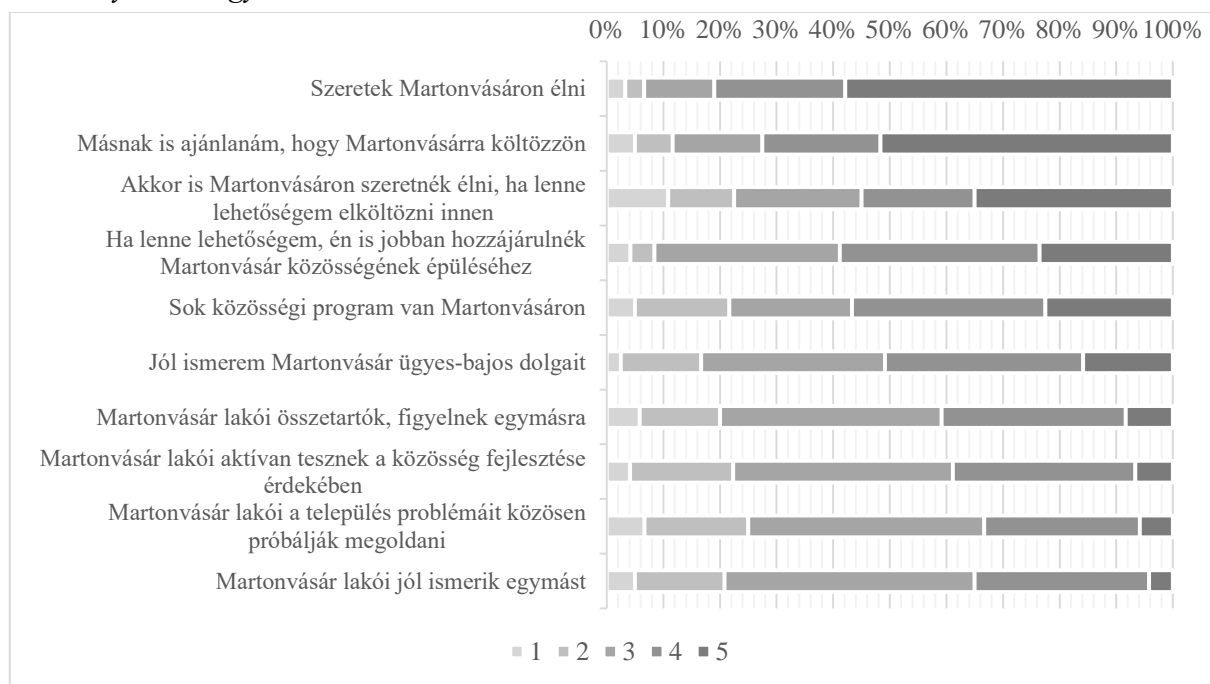
Figyelemre méltó eredmény, hogy **a megkérdezettek 94%-a szeret Martonvásáron élni!** A városnak, mint lakóhelynek és élettérnek a megítélése kedvezőnek minősíthető általánosságban.

3. Miért szeret Martonvásáron élni? Maximum három választ jelöljön meg!

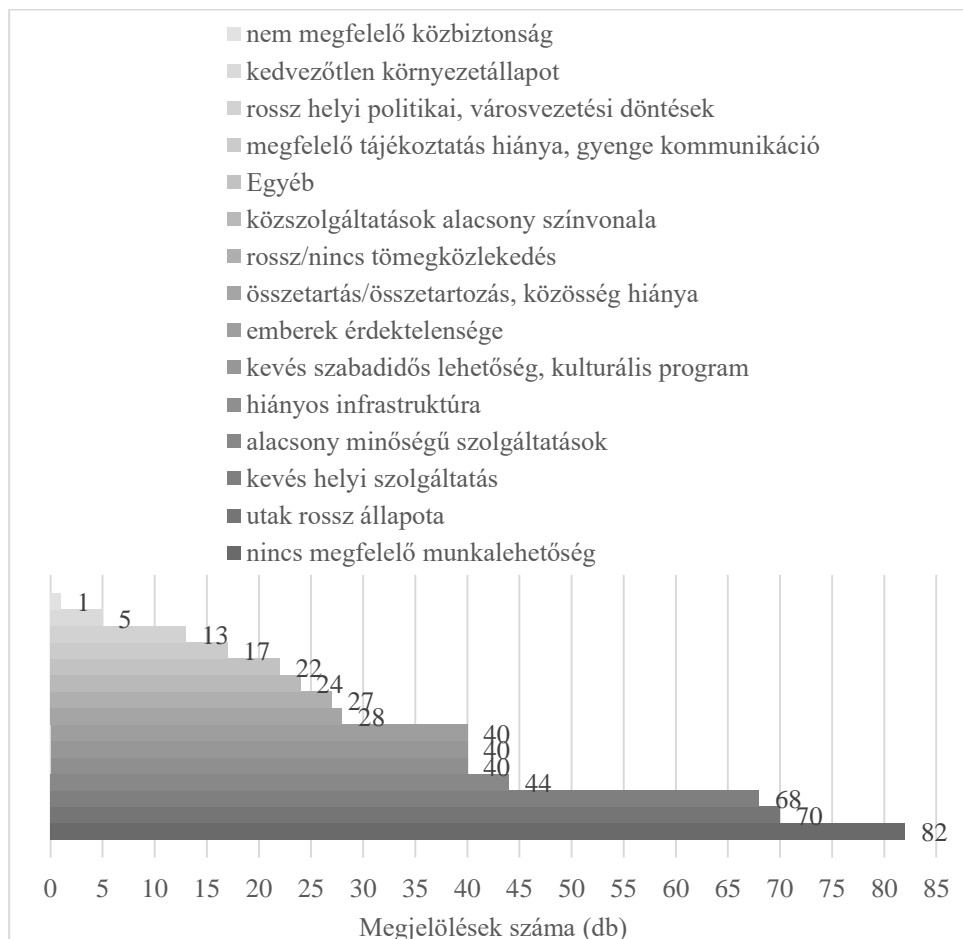
A városhoz való kötődés legfontosabb alapja, hogy a megkérdezettek 60%-a itt született, vagy régebb óta itt él és/vagy itt nőtt fel, illetve a család, a rokonság is sokakat ide köt, továbbá a tősgyökeresek számára kiemelten fontos az a szempont is, hogy 'mindenki ismer mindenkit'. Martonvásár gyakorlatilag egy – családias – kertváros, ahol **az itt élők számára talán a legfontosabb érték az, hogy egy természet közeli csendes, nyugodt helyen, jó levegőjű, szép környezetben élhetnek**, ahol minden közel van – de elsősorban Budapest –, és nem melleleg barátságosak és segítőkészek is az emberek.

4. Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal?

A város objektív pozitív értékei mellett a társadalmi környezet olyan szubjektív tényezőit is kedvezőnek ítélik a martonvásáriak, mint a sok közösségi program, az összetartás, az aktív közösségi cselekvés és a hozzájárulás lehetősége a közösségek épüléséhez. Annak ellenére is, hogy a település problémáit, fejlesztési elképzeléseit nem feltétlenül közösen oldják meg vagy ismernék jól és mélységében azokat, illetve akár egymást is a városlakók. Mindez a **felhívja a figyelmet az egyéni megoldások, érdekek és a városvezetés akaratának érvényesülésével szemben a közösségi tervezés és az alulról jövő kezdeményezések fontosságára és a közösségi cselekvésre ösztönzés kiaknázatlan lehetőségeire**, az ezzel kapcsolatos felfokozott igényekre. Valahogy egy mondatban ez így hangzana: „Szeretünk Martonvásáron élni és szeretnénk mi magunk is többet tenni érte, ne mások tegyenek helyettünk, oldják meg a problémáinkat”.

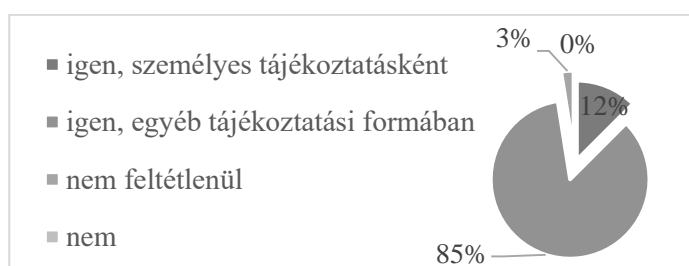
5. Ön szerint mi az, ami a leginkább megnehezíti a Martonvásáron élők mindennapi életét? Maximum öt választ jelöljön meg!

A közösségfejlesztési folyamat szempontjából kiemelendő, hogy **Martonvásáron elsősorban nem a társadalmi problémák, hiányosságok nehezítik meg az emberek mindennapi életét, hanem a helyi munkalehetőségek korlátos volta, az utak és járdák rossz állapota, valamint a kevés, de a meglévők esetében is alacsony minőségben elérhető helyi szolgáltatás és infrastruktúra.** Társadalmi elemek, mint a szabadidős lehetőségek hiányosságai, az emberek

érdektelensége, az összetartás és összetartozás vagy a közösségek hiányosságai csak ezek után – a középmezőnyben – következnek az említések között. A közbiztonság helyzetével, a környezet állapotával, a városvezetési és politikai döntésekkel, valamint a helyi kommunikációval és tájékoztatással ugyanakkor kifejezetten elégedettek a városlakók. A jelentős számú 'egyéb, és pedig' említés között elsősorban az egészségügy állapota, szakrendelő hiánya, a nagymérvű átmenő forgalom és annak környezetszennyező hatása, egy nagyobb bolt, bevásárlóközpont hiánya és a járdák rossz állapota jelent meg, de az említések között volt a kevés hirdetőtábla és a vasútállomásig közlekedő kisbusz hiánya is.

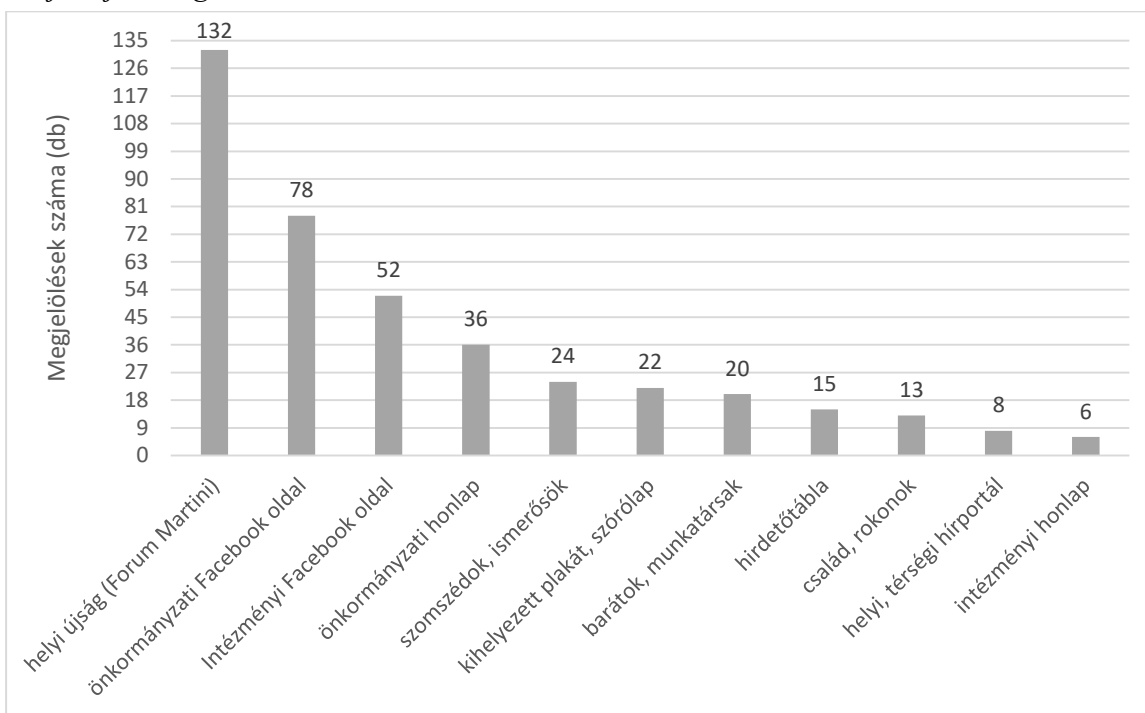
6. Fontosnak tartja-e, hogy a Martonvásáron élők megfelelő tájékoztatást kapjanak pl. a közbiztonságról, a szociális ellátórendszerrel, elsősegélynyújtásról, a városrészt érintő főbb ügyekről?

7. A következő ügyek közül melyek azok, amelyeken fontos lenne fejleszteni Martonvásáron?

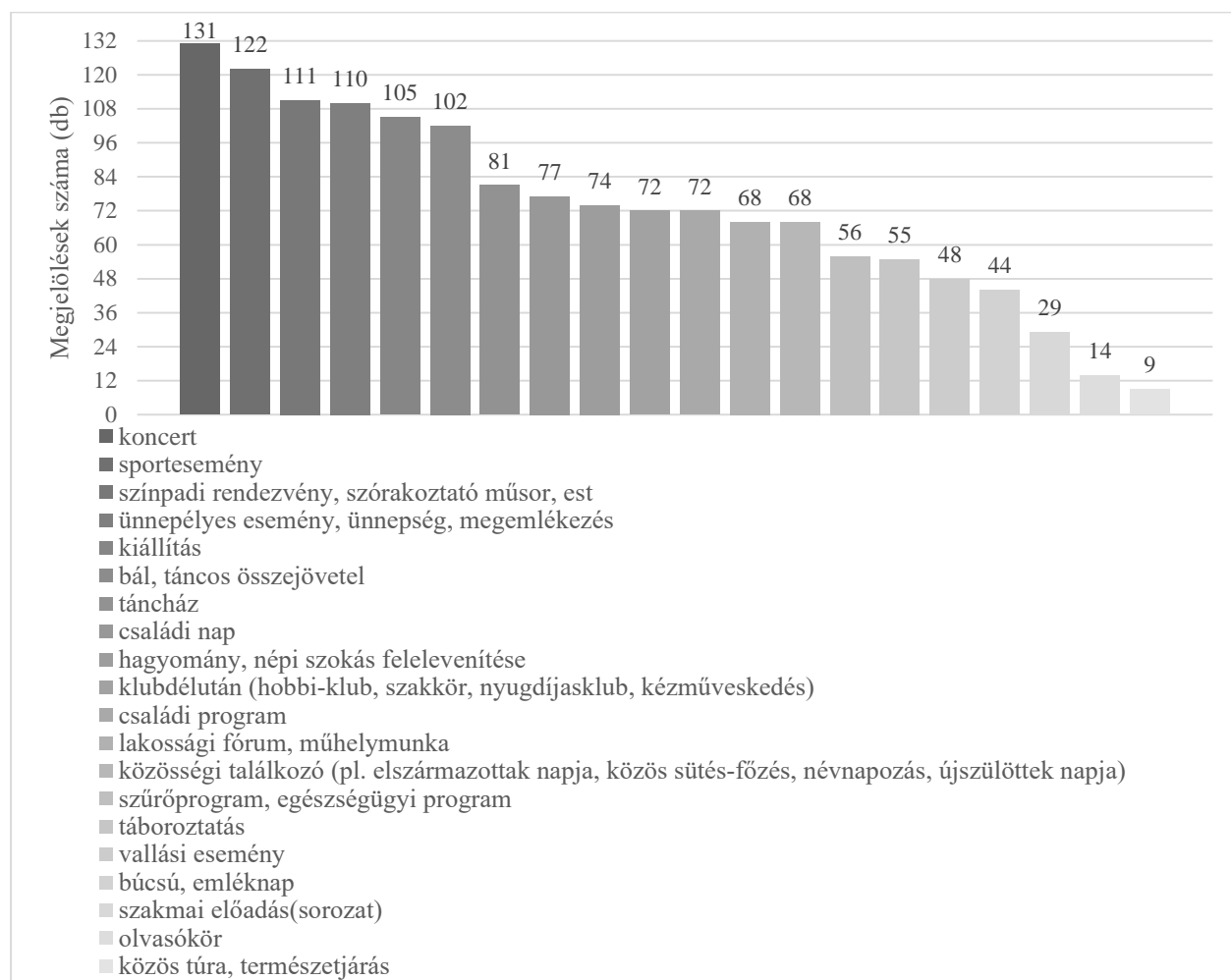

8. Ön hogyan tájékozik leggyakrabban a városi programokról, eseményekről? Maximum három választ jelöljön meg!

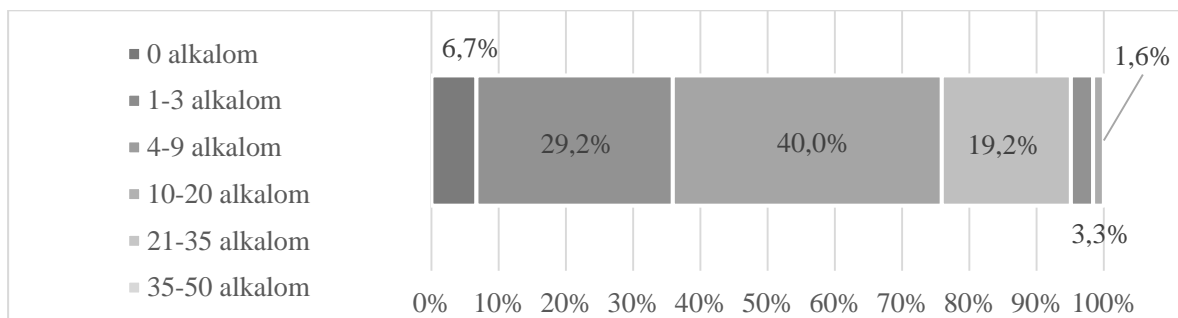
A válaszok alapján mind a hagyományos papír alapú, mind az internet segítségével történő marketingkommunikációs eszközök – ezen belül is elsődlegesen a közösségi média – alkalmazására szükség van a közösségek hatékony megszólítása, az egyének magasabb szintű bevonása érdekében. Az alkalmazott eszközök mellett fontos a többszöri tájékoztatás, ezek kellő időben történő megjelenítése és a marketingkommunikáció rendszeressége az általánosítható tapasztalatok alapján. Mindezekre jó megoldás lehet egy **közösségi hírlevél életre hívása, gyakori és rendszeres megjelenítése** a kulturális eseményekről, hírekről, közösségi folyamatokról, programokról, lehetőségekről, és a célcsoportoknak megfelelő módon és formában – **online és offline** – történő **eljuttatása**, mint javaslat.

9) Az Ön tapasztalatai szerint milyen jellegű közösségi programok valósultak meg az utóbbi 1 évben Martonvásáron?

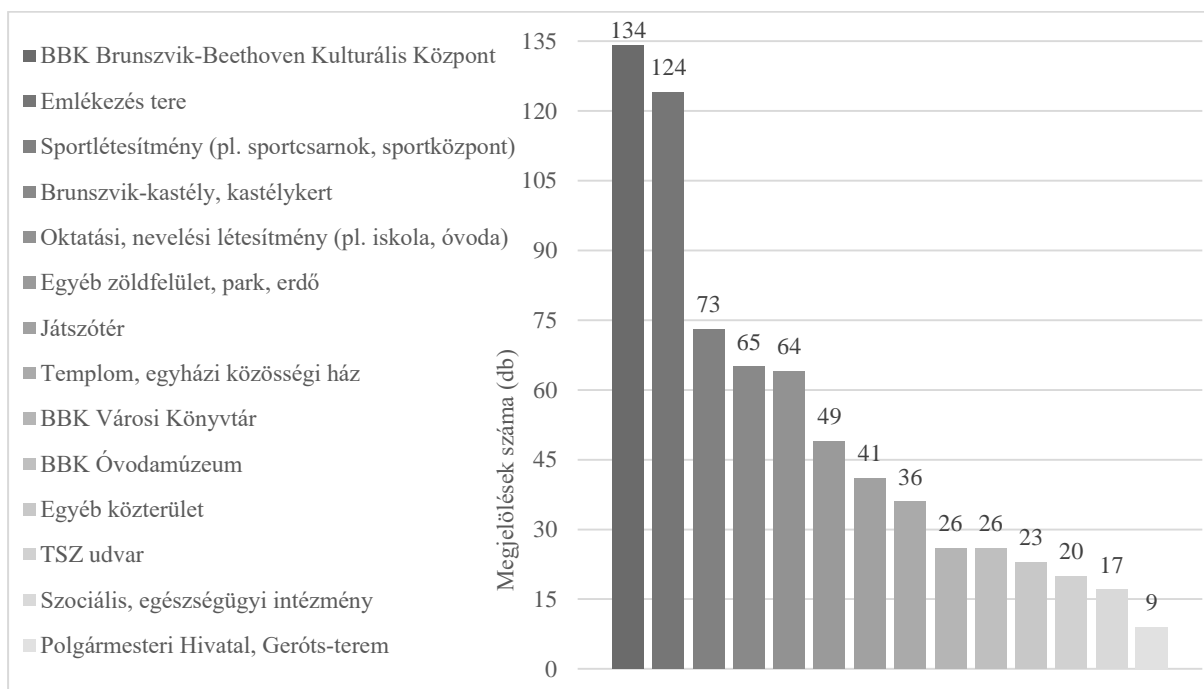
A lakossági emlékezet szerint nagyon **sok és sokféle közösségi esemény valósult meg Martonvásáron az elmúlt évben**, amely a közösségi és kulturális élet gazdagságáról, színességéről tanúskodik. Leginkább a koncertek, sportesemények, színpadi rendezvények, ünnepi megemlékezések, kiállítások és bálók maradtak meg az emlékezetben, míg a réteg-programok – érthető módon – kevesebb megjelölést kaptak (műhelymunkák, közös túrák, olvasókör, táncház, szakmai előadások, vallási események). A 13. kérdésre adott válaszcsoportok szerint a jövőben is egyértelműen inkább azon közösségi rendezvények és programok iránt érdeklődnek, azokra a közösségi eseményekre mennének el szívesebben a megkérdezettek, mint amikre jobban emlékeztek, és vélhetően egyúttal ezek nagyobb, maradandóbb élményt is nyújtottak.

10) Visszaemlékezése szerint az előző kérdésben szereplő közösségi programok hány eseményén vett részt összességében az elmúlt 1 évben?

A számos martonvásári közösségi esemény ellenére, az ezeken történő részvétel gyakoriságáról az állapítható meg, kitöltők harmadrésze esetében az évi 3 alkalmat sem éri el. Nagyobb rendszerességgel (havonta legalább egyszer) a megkérdezettek mintegy fele vesz részt közösségi programokon. Mindez azt jelzi, hogy a sok program ellenére **nem túl fogékony a martonvásári lakosság a közösségi élet aktív, cselekvési, részvételi jellegű megélése terén**, amely egyértelműen ráirányítja a figyelmet a közösségfejlesztés terén történő erőfeszítések szükségességére, a közösségbe vonás technikáinak és mechanizmusainak erőteljesebb használatára és kiterjesztésére. Az ez ellen ható társadalmi-kulturális trendek – pl. online tartalomfogyasztás növekedése, digitalizáció és virtualizáció, mozgásszegény életmód és ellustulás, otthoni munkavégzés, elmagányosodás, stb. – ugyanis igen erőteljes hatást gyakorolnak az otthonmaradásra és az egyéni szabadidős, szórakozási utak elterjedésére.

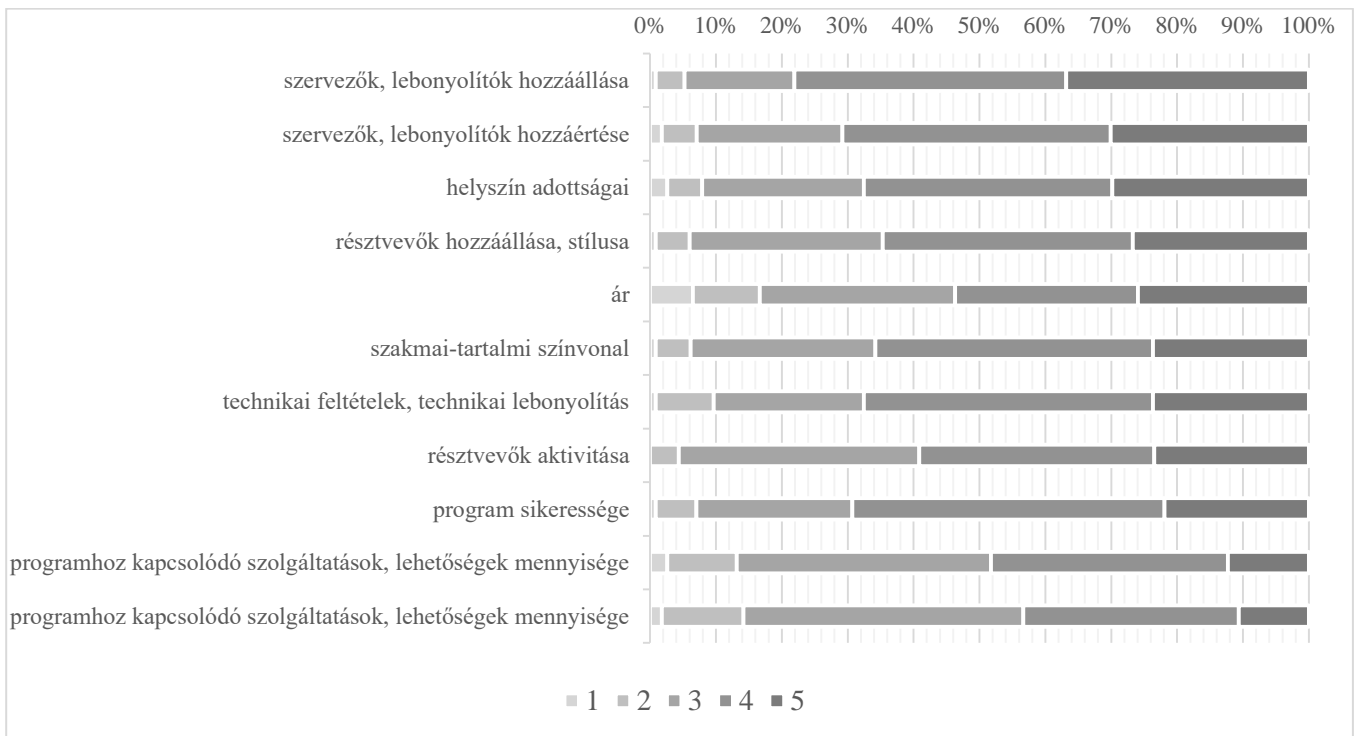
11) Visszaemlékezése szerint a megelőző kérdésben szereplő közösségi programok felkeresésekor melyik közösségi tereket látogatta meg Martonvásáron az elmúlt 1 évben?

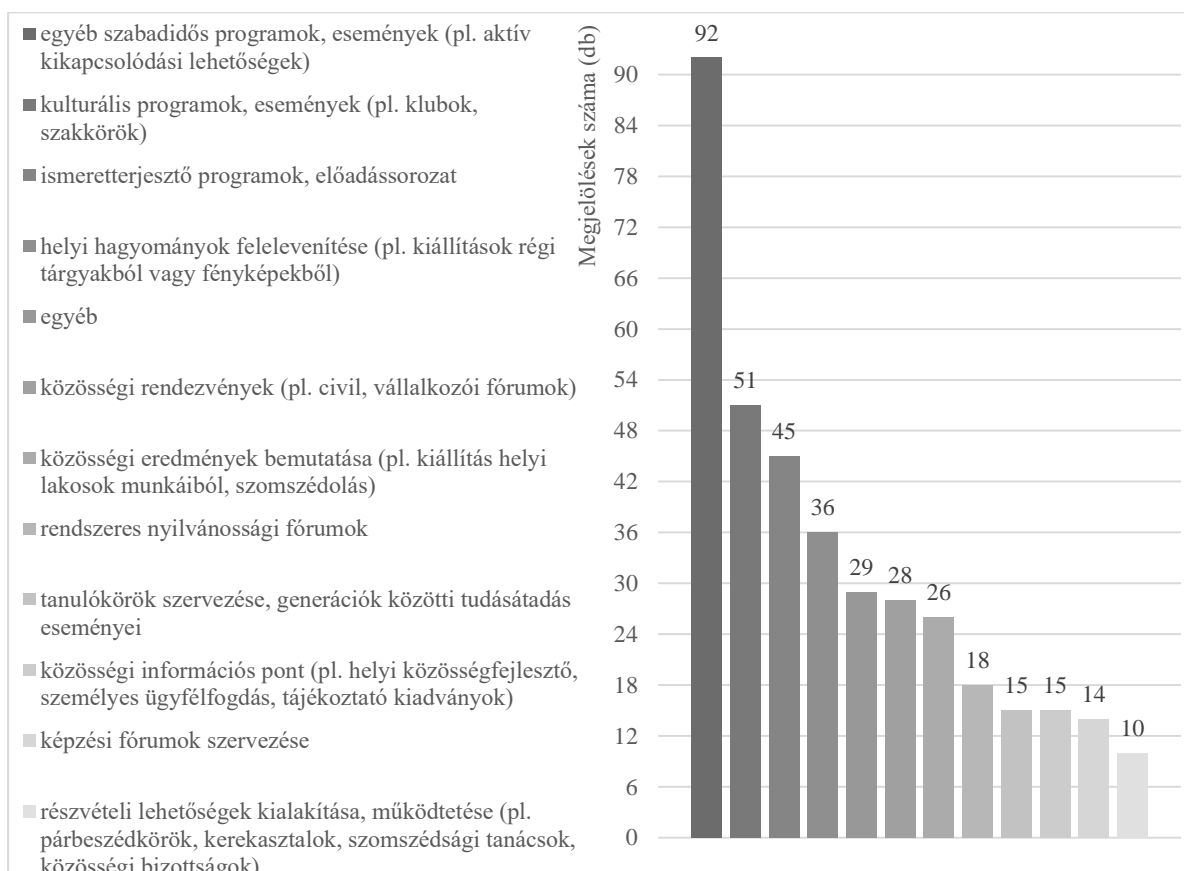

A közösségi programok Martonvásáron elsősorban a főtér és a kastély és környezetére, illetve az itteni kulturális intézménybe (Brunszvik-Beethoven Központ) koncentrálnak, továbbá a sport- és oktatási intézményekbe, illetve egyéb zöldfelületekre, játszóterekre, parkokra. A szintén a főtéren található könyvtár és az óvodamúzeum, valamint a szociális és az egészségügyi intézmények, továbbá a polgármesteri hivatal és a TSZ udvar ugyanakkor kevesebb közösségi programnak adnak helyet, mint amennyire közösségi használati szempontból, infrastrukturálisan kiépítettek, illetve közösségi és központi szerepeikből adódóan az elvárható lenne. E helyszínek nagyobb arányú bevonása a helyi és térségi közösségszervezési folyamatokba, közösségi programokkal történő jobb megtöltése, kihasználtságuk javítása fontos közösségfejlesztési feladatként jelentkezik! A nemrégiben újonnan létrehozott és felújított vagy infrastrukturájában bővített közösségi térszínek (pl. ifipark, új könyvtárépület, játszótér) fejlesztése, használatba vétele mellett is.

12) Mennyire volt elégedett az utóbbi 1 évben felkeresett közösségi terekkel és az ott megvalósult programokkal az alábbi szempontok szerint?

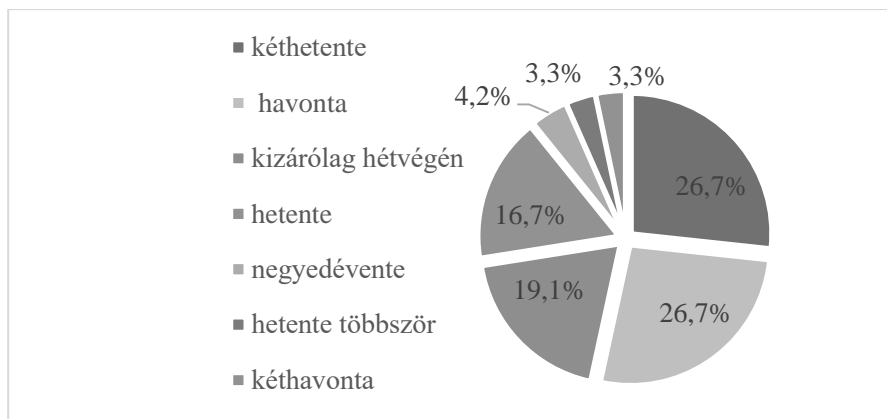

13) Milyen jellegű közösségi programok iránt érdeklődik leginkább, amelyeken szívesen részt is venne a közeljövőben, ha megvalósításra kerülnének Martonvásáron?

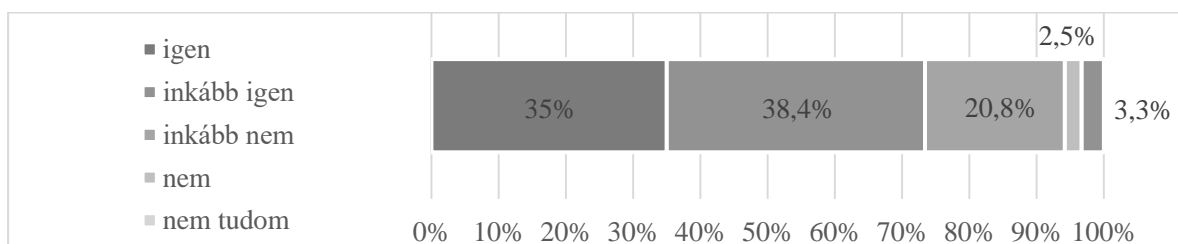
Az elmúlt évben Martonvásáron megrendezett számos és sokfajta közösségi programmal szemben a lakosság elsődleges igénye jóval szűkebb, kevesebb eseménytípusra korlátozódik a rangsorolás alapján, mint amiken eddig rész tudtak venni a városban, illetve amikről tapasztalatokkal rendelkeznek. A lakosság legfőbb programigénye jól körvonalazható: sokkal inkább városi kulturális nagyrendezvényeket adtak volna meg, ha lehetőségük lett volna és szabad megjelölésű nyitott kérdésként tesszük fel ezt a kérdést, mintsem a felsorolt helyi közösségi programok közül válasszanak. Ezt a 'jolly jokernek' tekinthető 'egyéb szabadidős programok, események' toronymagas kiemelkedése a megjelölések között, az összes többi jelölési lehetőség visszafogott számértéke és az 'egyéb, éspedig' kategóriában – papír alapon – szabadon megadott kitöltések tartalma egyértelműen jelzi (pl. zenés-táncos összejövetelek, mint koncertek, bál, diszkó, táncház; szórakoztató műsorok, mint dumaszínház, nótaest, gálaest, több hétvégi esti program; többgenerációs eseménysorozatok).

14) Ha rendszeresen megvalósulnának az Ön igényeinek a lehető legtöbb szempontból megfelelő közösségi programok Martonvásáron, akkor átlagosan milyen gyakorisággal venne részt ezek eseményein?

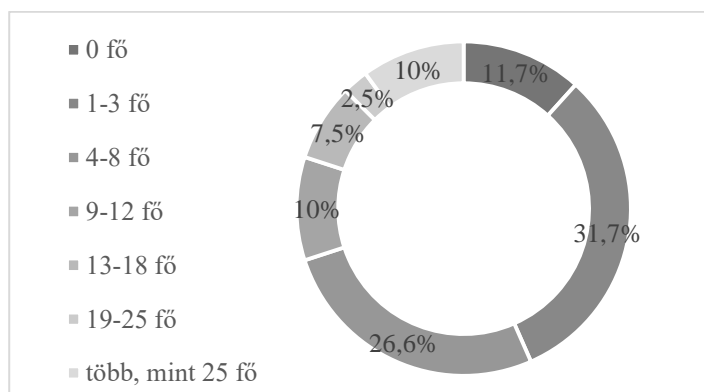

A közösségfejlesztési folyamat és a jövőbeni városi közösségi programok szervezése szempontjából egyaránt kedvezőnek tekinthető, hogy **a megkérdezettek közel 2/3-a legalább kéthetente és több, mint 90%-a legalább havonta részt venne az igényeinek megfelelő közösségi programok eseményein a közeljövőben.** Az ennél ritkább vagy gyakoribb részvétel nem jellemző.

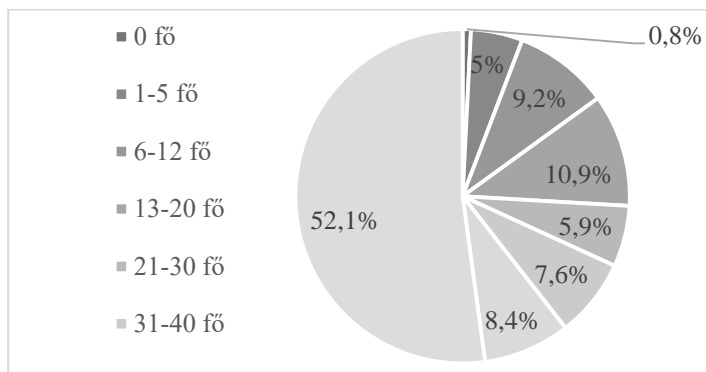
15) Ön közösségi embernek tartja magát?

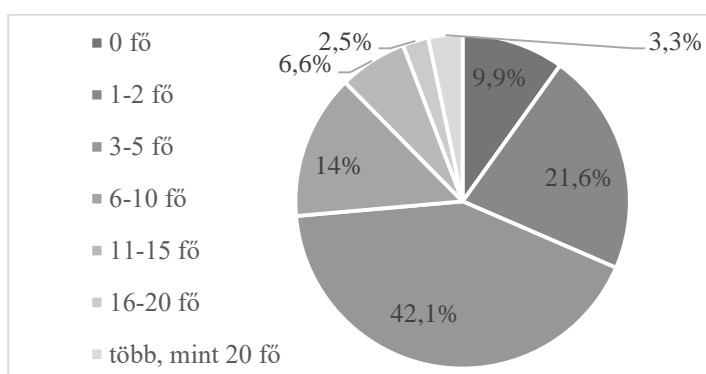
16) Hány rokona él Martonvásáron? Becsülje meg.

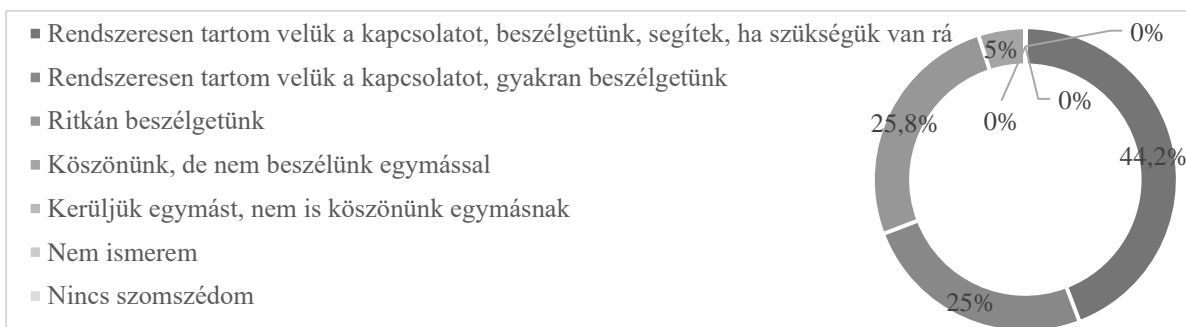
17) Hány ismerőse van Martonvásáron? Becsülje meg.

18) Tegnap hány személlyel beszélgetett Martonvásáron? Becsülje meg (a saját háztartásában élőket ne számolja bele).

19) Mennyire ismeri a szomszédait?

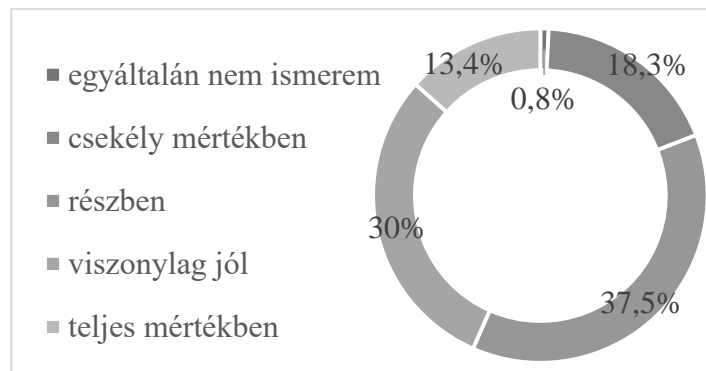
A szomszédsági viszonyokra építő közösségfejlesztési folyamatok szempontjából kedvező, hogy a megkérdezettek mintegy 70%-a rendszeresen tartja a szomszédaival a kapcsolatot, amely a beszélgetésen túl közös segítségnyújtásokban, közösségi eseményeken történő együttes részvételekben, akár közösen szervezett programokban is megnyilvánul, amelyre a közösségfejlesztésben nagymértékben építeni lehet (pl. mozgósítás, célirányos részvétel, véleményformálás, közös cselekvés, érdekvédelem).

20) Tud-e olyan személyt név szerint megnevezni az Ön közvetlen környezetéből, utcájából, környékéről, aki az elmúlt időszakban próbálta valamely módon segíteni a lokális közösség fejlődését, az itt élők összekovácsolódását?

A válaszmegadásokban igen sok konkrét név szerepel, amely arra utal, hogy **a város egésze olyan összetartó kis területi alapú közösségekből áll, akiknek megbízható szószólóik vannak, és ők egyúttal fel is vállalják a lokális érdekek közösségi szintre emelését, kommunikálását.** A megnevezettek a teljesség igénye nélkül: Adácsi Linda, Balikó-család, Bitó Péter (2x), Bucsi Brigitta, Bitó Kitti, Bradák Mária, Horváth Bálint (5x), Kántor Ildikó, Gábor Edina, Dolinka Zsolt, Dolinka Éva (3x), Erényi Zsuzsa, Pintéerné Suplicz Rita, Fejes-Kocsi Katalin (5x), Juszkó Ferenc, Kozma Milos Noel, Pfiffer Zsuzsa, Kiss-Orosz Kata (3x), Tóth Balázs, Ambrus István (2x), Bars András, Mikus Istvánné, Szokoliné B. Márta, Albrecht Lajosné, Zámolyi Eszter, Orosz-család, Orosz Tamás, Fábrián Péter, Kvassay György, Dr. Gyulay Gyula.

Az eredmények szerint a közösségi szerepvállalásban, a közösségformálásban számos szereplő, kiemelt személyiség van jelen a városban a 'hivatalosan ezzel foglalkozókon' – akár emiatt nem is említettek – túl is. Azt is figyelembe véve, hogy e kérdés kapcsán több okra is visszavezethető egy esetleges válaszmegtagadás (pl. személyiségvédelem, információ felhasználással kapcsolatos bizonytalanság, ismerethiány, stb.), még inkább kiemelkedő ez az 'eredmény'.

21) Mennyire ismeri Martonvásár történetét?

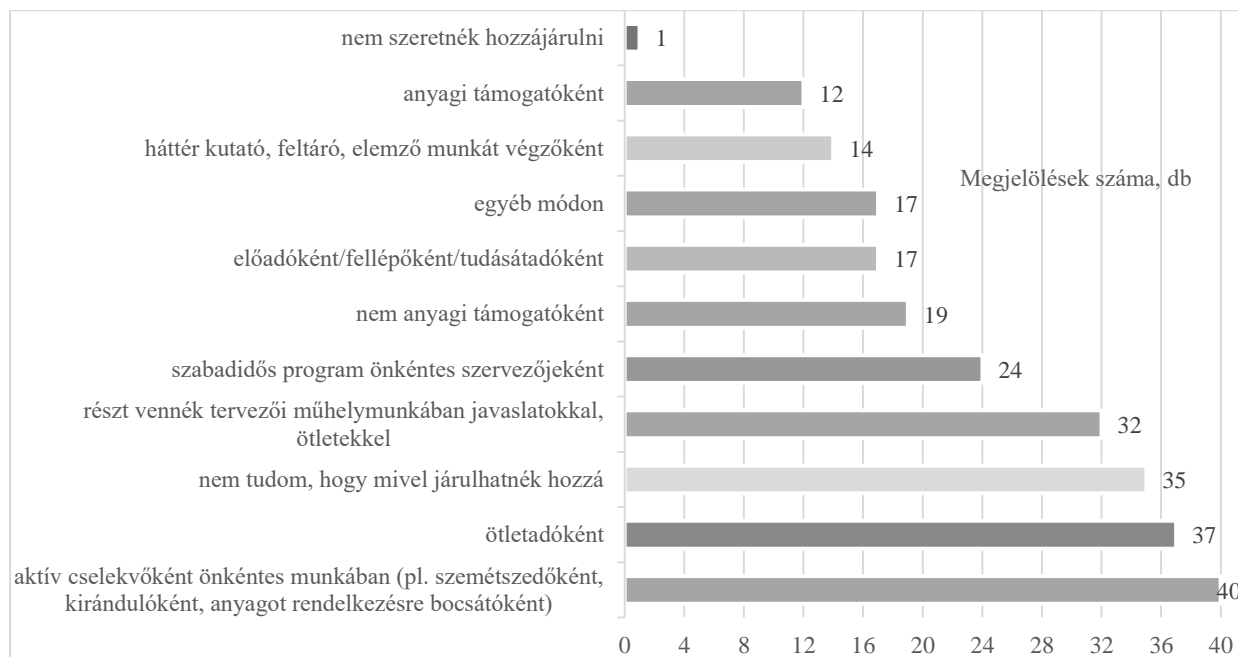

Martonvásár történetét viszonylag kevesen ismerik jól (14%), inkább nem vagy csak csekély mértékben ismerik azt a megkérdezettek. Ez a tény szükségszerűen ráirányítja a figyelmet a közösségfejlesztési folyamatokon belül a **közös múlt feltárására irányuló tevékenységek** (pl. városkönyv elkészítése, fotó- és történelmi dokumentumok gyűjtése és kiállítása, helytörténelmi klub, közösség-, utca-, hely- és épülettörténelmi kutatások és adatgyűjtés elindítása, stb.) kiemelt fontosságára, újbóli és újbóli közzétételére, hogy mindenki számára mindenkor elérhető legyen. Ez azért is megfontolandó, mivel Martonvásár jelentős történelmi múlttal, hagyományokkal, épített örökségekkel és nem épített értékekkel, országosan meghatározó személyiségekkel, közösségi eredményekkel rendelkezik más településekhez mérten.

22) Fontosnak tartja-e Martonvásár hagyományainak, történelmi értékeinek feltárását és annak bemutatását?

A kérdésre adott 86,8%-os igen válasz (a 7,4%-os nem tudja és az 5,8%-os nem megjelöléssel szemben) egyértelműen visszaigazolja az előzőekben jelzett tevékenységek iránti masszív közösségi igény jelenlétét. Így a beruházási jellegű városfejlesztés, eredmények mellett a helyi társadalmi és közösségfejlesztési folyamatoknak, tevékenységeknek egy magasabb szintre történő emelése, kiemelt támogatása elengedhetetlen!

23) Ön hogyan tudna hozzájárulni Martonvásár közösségi életének fejlődéséhez?

Kiemelt pozitívum, hogy a közösségi programokon a legtöbben aktív cselekvőként vennének részt, vagy éppen szervező, lebonyolító, önkéntes segítői szerepkörben, sőt akár fellépő/előadó/tudásátadóként is, illetve háttér kutató, feltáró, elemző munkát is sokan szívesen vállalnának. Amellett, hogy anyagi és nem anyagi támogatást is sokan adnának, ha a megfelelő megszólítással a helyi közösségépítők elérik őket. Ez mindenképpen nagyon kedvező hozzáállást, társadalmi nyitottságot jelez, és olyan kiaknázható potenciálként vehető számba a közösségfejlesztői munkában, amelyre, a különféle bevonási, részvételi, cselekvésre ösztönző mechanizmusok alkalmazása révén, komolyan építeni lehet.

A következő, 24-28. kérdésre adott válaszokat összevontan jelenítjük meg grafikusan a 28. kérdést köveően.

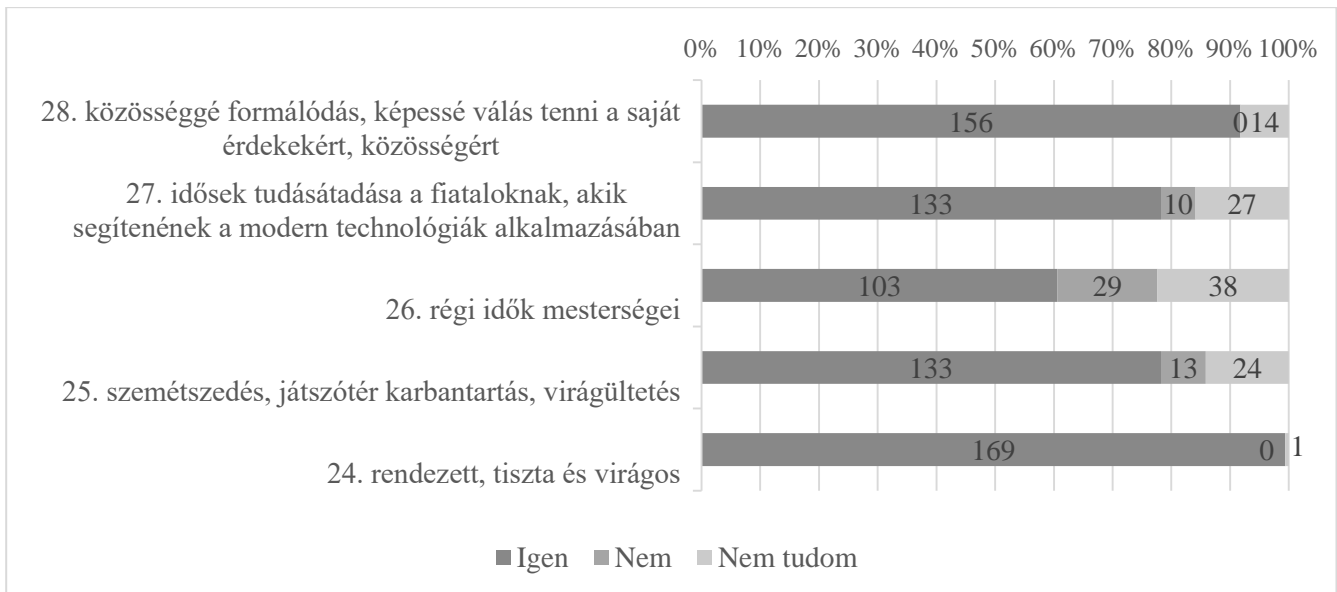
24) Fontosnak tartja-e, hogy az Ön környezete, utcája rendezett, tiszta és virágos legyen?

25) Részt venne-e a közvetlen környezete és a természet védelme érdekében közösen szervezett szemétszedésen, játszótér karbantartáson, virágok ültetésében?

26) Részt venne-e Ön vagy családtagja olyan programokon, ahol megtanulhatnak vagy betekintheznének a régi idők mesterségeibe (pl. kosárfonás, szövés, téstakészítés, kovácsolás, kenyérsütés)?

27) Fontosnak tartja-e, hogy az Ön környezetében az idősebb lakosok átadják a tudásukat a fiataloknak, akik pedig segítenék az időseket a mai modern technológiák használatában (pl. okostelefon, internet, elektronikus ügyintézés)?

28) Fontosnak tartja-e, hogy az Ön közvetlen környezetében, utcájában közösségé formálódjanak az itt élők, és képessé váljanak tenni a saját érdekeikért és a közösségért?

4. A közösségfejlesztés célcsoportjai

A Martonvásári Térségi Helyi Cselekvési Terv célcsoportját elsődlegesen Martonvásár, Vál és Kajászó lakónépessége alkotja, ezen belül a főbb megcélzott személyek és közösségek, amelyek életkörülményeit a végrehajtás befolyásolja a szabadidős, a kulturális, a művészeti és az egyéb tematikus, valamint a nemzetiségi, az élethelyzeti, a hátrányos helyzetű, a munkahelyi és a területi lakossági csoportok, közösségek, véleményformálók, személyek. A célcsoport kiválasztását a települések jelentős történelmi, kulturális és nemzetiségi hagyományai, a helyzetfeltárás során kitapintott hiányosságok és problémák elsősorban társadalmi és közösségi téren, a jelenlegi társadalmi és kulturális aktivitások, az előzetes igényfelmérésre kapott válaszok és a potenciális célcsoportok részéről megfogalmazott konkrét szükségletek szelektálásának eredménye határozta meg.

A célcsoportok felmérése megtörtént, valamint a tagjaik elérésének a módszereit is jelezzük (ezek alapvetően tájékoztató fórumokat, online és nyomtatott sajtón keresztül történő híradást, illetve egyéb nyilvános közzétételeket jelentenek, szükség szerint azonban egyéb eszközök alkalmazását is). A célcsoport tagjai bevonásának tervezett módszerül elsődlegesen közös műhelymunkát és fórumot választottunk, hiszen az érintettek személyes bevonása biztosította az információk közvetlen közvetítési csatornáját, valamint a szükségletek, igények közvetlen megismerését.

A helyi cselekvésekbe bevonni tervezett célcsoportok tagjainak együttes száma – a martonvásári járás mintegy 27 ezer fős és a települések együttes 9200 fős állandó lakosságán, mint potenciális célcsoporton túl – 2400 fő. Az előzetes igényfelmérés és a közösségi felmérés folyamata során az alábbi célcsoportokat azonosítottuk, akik tagjai – eltérő arányban és aktivitás mellett – elsődlegesen vonhatók be a helyi identitás növelése és elmélyítése érdekében a helyi közösségfejlesztési folyamatba:

- szélesebb körű médianyilvánosság (100 ezer fő/év)
- az érintett 3 településre különböző céllal átmenetileg érkezők (30-50 ezer fő/év)
- helyi és nem helyi egyéni, családi, baráti körben érkező közösségi intézményi (múzeumi, könyvtári, kastély-kerti, egészségházi) látogatók, a hátrányos helyzetűeket és halmozottan hátrányos helyzetűeket kiemelten beleértve (25.000 fő/év)
- érintett települések lakossága (9.048 fő)
- közösségi szolgáltatásokat rendszeresen helyben igénybe vevők (5.000 fő)
- helyi és nem helyi alap- és középfokú köznevelési intézmények tanulói, pedagógusai és kísérőik egyénileg és csoportosan, a hátrányos helyzetűeket és halmozottan hátrányos helyzetűeket kiemelten beleértve (900 fő)
- közösségi kulturális programok, helyi rendezvények 'állandó' látogatói (400 fő)

- civil szervezetek, klubok, foglalkozások aktív tagjai, önkéntesek (300 fő)
- GYES-en, GYED-en lévők, háztartásbeliek (200 fő)
- állami, területi (megyei) és önkormányzati helyi intézményi dolgozók (150 fő)
- kulturális csoportok tagjai (180 fő)
- mozgósítható fiatalok és gyermekkorúak (160 fő)
- bevonható idősek (150 fő)
- vallási csoportok tagjai (100 fő)
- államigazgatási, közigazgatási dolgozók (60 fő)
- a lakosságból kiválasztódó, érdeklődő és cselekedni akaró önkéntes csoportok, véleményformálók, kezdeményezők (központi mag, 50 fő)
- munkanélküliek (50 fő)
- szellemi és testi fogyatékkal élők (40 fő)
- mélyszegénységben élők (40 fő)
- vállalkozók (40 fő)
- romák (30 fő)
- gazdálkodók (30 fő)
- helyi politikai élet és érdekcsoportok tagjai (30 fő)
- településvezetők, képviselő-testületi tagok (20 fő)

Fenti csoportok között jelentősebb átfedés van, a projektben tervezett elérendő – dőlt betűs – csoportok tagjainak együttes száma a halmozódások kiszűrése alapján határozható meg. A jelzett, valamilyen szempontból összetartozó célcsoportokból 6 célcsoport-típust képeztünk, amelyek a projekt elérendő, megszólítandó potenciális cselekvő közösségi csoportjai lesznek. Ezek a következők (zárójelben a főbb csoporttagok, az eltérő főbb közösségi igények és a bevonandó becsült létszámadatok):

- korszerkezeti célcsoport (elsősorban aktív idősek, ifjak és gyermekkorúak; elsődleges igény közösségi tevékenységek feltárási folyamataira, közösségi programokra, szelektált információkra, partnerségi együttműködésre, képzésekre és tapasztalatcserékre, alapvetően passzív, ritkábban aktív társadalmi részvételi igény; 500 fő)
- közös élethelyzeti célcsoport (elsősorban passzív foglalkoztatottak, hátrányos helyzetűek, betegségben szenvedők, szenvedélybetegek és szegénységben élők; aktív közösségi részvétel, masszív igény közösségi programokra és közösségfejlesztési információkra; 400 fő)
- közös szakmai, munkahelyi és vállalkozói célcsoport (elsősorban ágazati munkahelyi közösségek, szakmai műhelyek, egyéni és társas vállalkozók; passzív közösségi részvétel, nehezen mobilizálható, magas szintű igény szelektált információkra, képzésekre és tanulmányutakra; 300 fő)
- érdekképviselői és civil szervezeti célcsoport (igény képzésekre, kompetenciafejlesztésre, aktív részvétel, önkéntesség, igény partnerségi együttműködésre, közösségi eseményekre;

400 fő)

- településvezetői, helyi véleményformálói (lakossági), igazgatási és intézményi dolgozói célcsoport (elsődleges igény közösségi tevékenységek feltárási folyamataira, információkra, partnerségi együttműködésre, közösségi tervezésre, közösségi eseményekre; 400 fő)
- kulturális, művészeti, lelki-szellemi, társadalmi-jótekonysági, közös érdeklődési és szabadidős tevékenységi célcsoport (elsődleges igény közösségi tevékenységek feltárási folyamataira, aktív participáció, masszív igény közösségi eseményekre, részletes információszükséglet, erős önkéntesség és jótekonyság; 400 fő)

A csoport-átfedések figyelembe vétele mellett volt meghatározható az elérendő célcsoportok tagjainak száma 2400 főben együttesen a 3 településen. Ebből 70 fő számít – a projekt szempontjai szerint – hátrányos helyzetűnek a vonatkozó monitoring adatlap alapján alkalmazott módszertan szerint (ebből 44 fő Martonvásáron, 19 fő Válon és 7 fő Kajászon). A fejlesztés által létrehozott szolgáltatásokat, programokat, akciókat, fórumokat, folyamatokat, részvételi formákat stb. az eltérő igényű és korosztályú résztvevők egyénileg önállóan, szükség esetén segítséggel vagy csoportosan fogják igénybe venni.

Az egyes célcsoportok tagjai eltérő közösségi igényekkel jellemezhetők, megszólításuk differenciált eszközöket igényel, amelyek a következők:

Jelenlévő közösségi igények:

- részvétel fejlesztési, stratégiai tervezésben és döntéshozásban
- igény heti/havi rendszerességű közösségi programokban, klub-foglalkozásokon, esemény-sorozatokon való részvételre
- igény nemzeti ünnepek, jeles napok kapcsán helyben történő megemlékezésre
- igény helyi kulturális rendezvények, művészetek iránt
- alapvető közösségi szükségletek kielégítése
- kampányszerű részvétel tematikus akciókon (pl. környezetvédelem, jótekonyság, sport)
- speciális közösséghez (pl. azonos betegség, szenvedély) való tartozás, azonos problémák, élethelyzetek
- igény roma rendezvényekre, programokra, eseményekre
- szakmai elhivatottság, hivatástudat, érdekérvényesítés
- politikai, döntéshozói, hatalmi elkötelezettség
- gazdasági érdekek
- igény részvételre testvér-települési együttműködésekben
- közös szórakozás, időeltöltés, rekreációs és sport tevékenységek
- értékvédelem, közbiztonság, bűnmegelőzés
- szükséglet kompetencia-fejlesztésre, igény oktatási-képzési folyamatokra, tapasztalatcserékre, jó gyakorlatok megismerésére
- lokális kulturális kötődés, hagyományápolás, kulturális örökség feltárása, gyökerek keresése
- tájékozódás, információ-szükséglet helyi folyamatokról, történésekről, eseményekről

Megszólítás – célcsoportonként eltérő, az alapeszközökön túlmenően szükség szerint – alkalmazandó eszközei:

- nyilvános közzététel helyi újságban, helyi sugárzó és egyéb médiában
- közzététel honlapon, web2 közösségi médiában
- szórólap, plakát
- faliújság, hirdetmény
- tájékoztató fórum
- email-kampány
- közösségi média üzenet és/vagy sms-kampány
- célzott kérdőív, véleménykérés
- telemarketing
- településvezetői utcatalálkozó
- telefonos megkeresés
- aktivisták bevonása
- mozgósítás
- személyes megkeresés
- helyi cselekvési programok
- közösségi interjú
- szomszédok egymást felkeresése, szomszédünnep

A közösségfejlesztési folyamat ütemezett megvalósítása jelentősebb mértékben járul hozzá a városi **népesség megtartásához**, mivel erősíti az összetartozást, ami megjelenik a közösségek munkavállalóinak lehetőségek szerinti helyben tartásában, a fiatalok tanulmányaik elvégzését követően történő hazatelepedésének ösztönzésében, továbbá a betelepülők helyi kötelekeinek kialakításában és erősítésében. Ezáltal támogatja az **életminőség javulását** azzal, hogy megteremti a társadalmi bevonás lehetőségeit a közösség tudatformáló és tudatosító szerepének fejlesztésével és ezek mindennapokba történő integrációjával, amely által erős kötődés alakul ki a célcsoportok tagjai és a település között.

A **társadalmi kohézió** és a **helyi identitás** erősítését szolgálja a települési ügyekbe, döntésekbe történő beleszólás szervezett formáinak megteremtése, működtetése és fenntartása, valamint a közös gyökereket, a népi hagyományokat, a befogadást, a másság elfogadását és az összetartozást kiemelő programok, események. A közösségi együttműködést dinamizáló és fenntartó, ezáltal társadalmi-gazdasági kohéziót fejlesztő helyi társadalmi akciók, programok szervezése 36 hónapon át 4 program-csoportban valósulnak meg: a) közösségi akciók, tevékenységek, események; b) programok, folyamatok; c) helyi nyilvánosság fórumainak megteremtése, meglévők fejlesztése; d) részvételi fórumok elindítása, működtetése, meglévők fejlesztése által.

Az **esélyegyenlőség** a közösségi cselekvési folyamat keretében teljes körűen érvényesül: a közösségi felmérés, a közösségi stratégiai és operatív tervezés az egyetemleges tervezési elvek mentén valósult meg, a cselekvési program tevékenységeihez, szolgáltatásaihoz, eszközeihez

biztosított lesz az egyenlő hozzáférés minden esélyegyenlőségi csoport számára. A fejlesztéshez kapcsolódó nyilvános eseményeken, kommunikációjukban és viselkedésükben a tevékenységeket megvalósítók esélytudatosságot fejeznek ki, nem közvetítenek szegregációt és csökkentik a csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket. A teljes közösségfejlesztési folyamat során a vonatkozó esélyegyenlőségi jogszabályokat a közösségek és bevont személyek betartják, a fennálló esélyegyenlőség szempontjából jogszabályba ütköző nem-megfelelőséget a cselekvések során azonnal megszüntetik. Megújul a város és a községek Helyi Esélyegyenlőségi Programja és az intézkedéseinek a megvalósítását is több területen elősegítik a közösségi cselekvések, valamint megvalósul a TOP-5.3.1 projekt partnerszervezeti honlapjának teljes körű akadálymentesítése is.

5. A helyi közösség jövőképe és céljai

A martonvásári, váli és kajászói helyi közösségek, illetve a térségre kiterjedő helyi cselekvési terv jövőképét a megyei és térségi fejlesztési dokumentumok közösségfejlesztési irányvonalai körvonalazzák, de elsődlegesen a helyzetelemzés és a helyzetértékelés folyamán feltártak, a helyi közösségi interjúk és a lakosok bevonásával készült közösségi felmérések eredményei határozzák meg. Martonvásáron és Válon gazdag a kulturális programkínálat és aktívak, sokszínűek a helyi közösségek, a közösségi terek és helyszínek száma közelít az elvárhatóhoz, a meglévők állapota azonban részben elavult, infrastrukturális hiányosságok jellemzik, továbbá kevésbé fejlett a civil szektor és – nemzetközi összehasonlításban – a közösségi kultúra is gyerekcipőben jár, mintái hiányosak, a társadalmi részvétel fejlesztésre szorul. A települések lokális társadalmi ugyanakkor nyitottak, képessé tehetőek és felkészültek a kulturális alapú közösségfejlesztési folyamatra, elkötelezett annak végig vitelében, amit az is alátámaszt, hogy jelentős igény fogalmazódott meg a kulturális és közművelődési intézményi kapacitások bővítésére, a helyi identitás erősítésére, valamint a közösségi részvétel megerősítését segítő programokra, eseményekre, eszközök alkalmazására, egyedi akciókra. Ezek együttesen az alábbi jövőkép elérése irányába hatnak:

Martonvásár térségében tevékeny és együttműködő a közösség, erős a területi és társadalmi összetartozás.

A települések vonzó közösségi és társadalmi környezetté történő fejlesztései során törekedni kell a kulturális, művelődési, történelmi, örökségvédelmi és önkéntességet segítő együttműködés erősítésére annak érdekében, hogy kiegyensúlyozott, városrészeken és településeken átnyúló, térség szintű fejlesztések nyerjenek teret, ezzel is megerősítve Martonvásár és térsége társadalmi-gazdasági értelmű fenntarthatóságát.

A kulturális közösségfejlesztési és helyi identitást formáló beavatkozásokat meghatározó célok nem különülnek el élesen, hanem egységet alkotva segítik a jövőkép megvalósulását, elérését. Az integrált megközelítésmódban a városrészi kulturális és területi különbségek mérséklése, a jövőorientáltság és a fenntarthatóság, valamint a szektorok és generációk közti összefogás kap vezető szerepet.

A helyzetfeltárás és helyzetértékelés, valamint az igényfelmérések eredményei alapján Martonvásár, Vál és Kajászó közösségi szolgáltatásai megújításra, közösségei fejlesztésre szorulnak. A Martonvásár Térségi Helyi Cselekvési Terv **átfogó célja a közösségi tevékenységek és szerepvállalás erősítése**. Specifikus célokként jelennek meg a társadalmi részvétel lehetőségeinek bővítése, a felelősségtudat fejlesztése egyéni és közösségi szinten, a cselekvési

képesség erősítése és a térségi kötődés elmélyítése. A térségi szintű helyi cselekvési terv megvalósításának elvárt eredménye a **térségi és helyi identitás elmélyítése, az összetartozás megerősödése**, a helyi civil társadalom bevonásával a közösségi döntéshozatali mechanizmus kitejesztése, a helyi közösségi konfliktusok oldódása, a kompetenciák bővülése, az önkéntesség kultúrájának térségi szintű elterjedése.

A projekt céljai illeszkednek a TOP-5.3.1 Felhívás céljaihoz azzal, hogy támogatják a **közösségek kezdeményező- és cselekvőképességének fejlődését**, amely a támogatás fő eleme. A célok a helyi igényekhez a célzott lakossági megkérdezések, civil és közösségi vélemények alapján az aktivitásra, a bevonásra, a helyi ügyekbe való beleszólásra való nagyobb igény megfogalmazásán keresztül illeszkednek. A projekt céljai a célcsoportok igényeinek azzal felelnek meg, hogy megteremti, működteti és fenntartja a legmarkánsabban jelenlévő és véleményformáló városi kisközösségek részvételi fórumait, szélesíti kompetenciáikat és eszközökkel, programokkal, lehetőségekkel támogatja meglévő aktivitásaikat, együttműködéseiket, szerepvállalásaikat, illetve újakra ösztönöz. A projektben tervezett tevékenységek, közösségi programok (akciók, kampányok, részvételi fórumok, tervező műhelyek, tanulmányutak, tapasztalatcserék), képzések, információs pont, partnerségi együttműködések, feltárási, érzékenyítési és elmélyítési, minőségbiztosítási folyamatok és kézzelfogható eredményeik, közösségfejlesztési, kommunikációs, koordinációs szakemberek foglalkoztatásai, az egyéni és közösségi kompetenciafejlesztések a projekt közösségi aktivitás- és felelősségtudat-növelési célját szolgálják.

A Martonvásár Térségi Helyi Cselekvési Terv célrendszere

jövőkép			
Martonvásár térségében tevékeny és együttműködő a közösség, erős a területi és társadalmi összetartozás.			
Stratégiai (átfogó) cél			
Közösségi tevékenységek és szerepvállalás erősítése			
Tematikus (specifikus) célok			
T1 Társadalmi részvétel lehetőségeinek bővítése	T2 Felelősségtudat növelése	T3 Cselekvési képesség erősítése	T4 Térségi kötődés elmélyítése
Beavatkozások			
B1, B2, B7, X6	B5, B11, B12, X9, X12	B3, B6, B10, X1, X2, X3, X4, X5, X11	B4, B8, B9, B13, X7, X8, X10, X13

A beavatkozásokat a 7. fejezet tartalmazza részletesen.

6. A közösségfejlesztési célok térségi és helyi szinergiái

Megyei szinten a Helyi Cselekvési Terv közösségfejlesztési programjainak célja illeszkedik Fejér Megyei Területfejlesztési Programjának (FMTP) átfogó, stratégiai céljaihoz valamint a kapcsolódó intézkedésekhez. A helyi közösségfejlesztési program a *'A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó - innovatív társadalom megteremtése'* átfogó célon át szorosan kapcsolódik a **'Befektetés az emberekbe'** stratégiai célhoz, valamint a *'Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme'* átfogó célon át a **'Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása'** stratégiai célhoz. A martonvásári járás stabil társadalmi-gazdasági pozíciójának kialakításához elengedhetetlen a humán erőforrásba történő investíció, a humán kapcsolatok, ezen keresztül a közösségek együttműködési készségének fejlesztése, a kirekesztettek (re)integrációjának elősegítése. A projekttel érintett célcsoportok partnerségre, együttműködésre, tudásra és környezeti-kulturális értékekre való nyitottsága növeli felelősségvállalási kedvet és csökkenti kiszolgáltatottságukat. A fenntartható fejlődés, értékeink megőrzése szempontjából távlatosan megtérülő befektetés az egészség-és környezettudatos életmód széleskörű terjesztése, valamint a hagyományok ápolása, térségi kohézió erősítése. A fentiek alapján a projekt a *'11. Társadalmi befogadás erősítése'* és a *'13. A természeti és épített környezet megóvása, az életminőség javítása és szemléletformálás'* prioritásokhoz kapcsolódik.

A konzorciumi partner települési önkormányzatok egyike sem rendelkezik TOP CLLD Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégiával, támogatási kérelmet nem nyújtott be a TOP-5.2.1 „A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok”, az EFOP-1.6.2. „Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal” és a TOP-3.1.1 „Fenntartható települési közlekedésfejlesztés” c. felhívások egyikére sem. A TOP-5.3.1 projektben érintett három település a Völgy Vidék LEADER HACS illetékességi területéhez tartozik, amely a 2014-2020-as időszakra vonatkozóan 2016 óta rendelkezik Helyi Fejlesztési Stratégiával (VVK HFS), melynek öt intézkedésétől és azok tevékenységeitől az alábbi táblázat adattartalma mutatja a lehatárolást:

Völgy Vidék LEADER HFS intézkedés	Lehatárolás szempontjai
1. Térségi identitást, együttműködést, hálózatosodását és integritást ösztönző kulcsfejlesztések (VP6-19.2.1-96-1-17)	A Völgy Vidék Közösség HFS és az 1. intézkedés felhívás-tervezete szerint a jelen TOP-5.3.1 projekt konzorciumi partnereinek egyike sem tartozik a támogatást igénylők köre közé.
2. intézkedés: A szabadidő-gazdaság egyedi, vendégéjszakához nem kötődő szolgáltatásainak és vonzerőinek fejlesztése (VP6-19.2.1-96-2-17)	A Völgy Vidék Közösség HFS és a 2. intézkedés felhívás-tervezete szerint a jelen TOP-5.3.1 projekt konzorciumi partnereinek egyike sem lehet támogatást igénylő.
3. intézkedés: Helyi terméket feldolgozó vagy helyben szolgáltatást nyújtó vállalkozások és közösségi gazdaságok fenntartható, kisléptékű beruházásai (VP6 - 19.2.1-96-3-17)	A Völgy Vidék Közösség HFS és a 3. intézkedés felhívás-tervezete szerint a jelen TOP-5.3.1 projekt konzorciumi partnereinek egyike sem igényelhet támogatást.
4. intézkedés: Az életminőség javítását, a jólétet és a környezeti fenntarthatóságot szolgáló közösségi fejlesztések (VP6-19.2.1-96-4-17)	A Völgy Vidék Közösség HFS és a 4. intézkedés felhívás-tervezete szerint eltérő a támogatható tevékenység a jelen TOP-5.3.1 projektétől: a LEADER kizárólagosan a természetes élőhelyek védelmét, a zöldfelületek növelését, a zöldterületek közösségi használhatóvá tételét, a táji értéket képviselő képződmények, ember alkotta tájalkotó elemek megújítását szolgáló kisléptékű beruházásokat támogatja.
5. intézkedés: Községi szolgáltatási és együttműködési programok megvalósítása a térségi-helyi társadalmi kohézió erősítése érdekében (VP6-19.2.1-96-5-17)	A Völgy Vidék Közösség HFS és az 5. intézkedés felhívás-tervezete szerint a jelen TOP-5.3.1 projekt konzorciumi partnereinek egyike sem tartozik a pályázók köre közé.

Járási szinten a HCST közösségfejlesztési program céljai illeszkednek a TOP-5.1.2 projektben megjelenő foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködéshez, melynek keretében olyan képzési és foglalkoztatási program valósul meg, amely szolgáltatásaival és pénzügyi eszközeivel fenntartható módon járul hozzá a martonvásári járás gazdaságának fejlődéséhez, a területi hátrányok csökkentéséhez, a vállalkozások munkaerő igényének kielégítéséhez és a foglalkoztatás bővítéséhez. A program a kötelező paktum tevékenységek mellett (helyzetelemzés, stratégiaalkotás, paktum iroda, koordináció, igényfelmerések, kommunikáció) befektetés-ösztönző elemekkel, szakmai rendezvényekkel, a szociális gazdaságot támogató szolgáltatásokkal segíti a célok elérését, miközben a munkaerő-piaci programokba összesen 135 főt von be, akik közül 46 fő támogatott foglalkoztatása és 30 fő képzése is megvalósul, és bővül a munkaerő-piaci humán szolgáltatások járási szintű rendszere. A program várt hatásaként a martonvásári járás munkaerő-piaci helyzete javul, a helyi gazdaságfejlesztés erősödik, a vonatkozó társadalmi együttműködés fokozódik, a területi hátrányok pedig mérséklődnek, s mindez fenntartható növekedési pályát segít elő az életminőség javulása tekintetében.

Helyi szinten a közösségfejlesztési program kapcsolódik már megvalósított konkrét közösségi infrastrukturális fejlesztésekhez a településeken (pl. TOP-4.2.1 – szociális alapszolgáltatás fejlesztése Martonvásáron, TOP-3.2.1 – középületek energetikai célú fejlesztése Martonvásáron, TOP-3.2.2 – megújuló energiaforrások kiaknázása Válban, TOP-1.4.1 – óvodafejlesztés Kajászáron), és a tevékenységei között megvalósítás alatt lévő TOP (pl. TOP-2.1.2 – zöld város fejlesztése Martonvásáron, TOP-4.1.1 – egészségház kialakítása Martonvásáron, VP – gébeszerzés és külterületi utak fejlesztése Martonvásáron és Válban, VP – helyi piac kialakítása Martonvásáron) és egyéb EU forrásokhoz (pl. KEHOP-2.2.1 és KEHOP-2.1.2 – csatorna- és ivóvízhálózat-fejlesztések Martonvásáron). Illetve önkormányzati saját beruházásokhoz is biztosít információs kampányokat, akciókat partnerségi együttműködés szervezeti keretében, a közösségi tervezés módszertanának alkalmazásával.

A HCST céljai összhangban vannak a 2015-ben készült martonvásári Integrált Városfejlesztési Stratégia (ITS) jelzett céljaival.

JÖVŐKÉP

Martonvásár a kultúra és tudomány vonzó térségi központja

Átfogó célok

Értékmegőrző, élhető városfejlesztés – Felelős gazdaságfejlesztés – Aktív és összetartó helyi társadalom

Stratégiai célok és beavatkozások

A gazdaság és a turizmus fejlesztése (a helyi adottságokra és értékekre alapozva)	A közlekedési és intézményi infrastruktúra fenntartható fejlesztése	A környezeti és táji értékek megővése és fejlesztése (a szabályozások és a társadalmi szemléletformálás eszközeivel)	Erős és együttműködő helyi társadalom kialakítása, a humán erőforrások fejlesztése és kiaknázása	A városarculat formálása, az épített értékek védelmének és megfelelő hasznosításának biztosítása, a területhasználat optimalizálása
<ul style="list-style-type: none"> Munkahelyteremtő befektetések, innovatív tevékenységek ösztönzése A település népszerűsítése a Brunszvik – Beethoven – Dreher örökségre építve Széles körű, minőségi rendezvények szervezése Együttműködések kialakítása a helyi szervezetek, vállalkozások, valamint az önkormányzat között Helyi és környékbeli termékek, szolgáltatások népszerűsítése Térségi, települési marketingtevékenység Turisztikai és vendéglátó-ipari szolgáltatások fejlesztése Térségi turisztikai program csomagok kialakítása Gazdasági-ipari területek fejlesztési lehetőségeinek megteremtése 	<ul style="list-style-type: none"> A települési adatok kezelése, digitális nyilvántartása Önkormányzati cégek fenntartható fejlesztése Közszolgáltatások fejlesztése A Polgármesteri Hivatal lakosságbarát szervezetfejlesztése (ügyfélközpontú szolgáltatás) Gyűjtő funkciójú utak fejlesztése/ karbantartása Lakó- és szolgáltató utcák fejlesztése/ karbantartása Parkolási problémák kezelése Közlekedésbiztonság javítása Gyalogos- és kerékpáros infrastruktúra fejlesztése A helyi tömegközlekedés fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> Zöldfelületek megőrzése, növelése, gazdagítása Környezettudatos szemlélet elterjesztése Hulladékgyűjtés fejlesztése Levegő minőségének javítása, zajterhelés csökkentése A talaj, a felszíni és a felszín alatti vizek védelme, kezelése, helyes csapadékgazdálkodás A víz- és szennyvízhálózat fenntartható fejlesztése és üzemeltetése Egyedi tájértékek megőrzése Megújuló energia hasznosításának elterjesztése Energiatakarékos, (esztétikus) közvilágítás működtetése 	<ul style="list-style-type: none"> A fiatalok és az idősek aktív részvételének ösztönzése a közösségi életben Kulturális intézmények szervezeti fejlesztése Az önkormányzat és a lakosság közötti kommunikáció fejlesztése, helyi média több lábra állítása A helyi civil közösségek támogatása A közbiztonság javítása A helyi társadalom képzési lehetőségeinek bővítése Egészségtudatos helyi társadalom kialakítása A Martonvásár-identitás erősítése Nemzetközi kapcsolatok erősítése, a testvértelepülések és a város közösségeinek összekapcsolása 	<ul style="list-style-type: none"> A lakóterületek fejlesztése A városközpont fejlesztése A települési arculat alakítása (város-szépítés, arculati elemek kihelyezése), Helyi épített örökség védelme, fenntartható fejlesztése Kültéri sport- és szabadidős létesítmények, játszóterek fejlesztése A helyi kulturális hagyományok megőrzése, fejlesztése

Mindhárom település rendelkezik – a projekt keretei során közösségi tervezési üléseken is megvitatott – 2018-ban felülvizsgált és elfogadott **helyi esélyegyenlőségi programmal (HEP)**, amelyek a TOP-5.3.1 projekt szempontjából szem előtt tartott intézkedési tervi elemei kiterjednek a mélyszegénységben élők és romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők esélyegyenlőségére. A programmal az önkormányzatok érvényesíteni kívánják az egyenlő bánásmódot, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférést, a diszkrimináció- és

szegregációmentességet, valamint a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén jelenlévő problémák komplex kezelését. Ezért a köznevelési, foglalkoztatási, közművelődési, szociális, egészségügyi és egyéb intézményeket, szolgáltatásokat érintő intézkedések érdekében együttműködik a fenntartókkal, hogy a következő főbb célkitűzések megvalósulhassanak:

- esélyegyenlőség folyamatos érvényesítése az önkormányzati határozatok meghozatalában, intézkedések megtételében
- hátrányos megkülönböztetés csökkentése, megszüntetése
- megkülönböztetéstől mentes gondolkodás erősítése
- egyenlő bánásmód és egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása a hátrányos helyzetű csoportok számára (időskorúak, fogyatékosokkal élők, munkanélküliek, munkába visszatérők, pályakezdők, nők és munkahelyen foglalkoztatott kisgyermekes szülők, mélyszegénységben élők és roma származásúak, alacsony iskolai végzettségűek).

7. Beavatkozások

Az alábbi táblázatban részletezett beavatkozások, mint tevékenységek jelentik az alapját a martonvásári térségi közösségfejlesztésnek, amely teljes körére kiterjed a TOP-5.3.1 konstrukció módszertani útmutatójában ismertett teljes közösségfejlesztő folyamatnak, továbbá elkülönített módon tartalmazza a helyi közösségek által a közösségi felmérési folyamat során megfogalmazott, a TOP-5.3.1 programtól függetlenül is 2022-ig megvalósítani tervezett cselekvéseit.

7.1. A Helyi Cselekvési Terv TOP-5.3.1 program szerinti beavatkozásai

Tevékenység megnevezése	B1 Közösségek részvételével megvalósuló felmérés és tervezés
Tevékenység felelőse	Martonvásár Város Önkormányzata
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T1
Cél/célcsoport	Közösségfejlesztési folyamat definiálása/Martonvásár, Vál, Kajászó lakossága
Szakmai leírás	Martonvásári Térségi Helyi Cselekvési Terv elkészítése a közösségi tervezés módszertana alapján (30 db mélyinterjú, összegzés, közösségi felmérés, közösségi tervező műhelyek).
Indokoltság, igény bemutatása	A közösségfejlesztési folyamat elindításához szükséges igényfelmérés.
Tervezett kezdete	2018.04.01.
Tervezett befejezése	2019.05.31.
Becsült költség (Ft)	3.000.000

Tevékenység megnevezése	B2 Meghatározó stratégiai dokumentumok felülvizsgálata
Tevékenység felelőse	Martonvásár Város Önkormányzata / Vál Község Önkormányzat / Kajászó Község Önkormányzata
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T1
Cél, célcsoport	A közösségi igényekhez igazodó stratégiai dokumentumok áttekintése/ Martonvásár, Vál, Kajászó lakossága
Szakmai leírás	3 db HEP, városi ITS és közművelődési rendelet áttekintése új közösségi részvételi forma során és szükség szerinti módosításaik.
Indokoltság, igény bemutatása	A közösségi véleményalkotási lehetőségének biztosítása a tervezési folyamatokban.
Tervezett kezdete	2018.04.01.
Tervezett befejezése	2020.11.30.
Becsült költség (Ft)	2.540.000

Tevékenység megnevezése	B3 Képzési programok
Tevékenység felelőse	Vál Község Önkormányzat
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T3
Cél, célcsoport	Közösségfejlesztési folyamatok erősítése, szakmai kompetenciák fejlesztése / önkormányzati, kulturális és közművelődési intézményi dolgozók
Szakmai leírás	Képzési programok szervezése helyi közösségek számára + részvétel biztosítása kiemelt projekt képzésein + 4 fő számára Felhívás szerinti közösségfejlesztési végzettség megszerzése (OKJ, BSc)
Indokoltság, igény bemutatása	Közösségfejlesztési szakmai kompetencia fejlesztése, a folyamatok hatékonyságának javítása.
Tervezett kezdete	2018.04.01.
Tervezett befejezése	2022.03.31.
Becsült költség (Ft)	1.927.300

A B3 képzési programok a következő témákban lesznek megtartva.

Részvételi lehetőségek, közösségi tervezés (Martonvásár)

Helyi részvételi fórumok, közösségi tervezés, közösségi munka. 3 x fél képzési nap, 3x2x1,5 óra. Résztevők száma: 3x20 fő, összesen 60 fő. Célcsoport: helyi közösségek, intézmények, szakmai, munkahelyi és vállalkozói; érdekképviselői, civil szervezeti; településvezetői, helyi véleményformálói, igazgatási és intézményi dolgozók. Hogyan szervezkedjünk és képviseljük érdekeinket lakóhelyünkön?

A képzés célja: bátorítás a civil részvételre, az ehhez szükséges eszközök és jártasságok elsajátítása révén.

A képzés jellege: A képzés három alkalommal, alkalmanként 2 x 1,5 órában zajlik. A képzés a résztvevők aktív hozzájárulására és tapasztalataira épít, kiemelt téma a részvétel gyakorlata. Módszereit tekintve az előadás, a csoportmunka, a szituációs gyakorlatok, és az esetmegbeszélés nagyjából egyforma hangsúllyal szerepel.

1. alkalom: Közösségszervezés helyben (TÁRSAK)

Hogyan szervezzünk közösséget lakóhelyünkön?

Közösségi aktivizáló módszerek: megszólítás, csapatszervezés... ügy, ami összeköt; Hogyan készítsünk közösségi felmérést? Közösségi tervező módszerek: jövőműhely módszer; elképzeléstől a megvalósításig.

Ismerjük meg lakóhelyünket! (TÉNYEK)

- Hogyan mérjük fel közösségünk szükségleteit, erőforrásait? Hogyan tudunk meg információkat helyi ügyeinkről (tervezett fejlesztések)? Milyen törvény adta lehetőségeink vannak érdekeink képviselésére?
- Mit jelent a társadalmi részvétel (Aarhus-i egyezmény)?
- A szerep, mint munkafunkció. Munkamódok és módszerek a közösségi munkában: feltárás, aktivizálás közösségi módszerei (interjú, közösségi beszélgetés, közösségi felmérés, tudástár, közérdekű közösségi kalendárium, stb.)
- Hol van az információ? Mi az, az információ? Hozzáférés közérdekű információkhoz.
- Hogyan készítsünk erőforrástérképet lakóhelyünkről?

2. alkalom: Lépünk akcióba! (TETTEK)

A helyi cselekvés, a közösségi tervezés és a közösségi akciók módszerei, jó példák közösségi

cselekvésre.

3. alkalom: Gyakorlati nap: helyi problémák azonosítása és a megoldásukra közös stratégia kidolgozása és megbeszélése.

Idősakadémia (Kajászó)

3 x fél képzési nap, 3 x 2 x 1,5 óra. Résztevők száma: 3 x 20 fő, összesen 60 fő. Célcsoport: helyi idősek. A képzés lényege, hogy a már nyugdíjban lévő helyi lakosokat szólítsuk meg és számukra olyan ismeretek, információkat adjunk át és osszuk meg velük, amely tudást a résztvevők be tudják építeni a mindennapjaikba. Éppen ezért 3 olyan témát választottunk, amelyek az időseket érdekelhetik.

1. alkalom

A XXI. századi technológiák hasznossága. Számítógépek, okos telefonok, internet, közösségi oldalak és tartalmak. Gyakorlati bemutató és hasznos információk megosztása.

2. alkalom

Az egészség, mint az élet forrása. Beszélgetés az egészséges életéről, alternatív lehetőségek, közös egészséges ételkészítés.

3. alkalom

Ügyintézés a minden napokban, sorban állás nélkül. Kormányablakok, ügyfélkapu, netbank előnyük, hátrányuk, használatuk, mit lehet intézni ezeken keresztül, stb..

Vidékaadémia (Vál)

3 x fél képzési nap, 3 x 2 x 1,5 óra. Résztevők száma: 3 x 20 fő, összesen 60 fő. Célcsoport: helyi közösségek, intézmények, szakmai, munkahelyi és vállalkozói; érdekképviselői, civil szervezeti; településvezetői, helyi véleményformálói, igazgatási és intézményi dolgozók.

A képzés célkitűzése az együttműködések erősítése. Éppen ennek érdekében a résztvevők csapatépítésben vesznek majd részt. Lehetőleg minél több szervezet bevonásával, de természetesen egy adott közösségen belül is működhet a program.

1. alkalom

A 3 órás program alatt a résztvevők több játékban vesznek részt. Bemutkozás, mit jelent a neved? Mondj magadról 3 jellemző dolgot három jelző segítségével, oszd meg a legjobb, legrosszabb élményed 1-1 percben stb. Ez az alkalom az ismerkedésről szól.

2. alkalom

Minden, ami kommunikáció. Egyirányú, kétirányú. egyértelmű, félreérthető, jelentősége stb. Egyszóval sok-sok feladat, ami segít a résztvevőknek egyrészt megérteni a kommunikáció jelentőségét, másrészt tapasztalatot szerezni a pontos és egyértelmű kommunikációról, amit aztán mindenki „hazavihet” magával és a megszerzett tudását kamatoztathatja a saját közösségében.

3. alkalom

Projektfeladat

Idáig kisebb csoportokban dolgoztak a résztvevők, most viszont egy nagy feladatot kell megoldaniuk. Építsünk hidat! Lesz egy tervező csapat, lesz egy pályázatíró csapat, lesz egy kivitelező csapat, aki fizikailag is elkészít egy hidat, lesz egy PR, kommunikációs csapat, aki „eladja” a „terméket” és lesz egy rendezvényszervező csapat, akik hídavató ünnepséget szerveznek, beszéddel, műsorral, szalagvágással. Mindezt három óra alatt. A képzés végére igazi csapatná kovácsolódnak a résztvevők és már senki nem lesz olyan, mint előtte. Mindenki visz haza magával valamilyen tapasztalatot. Mindeközben sokat nevetünk, hiszen a nevetés gyógyító erejű és mi törekszünk az egészségtudatosságra is közösségépítés közben is.

Tevékenység megnevezése	B4 Belföldi és külföldi tanulmányút, tapasztalatszere
Tevékenység felelőse	Vál Község Önkormányzat / Kajászó Község Önkormányzata / Brunszvik-Beethoven Központ
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T4
Cél, célcsoport	A közösségfejlesztési jó gyakorlatok megismerése / közművelődési, kulturális, önkormányzati intézményi, közig.-i dolgozók, településvezetők
Szakmai leírás	3 belföldi tanulmányút (vidékfejl., közösségfejl., közművelődés) – Kajászó + 4 tematikus külföldi tapasztalatszere – 2 x Vál és 1 x BBK. Belföldön 3x30 fő/alk. + külföldön 2x9 fő/alk. és 1x8 fő/alk.
Indokoltság, igény bemutatása	Az együttműködés fejlesztése alapvetően a közös tervezés, a jó gyakorlatok megismerése, majd pedig a közös cselekvés által fejleszthető
Tervezett kezdete	2019.06.01.
Tervezett befejezése	2021.10.31.
Becsült költség (Ft)	3.941.000

Tevékenység megnevezése	B5 Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása
Tevékenység felelőse	Brunszvik-Beethoven Központ
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T2
Cél, célcsoport	Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása / Martonvásár, Vál, Kajászó lakossága
Szakmai leírás	Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása a TOP ÁUF 10. fejezete alapján, külső megbízásban.
Indokoltság, igény bemutatása	Átláthatóság biztosítása a projekt folyamán
Tervezett kezdete	2018.04.01.
Tervezett befejezése	2022.03.31.
Becsült költség (Ft)	300.000

Tevékenység megnevezése	B6 Eszközbeszerzés
Tevékenység felelőse	Martonvásár Város Önkormányzata / Vál Község Önkormányzat / Kajászó Község Önkormányzata
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T3
Cél, célcsoport	Közösségfejl.-i folyamatokhoz szükséges infrastr. biztosítása / Martonvásár, Vál, Kajászó lakossága
Szakmai leírás	Programokhoz, promócióhoz kapcsolódó eszközök / IKT / irodai eszközök
Indokoltság, igény bemutatása	A megvalósításhoz szükséges tárgyi eszközök.
Tervezett kezdete	2018.06.01.
Tervezett befejezése	2021.11.30.
Becsült költség (Ft)	6.000.000

Tevékenység megnevezése	B7 Partnerségi együttműködés (közösségi tervezés) kialakítása, működtetése és fenntartása
Tevékenység felelőse	Martonvásár Város Önkormányzata / Vál Község Önkormányzata / Kajászó Község önkormányzata
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T1
Cél, célcsoport	Közösségfejlesztési szakmai partnerség megalapozása, fejlesztése / Önkormányzati és intézményi vezetők, alkalmazottak, bevont célcsoportok tagjai
Szakmai leírás	TOP és KEHOP fejlesztésekhez információs kampányok szervezése; arculati kézikönyv, ITS, HEP és egyéb témákban közösségi tervező műhely működtetése; szakértői dokumentumok közzététele; többrészes közös vagy településenkénti fejlesztési kiadvány teljes körű elkészítése (A5, puha borító, 32-24 old., 4 szín, 3000-1200-600 pld.)
Indokoltság, igény bemutatása	Közösségi tervezési és megvalósítási folyamatokról lakossági és szervezeti tájékoztatás, a fejlesztések átláthatósága kapcsán felfokozott igény jelentkezik.
Tervezett kezdete	2018.04.01.
Tervezett befejezése	2022.03.31.
Becsült költség (Ft)	3.393.300

Tevékenység megnevezése	B8 Közösségi tevékenységek történeti feltárása I. (településkönyvek)
Tevékenység felelőse	Martonvásár Város Önkormányzata / Vál Község Önkormányzat / Kajászó Község Önkormányzata
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T4
Cél, célcsoport	A helyi, helytörténeti értékek dokumentálása és közzététele, ezáltal a helyi identitás növelése a helyi közösségben / Martonvásár, Vál, Kajászó lakossága
Szakmai leírás	Falukönyvek és városkönyv, fényképes album elkészítése, kapcsolódó írás, lektorálás, szerkesztés, grafika, tervezés, tördelés, nyomás, kötés (A4 vagy B5 vagy egyedi méret, kemény borító, 4 szín, 128 old., 3000 – 1500 – 1000 pld.) és események szervezése. Kapcsolódó tevékenységek elvégzése: helyi hagyományok, helytörténeti dokum. gyűjtése és elérhetővé tétele, közösségi eredmények bemut. (szerkesztő-, értéktár biz. ülései és egyéb események, fotópályázat, kiállítás).
Indokoltság, igény bemutatása	Településközösségi kiadvány iránti igény folyamatosan jelen van mind a település vezetői, mind a lakosság és az ide érkezők körében.
Tervezett kezdete	2020.04.01.
Tervezett befejezése	2022.03.31.
Becsült költség (Ft)	9.918.000

Tevékenység megnevezése	B9 Községi tevékenységek történeti feltárása II. (községi kalendárium)
Tevékenység felelőse	Brunszvik-Beethoven Központ
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T4
Cél, célcsoport	Martonvásár közösségi tevékenységének feltárása és közzététele / Martonvásár lakossága
Szakmai leírás	A helyi közösségeket, azok történeti tevékenységét, eredményét bemutató kalendárium elkészítése, kapcsolódó írás, lektorálás, szerkesztés, grafika, tervezés, tördelés, nyomás, kötés (A5, puha borító, 4 szín, 24 old., 1000 pld.) és események szervezése.
Indokoltság, igény bemutatása	Helyi ismeretterjesztő kiadvány iránti igény folyamatosan jelen van mind a település vezetői, mind a lakosság körében.
Tervezett kezdete	2021.05.01.
Tervezett befejezése	2021.11.30.
Becsült költség (Ft)	700.000

Tevékenység megnevezése	B10 Községi információs pont létrehozása
Tevékenység felelőse	Martonvásár Város Önkormányzata / Vál Község Önkormányzata
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T3
Cél, célcsoport	Közösségfejlesztési folyamatokról és azok eredményéről szóló tájékoztatás / Martonvásár, Vál, Kajászó lakossága
Szakmai leírás	Közöségi információs pontok létrehozása infrastruktúrafejlesztés nélkül (2 db – OM, Martonvásár és LEADER iroda, Vál) 2x1 fő főállású marketingkommunikációs szakember alkalmazásával (heti 24 óra, 36 hó).
Indokoltság, igény bemutatása	A jól megközelíthető helyen található információs pontokon az érdeklődők naprakész információt kaphatnak a települési hírekről, folyamatokról, stb.
Tervezett kezdete	2018.07.01.
Tervezett befejezése	2022.03.31.
Becsült költség (Ft)	11.390.400

Tevékenység megnevezése	B11 Infokommunikációs akadálymentesítés
Tevékenység felelőse	Brunszvik-Beethoven Központ
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T2
Cél, célcsoport	Infokommunikációs esélyegyenlőség biztosítása / partnerek honlapjait látogató internethasználók
Szakmai leírás	Konzorciumi partnerek honlapjainak (4 db) infokommunikációs akadálymentesítése a Felhívás 3.4 pontjában foglaltak, az egyetemes tervezés és a vonatkozó Segédlet tartalma szerint (informatikai szakember igazoló nyilatkozatával).
Indokoltság, igény bemutatása	Általános, régóta fennálló igény a mindenkire elérő internetes tájékoztatásra.
Tervezett kezdete	2020.03.01.
Tervezett befejezése	2020.11.30.
Becsült költség (Ft)	254.000

Tevékenység megnevezése	B12 Közösségfejlesztési szakember alkalmazása
Tevékenység felelőse	Brunszvik-Beethoven Központ
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T2
Cél, célcsoport	Közösségfejlesztési folyamatokról és azok eredményéről szóló tájékoztatás / Martonvásár, Vál, Kajászó lakossága
Szakmai leírás	A szakember feladata a közösségfejlesztési folyamat szakmai támogatása konzorciumi szinten.
Indokoltság, igény bemutatása	A települések közösségei igénylik, hogy az önkormányzatok vagy azok intézményei részéről segítőkész és hozzáértő szakember tartsa velük a kapcsolatot, segítse a szervezési feladataikat, építse és támogassa a közösségeiket, koordinálja ügyeiket, problémáikat, stb.
Tervezett kezdete	2018.07.01.
Tervezett befejezése	2021.06.30.
Becsült költség (Ft)	9.492.000

Tevékenység megnevezése	B13 Közösségi programok
Tevékenység felelőse	Brunszvik-Beethoven Központ
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T4
Cél, célcsoport	A települési közösségi együttműködések fejlesztése, dinamizálása / Martonvásár, Vál, Kajászó lakossága
Szakmai leírás	Közösségi akciók, tevékenységek és események, programok és folyamatok megvalósítása, a helyi nyilvánosság fórumainak megteremtése, meglévő fórumainak fejlesztése, részvételi fórumok elindítása, működtetése, meglévők fejlesztése a partnerség fenntartása mellett.
Indokoltság, igény bemutatása	Alacsony szintű, fejlesztendő társadalmi együttműködési színvonal által generált igény folyamatos jelenléte.
Tervezett kezdete	2019.05.01.
Tervezett befejezése	2022.03.31.
Becsült költség (Ft)	2.786.500

A B13 közösségi programok tevékenység megvalósítása a következő konkrét közösségi akciók, tevékenységek, események, programok, folyamatok ütemezett megvalósítását jelenti:

Ökolábnyom

Félévente 1 alkalom, összesen 6 alkalom, alkalmanként 30 fő résztvevő. Összesen: 180 fő.

Az ökológiai lábnyom egy erőforrásmenedzselésben és társadalomtervezésben használt érték. Kifejezi, hogy adott technológiai fejlettség mellett egy emberi társadalomnak milyen mennyiségű földre és vízre van szüksége önmaga fenntartásához, és a megtermelt hulladék elnyeléséhez. Sajnos vegyszerekkel, tartósítószerrel mérgezik magukat az emberek és ezért jó sokat fizetnek. Több gyermek mellett a házimunka vagy a főzés viszi el az időt. A fürdőszoba kitakarítása kimarja a kezeket. A természetesnek mondott világmárka termékektől allergiás kiütések lesznek (és valójában 5% a természetes hozzávaló). A foltok nem jönnek ki a ruhákból. A narancsbőröm semmitől nem múlik el. Sajnos megpróbálják az embereket megvezetni a marketingdumákkal. Az alkalmak lehetőséget biztosítanak a résztvevőknek arra, hogy megismerkedjenek olyan módszerekkel, eljárásokkal, technológiával, amely folyamatok pozitívan befolyásolják a bolygónk működését, azaz ökológiai lábnyomunkat.

Témák:

1. Háztartás vezetése vegyszermentesen. Mire jó a szódabikarbóna és az ecet, a citromsav stb.? Mosószer, öblítő házilag adalékok nélkül, otthon elkészítve, sokkal kedvezőbb áron, mint a bolti. A találkozón közösen készítünk mosószert, öblítőt, lemosót, ablaktisztítót stb.
2. Főzés természetes alapanyagokból. Mire jó a kókuszszír, a pektin, miért nem használj cukrot stb.? Praktikumok, bemutató és közös ételkészítés.
3. Befőzés, tartósítás természetesen. Technológiák, bemutató és közös lekvár készítés.
4. Baba érkezik vagy kisbaba a családban

Hogyan lehet a babákat természetesen nevelni. Vászon mosható pelenka kontra eldobható pelenkák... Tévhitek, tények. Tapasztalaton alapuló ismeretátadás.

5. A nő örök szépsége. Természetes kozmetikumok házilag elkészítve. Hajfestés, smink tippek. Közös krém készítés
6. Édesség és játék készítés gyerekeknek. Gumicukor, fagyalt, sütemény házilag, természetes, egészséges alapanyagokból gyorsan és olcsón.

Célközönség: elsősorban nők, anyák, kismamák

Kiállítások:

2 fotós, 1 foltvarró, 1 képzőművészeti, 1 kézműves és a Művészeti Iskola értékeit bemutató kiállítás. Összesen 6 alkalom, félévente 1 kiállítás. Összesen: 560 fő

A kiállítások remek lehetőséget biztosítanak a találkozásra, az összejövételre. Arra, amit a pályázat is alapcéllul tűzött ki: Közösségeket hozunk össze. Olyanokat, akik közös érdeklődési körbe tartoznak. Így megismerhetik egymás munkáit, ötletelhetnek, tapasztalatot cserélhetnek, beszélgethetnek.

Ezek az alkalmak lehetőséget biztosítanak a látogatóknak is. Megtekinthetik az alkotásokat és az is lehet, hogy egyikük-másikuk kedvet kap az adott témára. Beiratkozik fotós tanfolyamra, vagy elkezd járni a helyi kézműves körbe.

Célcsoport: A település lakossága

Ismered a településed?

Játékos helytörténeti vetélkedő (évente 1 alkalom, összesen: 3 alk./3 település). Martonvásár 300 fő, Vál 150 fő, Kajászó 50 fő.

Mindhárom településen számos érdekes és izgalmas látnivaló, tudnivaló van. A vetélkedőket családi programként szervezzük, így a célközönségünk is a családok. Sokan nem szeretnek

múzeumba, emlékhelyekre járni. Mi olyan feladatokat állítunk össze, amelyek egy nyomozás keretében ismertetik meg a résztvevőkkel a 3 település helytörténetét. Pl. a múzeumokban található tárgyak, feliratok adnak egy kódot, ami majd a megoldás felé vezeti a játékost.

Abból a koncepcióból indultunk ki, hogy nyomozni mindenki nagyon szeret. Ebben a témában a kereskedelmi televíziók tele vannak sorozatokkal és a nézettségük is jelentős. Ebből a gondolatból indultunk ki. Mindhárom településen a helytörténeti értékek felkutatásával kezdjük majd a vetélkedők kidolgozását. Számos látnivalót és érdekességet vonunk be a nyomozásba. Így azok is megismerhetik a helytörténeti értékeket, akik nem is akartak ezzel a témával foglalkozni. Játszva tanulnak majd a résztvevők.

Ismerd meg a térséget!

Kajászó, Vál, Martonvásár- Biciklis ügyességi és helyismereti verseny több távon, több korcsoportban. Évente 1 alkalom, összesen 3 alk. Martonvásár 100 fő, Vál 80 fő, Kajászó 30 fő.

Célcsoport:

- családok
- 0-6 év között a legkisebbeknek, 200 méter távolságban, biztonsági felszerelések használatának hangsúlyos ismertetése. Ismerkedés a kerékpárral, egyensúlyi, ügyességi feladatok, terepen.
- 7-14 év között, 3 km távolságban, ügyességi és akadályverseny, állomásokkal, ahol a településekről kell kvíz kérdésekre válaszolni.
- 15 éves kortól, több távon

7,5 - 30 km választható távok + épített akadálypálya vagy állomások kvíz kérdésekkel, vagy a hosszabb távon a váli Vajda János emlékház és/vagy a martonvásári Óvodamúzeum meglátogatása kerékpárral és helytörténeti totó kitöltése a célállomásokon.

Ismerjük meg egymást!

Kajászói, váli, martonvásári közösségek bemutatkozása Félévente 2 csoport, összesen 12 alkalom. Martonvásár 80 fő, Vál 80 fő, Kajászó 20 fő.

A koncepció az, hogy a települések nem biztos, hogy jól ismerik a másik település közösségeit. Így a martonvásáriak elmennek Kajászóra és Válba. A váliak elmennek Kajászóra és Martonvásárra. A kajászóiak pedig bemutatkoznak Válban és Martonvásáron. Fúvószenekar, néptánc, boros gazdák, kertbarátok, hölgyklub, nyugdíjasklub, foltvarrók stb. kapnak bemutatkozási lehetőséget a két másik településen. Ki-ki oly módon, ami számára megfelelő. Koncert, előadás, kóstoló, bemutató. Színes, változatos és gazdag kincsünket bemutatjuk a két mási település lakóinak. Ezzel

is erősítjük a társadalmi kohéziót. Könnyen meglehet, hogy valaki a bemutató kapcsán kedvet érez, és a későbbiekben csatlakozik majd valamelyik közösséghez. Ez már másodlagos cél, de történt már ilyen nem is egyszer. Az elsődleges cél a bemutatkozás a lakosság felé.

Célcsoport: a települések közösségeinek tagjai. Közvetett célcsoport a 3 település lakossága, akik számára is lehetséges a programok látogatása. Kiindulási pont: Kajászó, Taktikai élménypark

Élő történelemóra

Kajászói taktikai élménypark- rendezvény: vetélkedőkkel, kézműves foglalkozással, versenyekkel, élménybeszámolókkal, előadásokkal. Évente 1 alkalom, összesen 3 alkalom. Martonvásár 120 fő, Vál 251 fő, Kajászó 30 fő. Alkalmanként összesen 70 fő.

A kajászói taktikai élménypark öt és fél hektárral rendelkezik. Területén található:

- egy 65 méteres 15 lőállással rendelkező terep és olimpiai íjászpálya
- egy távlövő terület
- egy taktikai akadálypálya
- egy airsoft és légfegyveres lövészpálya
- 100 méternyi függesztett csúszó drótkötélpálya
- egy harci járműekkel (páncélozott szállítójárművek) berendezett tereppálya
- két darab köteles ereszkedésre alkalmas terület

A park területe a II. világháború idején valódi harcok helyszíne volt. Számvéber Norbert: Kajászószentpéteri harcok című műve alapján bonyolítjuk majd az élő történelem órát, amely keretében a résztvevők megismerhetik az itt zajlott eseményeket, a történész szemszögéből. Terveink alapján egyes események helyszínét rekonstruáljuk.

7.2. A Helyi Cselekvési Terv TOP-5.3.1 programon kívül tervezett beavatkozásai

A közösségi felmérés során – összefüggésben a TOP-5.3.1 programmal, de a tevékenységeitől függetlenül – a közösségek igényei és szükségletei alapján tervezett egyéb beavatkozások (X jellel) megvalósítása nem jelenik meg kötelezettségként, azok a közösségek által jelzett vállalatok, amelyek forrása lehet CLLD, NEA és egyéb pályázat vagy saját erő.

Tevékenység megnevezése	X1 Többfunkciós közösségi tér fejlesztése I.
Tevékenység felelőse	Martonvásár Város Önkormányzata
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T3
Cél, célcsoport	Könyvtár kialakítása meglévő iskolaépületből és tanulást segítő infrastruktúrafejlesztése / Martonvásár lakossága
Szakmai leírás	A Gyermekkert épületében lévő városi könyvtár számára alkalmas helyszín és infrastruktúra fejlesztése, egy felhagyott iskolaépület külső-belső felújítása EFOP támogatásból, átköltözés, új berendezések és innovatív eszközök telepítése.
Indokoltság, igény bemutatása	Lakossági, tanulói, tanulóközösségi, szervezeti és intézményi vezetői igényként egyaránt jelentkeznek, amelyet az Óvodamúzeummal közös társbérlet és szűkös elhelyezés, a nem megfelelő színvonalú jelenlegi igénybevételi lehetőség támaszt alá.
Tervezett kezdete	2018.12.01.
Tervezett befejezése	2019.08.31.
Becsült költség (Ft)	70.000.000

Tevékenység megnevezése	X2 Többfunkciós közösségi tér fejlesztése II.
Tevékenység felelőse	Martonvásár Város Önkormányzata
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T3
Cél, célcsoport	Óvodamúzeum műemlék épületének felújítása és tanulást segítő infrastrukturális fejlesztése / Martonvásár lakossága
Szakmai leírás	A múzeum meglévő be nem mutatott anyagának kiállítására, egyéb állandó és időszakos kiállítások szervezésére, oktatások-képzések, múzeumpedagógiai foglalkozások, interaktív bemutatók megtartására nyílik mód a könyvtár kiköltözésével, az épület részleges felújításával és új berendezések és innovatív eszközök telepítésével.
Indokoltság, igény bemutatása	Lakossági kulturális, közösségi, szervezeti és szakmai igényként egyaránt jelentkeznek.
Tervezett kezdete	2019.05.01.
Tervezett befejezése	2019.08.31.
Becsült költség (Ft)	60.000.000

Tevékenység megnevezése	X3 Többfunkciós közösségi tér fejlesztése III.
Tevékenység felelőse	Vál Község Önkormányzat
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T3
Cél, célcsoport	Új közösségi térszín létrehozása és a közösségi ház felújítása / Vál lakossága
Szakmai leírás	Új multifunkciós közösségi színtér létrehozása meglévő faluközponti leromlott uradalmi épületből és a meglévő közösségi ház részleges felújítása és átalakítása.
Indokoltság, igény bemutatása	Közösségi elvárásaként évtizedek óta jelen van a leromlott állapotú épület felújítása és funkcióváltásának igénye, valamint a meglévő művelődési ház tereinek élehetőbbé tétele is.
Tervezett kezdete	2020.05.01.
Tervezett befejezése	2021.09.30.
Becsült költség (Ft)	300.000.000

Tevékenység megnevezése	X4 Többfunkciós közösségi tér fejlesztése IV.
Tevékenység felelőse	Martonvásár Város Önkormányzata
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T3
Cél, célcsoport	Brunszvik-sétány kialakítása / Martonvásár lakossága
Szakmai leírás	A meglévő járda elbontása után elválasztott gyalogsétány és kerékpárút kialakítása pihenőhelyekkel a vasútállomás és a Brunszvik-kastély és a Brunszvik-kert, illetve a város főtere (Emlékezés tere) között.
Indokoltság, igény bemutatása	Közösségi és látogatói elvárásként van jelen a fejlesztési igény.
Tervezett kezdete	2021.04.01.
Tervezett befejezése	2021.09.30.
Becsült költség (Ft)	100.000.000

Tevékenység megnevezése	X5 Többfunkciós közösségi tér fejlesztése V.
Tevékenység felelőse	Kajászó Község Önkormányzata
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T3
Cél, célcsoport	Művelődési ház megújítása és infrastruktúrafejlesztése / Kajászó lakossága
Szakmai leírás	Művelődési ház részleges felújítása, környezetének rendezése és infrastrukturális feltételeinek javítása.
Indokoltság, igény bemutatása	Közösségi szükségletként van jelen a megújítási igény.
Tervezett kezdete	2021.09.01.
Tervezett befejezése	2022.03.31.
Becsült költség (Ft)	80.000.000

Tevékenység megnevezése	X6 Közösségek együttműködése, közös kirándulások
Tevékenység felelőse	Sport és szabadidős célú, hagyományörző és művészeti közösségek
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T1
Cél, célcsoport	Különböző érdeklődési körű fiatalok / családok / idősök
Szakmai leírás	Tematikus közösségi kirándulások, események, összejövetelek szervezése hétfégeken.
Indokoltság, igény bemutatása	A közösségi felmérés során lakossági és közösségi szervezeti igényként jelentkező programsorozat szükséglet.
Tervezett kezdete	2019.09.01.
Tervezett befejezése	2022.03.31.
Becsült költség (Ft)	2.000.000

Tevékenység megnevezése	X7 Zenés-táncos közösségi programok szervezése
Tevékenység felelőse	Szabadidős célú közösségek
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T4
Cél, célcsoport	Új szabadidős közösségi tevékenységek kialakítása / fiatalok, középkorúak, egyedülállók
Szakmai leírás	Hétfégi zenés-táncos közösségi programok szervezése szabadidős céllal.
Indokoltság, igény bemutatása	Lakossági igényként jelentkező programsorozat szükséglet.
Tervezett kezdete	2019.06.01.
Tervezett befejezése	2022.03.31.
Becsült költség (Ft)	1.000.000

Tevékenység megnevezése	X8 Helytörténeti előadás- és kiadvány-sorozat
Tevékenység felelőse	Városfejlesztési, hagyományörző, szakmai közösségek
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T4
Cél, célcsoport	Helytörténeti, közösségi értékek feltárása / Martonvásár lakossága
Szakmai leírás	Helytörténeti előadás- és kiadvány-sorozat újra- és elindítása, kutatómunka, írás, szerkesztés, tördelés, grafika, nyomás, online és offline kiadás.
Indokoltság, igény bemutatása	A közösségi felmérés során lakossági és közösségi szervezeti igényként jelentkező identitásformáló elődsá- és kiadvány-sorozat szükséglet.
Tervezett kezdete	2019.09.01.
Tervezett befejezése	2022.03.31.
Becsült költség (Ft)	5.000.000

Tevékenység megnevezése	X9 Tanfolyamok és ismeretterjesztő előadásorozat
Tevékenység felelőse	Brunszvik-Beethoven Központ / Teleki Blanka Hölgyklub / nyugdíjasklubok / Kertbarátok / Sétálók
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T2
Cél, célcsoport	Közösségbe vonás, kapcsolattartás, szociális és állampolgári kompetenciák növelése / idősek, hátrányos helyzetű csoportok, személyek
Szakmai leírás	Számítógép, szoftver, digitális eszköz- és internethasználat tanfolyam időseknek, idősakadémia; tudományos és ismeretterjesztő előadások szervezése lokálpatriótáknak, hagyományörzőknek.
Indokoltság, igény bemutatása	A közösségi felmérés során lakossági és közösségi szervezeti igényként jelentkező programsorozat szükséglet.
Tervezett kezdete	2019.09.01.
Tervezett befejezése	2022.09.01.
Becsült költség (Ft)	4.000.000

Tevékenység megnevezése	X10 Korabeli Martonvásár virtuális rekonstrukciója
Tevékenység felelőse	Brunszvik-Beethoven Központ + magánszemélyek
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T4
Cél, célcsoport	Kohézió erősítése, identitás formálása, új szabadidős közösség létrehozása / Martonvásár lakossága, fiatalok, inernetezők
Szakmai leírás	Az egykori Martonvásár épületeinek, tereinek virtuális rekonstrukciója 3D-ben régi képeslapok, helytörténeti dokumentumok alapján.
Indokoltság, igény bemutatása	A közösségi felmérés során közösségi igényként jelentkező identitásformáló közösségépítő szükséglet.
Tervezett kezdete	2020.04.01.
Tervezett befejezése	2022.03.31.
Becsült költség (Ft)	3.000.000

Tevékenység megnevezése	X11 Facebook-csoportok találkozóinak megszervezése/online jelenlét interaktivitásának javítása
Tevékenység felelőse	Facebook-csoportként (is) működő aktivitások (pl. kertbarátok, börze, olvasókör, adományozás)
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T3
Cél, célcsoport	Cél a közösségek offline összejöveteleinek megszervezése és az online megjelenések élményközpontúvá tétele / Martonvásár lakossága, fiatalok, tematikus online szabadidős csoportok tagjai
Szakmai leírás	Közösségi megjelenések, fizikai akciók, figyelemfelhívások, offline események rendszeres megszervezés és az online aktivitások tartalmának minőségjavítása.
Indokoltság, igény bemutatása	Helyi identitásformáló igényként van a jelen a social media online véleményvezérei, bloggerei, stb. és a követőik részéről.
Tervezett kezdete	2019.09.01.
Tervezett befejezése	2022.03.31.
Becsült költség (Ft)	3.000.000

Tevékenység megnevezése	X12 Zenei és színdarabok közösségi feldolgozása és előadása
Tevékenység felelőse	Színjátszók / Fúvósok
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T4
Cél, célcsoport	Új szín- és zenei darabok színpadra állítása amatőr közösségi formában, betanulása és közösségi megosztása / Martonvásár és a térsége lakossága
Szakmai leírás	Új szín- és zenei darabok színpadra állítása, betanulása, háttérmunkálatai és bemutatása helyben és a térségben.
Indokoltság, igény bemutatása	Belső közösségi szervezeti igényként jelentkező programsorozat szükséglet.
Tervezett kezdete	2019.09.01.
Tervezett befejezése	2022.03.31.
Becsült költség (Ft)	4.000.000

Tevékenység megnevezése	X13 Nagymama/nagypapa mesélő klub
Tevékenység felelőse	Nyugdíjas klubok / hölgyklub / kulturális egyesület
Illeszkedés a HCST céljaihoz	T2
Cél, célcsoport	Cél a közösségi együttlét, a mesék és a valós történetek világának, hőseinek, tapasztalatainak, mondanivalójának megosztása és megbeszélése / idősek, iskolások és óvodások
Szakmai leírás	Idősek célzott részvétele, tapasztalat- és gyakorlatátadása meséléssel tanórai, nevelési keretek között az óvodában és az átlános iskolában.
Indokoltság, igény bemutatása	Többgenerációs családok jó gyakorlatai oldaláról a közösségivé tételre felmerülő belső igény.
Tervezett kezdete	2019.05.01.
Tervezett befejezése	2022.03.31.
Becsült költség (Ft)	100.000

8. Rendezvénynaptár

A Martonvásár Térségi HCST ötéves megvalósítási időszakát (2018.04.01.-2022.03.31.) megelőző két év martonvásári rendezvény-naptárát (2016 és 2017) és a megvalósítási időszak közösségi rendezvénynaptárát és szolgáltatás-terveit (2018-2022) – bennük a TOP-5.3.1 projekt ismert időponttal rendelkező, meghirdetett közösségi eseményeit pirossal kiemelve – az 1-7. melléklet tartalmazza (1-7 melléklet). Mivel a TOP-5.3.1. projektben a közösségi programokat a martonvásári Brunsvik-Beethoven Központ konzorciumi partner valósítja meg, és azok alapvetően a martonvásári rendezvénynaptárakban jelennek meg, ezért ezek bemutatása releváns.

9. Indikátorok

A kitűzött közösségfejlesztési célok irányába történő előrehaladás mértékét megítélhetővé, a beavatkozások eredményességét mérhetővé és értékelhetővé teszik az indikátorok. A végrehajtás nyomon követéséhez és a beavatkozások eredményeinek méréséhez átlátható és objektív monitoring rendszer szükséges, amelyet a TOP-5.3.1 konstrukció monitoring vállalásai a HCST esetében is megfelelően biztosítanak.

Indikátor neve	Alap	Mértékegység	Típus	Célérték	Azonosító
Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	ESZA	fő	eredmény	70	PR29
A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma	ESZA	fő	kimeneti	2400	PO17

Az indikátorok definíciója megtalálható a TOP indikátor adatlapok között, a <https://www.palyazat.gov.hu/node/57573> felületen. Az indikátorok célértékeit csökkenteni a TOP-5.3.1 projekt TSZ módosításával a támogatás arányos csökkentése mellett lehet. Amennyiben valamelyik indikátor nem éri el a támogatási szerződésben meghatározott érték 75%-át, akkor a támogatás csökkentésre kerül, a támogatás arányos részét – a vis maior esetét kivéve – vissza kell fizetni.

10. Mellékletek

Az 1-7. mellékletek elkülönült dokumentumokban önállóan jelennek meg.